



KOMISJA
EUROPEJSKA

Bruksela, dnia 19.9.2023 r.
COM(2023) 545 final

SPRAWOZDANIE KOMISJI DLA PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY

**dotyczące wdrażania Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności:
czynione postępy**

Spis treści

Akronimy	4
1. Streszczenie	5
2. Aktualna sytuacja w zakresie wdrażania RRF	8
2.1. Aktualna sytuacja w zakresie wdrażania RRF	8
2.2. Większa przejrzystość w ocenie wniosków o płatność	19
2.3. Odwrócenie kamieni milowych i wartości docelowych w ramach RRF	21
2.4. Rewizja RRP	22
2.5. Aktualna sytuacja w zakresie finansowania RRF	26
2.6. Kontrola i audyt wdrażania RRF	28
2.7. Działania informacyjne dotyczące wdrażania i prawidłowości RRP	31
3. Wkład Instrumentu w osiągnięcie celów RRF	41
3.1. Wkład Instrumentu w zieloną transformację (tj. filar 1)	42
3.2. Wkład Instrumentu w transformację cyfrową (tj. filar 2)	47
3.3. Wkład Instrumentu w inteligentny, trwały wzrost gospodarczy sprzyjający włączeniu społecznemu (tj. filar 3)	52
3.4. Wkład Instrumentu w spójność społeczną i terytorialną (tj. filar 4)	57
3.5. Wkład Instrumentu w opiekę zdrowotną oraz odporność gospodarczą, społeczną i instytucjonalną, w celu między innymi zwiększenia gotowości na sytuacje kryzysowe i zdolności reagowania kryzysowego (tj. filar 5)	63
3.6. Wkład Instrumentu w polityki na rzecz następnego pokolenia, dzieci i młodzieży, takie jak edukacja i umiejętności (tj. filar 6)	71
3.7. Wkład Instrumentu na rzecz polityki społecznej, w tym równouprawnienia płci, a także dzieci i młodzieży	75
3.8. Wkład w projekty transgraniczne i projekty wielokrajowe	82
3.9. Wkład we wdrażanie zaleceń dla poszczególnych krajów	85
4. REPowerEU	87
4.1. Działania uwzględnione w rozdziałach REPowerEU	87
4.2. Finansowanie REPowerEU	91
5. Wniosek	95

Rysunki:

Rysunek 1: Postępy w osiągnięciu kamieni milowych i wartości docelowych w okresie od I kwartału 2020 r. do I kwartału 2023 r.....	12
Rysunek 2: Postępy w osiągnięciu kamieni milowych i wartości docelowych w okresie od II kwartału 2023 r. do II kwartału 2024 r.	12
Rysunek 3: Postępy w osiągnięciu kamieni milowych i wartości docelowych związanych z reformami i inwestycjami.....	13
Rysunek 4: Postępy w osiągnięciu kamieni milowych i wartości docelowych według poszczególnych filarów RRF	14
Rysunek 5: Rodzaj kamieni milowych i wartości docelowych, w przypadku których występują opóźnienia	15
Rysunek 6: Stan postępów w osiągnięciu wspólnych wskaźników	17
Rysunek 7: Zmiany w kwestii oszczędności pod względem rocznego zużycia energii pierwotnej w MWh rocznie	18
Rysunek 8: Zmiany w zakresie liczby wspieranych przedsiębiorstw.....	18
Rysunek 9: Zmiana liczby uczestników biorących udział w kształceniu lub szkoleniu	19
Rysunek 10: Proces zawieszenia płatności	21
Rysunek 11: Zestawienie największych ostatecznych odbiorców w podziale na państwa członkowskie	36
Rysunek 12: Wkład otrzymanych kwot i powiązanych działań, na które 100 największych ostatecznych odbiorców otrzymuje wsparcie w ramach sześciu filarów polityki	37
Rysunek 13: Udział środków z RRF w każdym filarze polityki	41
Rysunek 14: Podział wydatków na wsparcie zielonej transformacji według obszarów polityki	42
Rysunek 15: Wkład w osiągnięcie celów klimatycznych jako odsetek przydziału środków w ramach RRP.....	43
Rysunek 16: Liczba działań w ramach filaru 1, w przypadku których kamienie milowe i wartości docelowe osiągnięto w sposób zadowalający od czasu ostatniego sprawozdania rocznego w sprawie RRF, według obszarów polityki	44
Rysunek 17: Podział wydatków na wsparcie transformacji cyfrowej według obszarów polityki	47
Rysunek 18: Wkład w osiągnięcie celów cyfrowych jako odsetek przydziału środków w ramach RRP.....	48
Rysunek 19: Liczba działań w filarze 2, w przypadku których kamienie milowe i wartości docelowe osiągnięto w sposób zadowalający od czasu ostatniego sprawozdania rocznego w sprawie RRF, według obszarów polityki	49
Rysunek 20: Podział wydatków na wsparcie inteligentnego, trwałego wzrostu gospodarczego sprzyjającego włączeniu społecznemu według obszarów polityki	53
Rysunek 21: Liczba działań w filarze 3, w przypadku których kamienie milowe i wartości docelowe osiągnięto w sposób zadowalający od czasu ostatniego sprawozdania rocznego w sprawie RRF, według obszarów polityki	54

Rysunek 22: Podział wydatków na wsparcie spójności społecznej i terytorialnej według obszarów polityki.....	58
Rysunek 23: Liczba działań w filarze 4, w przypadku których kamienie milowe i wartości docelowe osiągnięto w sposób zadowalający od czasu ostatniego sprawozdania rocznego w sprawie RRF, według obszarów polityki	59
Rysunek 24: Podział wydatków na wsparcie opieki zdrowotnej i odporności według obszarów polityki	64
Rysunek 25: Liczba działań w ramach filaru 5, w przypadku których kamienie milowe i wartości docelowe osiągnięto w sposób zadowalający od czasu ostatniego sprawozdania rocznego w sprawie RRF, według obszarów polityki	65
Rysunek 26: Podział wydatków na wsparcie polityki na rzecz następnego pokolenia według obszarów polityki.....	72
Rysunek 27: Liczba działań w filarze 6, w przypadku których kamienie milowe i wartości docelowe osiągnięto w sposób zadowalający od czasu ostatniego sprawozdania rocznego w sprawie RRF, według obszarów polityki	72
Rysunek 28: Udział w wydatkach socjalnych w ramach RRF według głównych kategorii społecznych	76
Rysunek 29: Udział (procentowy) działań skoncentrowanych na równouprawnieniu płci w przyjętych RRP	77
Rysunek 30: Obecny poziom wdrożenia zaleceń dla poszczególnych krajów na lata 2019–2020	86
Rysunek 31: Wdrożenie zaleceń dla poszczególnych krajów na lata 2019–2022: roczna ocena w każdym kolejnym roku w stosunku do obecnego poziomu wdrożenia.....	86

Tabele:

Tabela 1: Rozpatrywanie wniosków o płatność	9
Tabela 2: Aktualna sytuacja w zakresie realizacji wniosków o płatność w ramach RRF	10
Tabela 3: Liczba KM i WD, w przypadku których zgłoszono występowanie opóźnień lub skrócenie docelowego terminu realizacji w odniesieniu do reform i inwestycji, oraz mediana tych okresów.....	14
Tabela 4: Tabela zawierająca przegląd przedłożonych zmienionych RRP i rozdziałów REPowerEU	23
Tabela 5: Podstawa prawna, na którą powołały się państwa członkowskie przy zmianie RRP	24
Tabela 6: Zmiana wysokości bezzwrotnego wsparcia finansowego na podstawie art. 18 rozporządzenia w sprawie RRF	24
Tabela 7: Pożyczki, o które wnioskowały państwa członkowskie do 31 sierpnia 2023 r.	25
Tabela 8: Projekty wielokrajowe związane z działaniami w ramach filaru zielonej transformacji.....	83
Tabela 9: Cyfrowe projekty wielokrajowe	84
Tabela 10: Przegląd treści przyjętych rozdziałów REPowerEU	88
Tabela 11: Dostępne dodatkowe bezzwrotne wsparcie według państwa członkowskiego	93
Tabela 12: Przeniesienie alokacji w ramach pobrewitowej rezerwy dostosowawczej	95

Akronimy

BAR	Pobrexitowa rezerwa dostosowawcza
CID	Decyzje wykonawcze Rady
COVID-19	Choroba wywołana przez koronawirusa w 2019 r.
CSR	Zalecenia dla poszczególnych krajów
ECEC	Wczesna edukacja i opieka nad dzieckiem
KEF	Komitet Ekonomiczno-Finansowy
EPLO	Biura kontaktowe Parlamentu Europejskiego
ETS	System handlu emisjami
EUR	Euro (€)
MWh	megawat
NGEU	NextGenerationEU
R&I	Badania naukowe i innowacje
OZE	Odnawialne źródła energii
RRF	Instrument na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności
RRP	Plany odbudowy i zwiększania odporności
MŚP	Małe i średnie przedsiębiorstwa
TSI	Instrument Wsparcia Technicznego

1. Streszczenie

Dwa i pół roku po jego uruchomieniu Instrument na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności („RRF”) pozostaje w centrum europejskiej reakcji ukierunkowanej na zwiększenie odporności gospodarek państw członkowskich. Od czasu publikacji ostatniego sprawozdania rocznego (marzec 2022 r.) nastąpiły znaczne zmiany sytuacji gospodarczej i geopolitycznej. Niesprowokowana agresja Rosji na Ukrainę doprowadziła do skoku cen energii w 2022 r., ukazując słabe punkty związane z zależnością od rosyjskich paliw kopalnych i doprowadzając inflację do poziomów niespotykanych od dziesięcioleci, jak również powodując kryzys związany z kosztami utrzymania w wielu gospodarstwach domowych.

W tym kontekście RRF musiał dostosować się do tych nowych wyzwań i uwzględnić doświadczenie zdobyte w ciągu dwóch lat podczas wdrażania tego innowacyjnego instrumentu opartego na wynikach. Dziś, gdy zbliżamy się do połowy krótkiego okresu funkcjonowania Instrumentu, w niniejszym sprawozdaniu podsumowano postępy poczynione w jego wdrażaniu i ewolucji – od przyjęcia rozporządzenia w sprawie RRF¹ w lutym 2021 r. przez zmianę rozporządzenia w sprawie RRF w lutym 2023 r., w której do planów odbudowy i zwiększania odporności („RRP”) dodano rozdziały REPowerEU², aż po wypłatę ostatnich płatności do 1 września 2023 r.

W sprawozdaniu przedstawiono znaczne postępy, jakie poczyniono w następujących obszarach: (i) ciągłym wdrażaniu RRF, (ii) zwiększaniu przejrzystości związanej z jego wdrażaniem oraz (iii) ochronie interesów finansowych UE dzięki zintensyfikowaniu działań w zakresie kontroli i audytu.

Wdrażanie RRF jest na zaawansowanym etapie, mieszcząc się w ramach ścisłych ograniczeń wynikających z jego okresu wdrażania. Do 1 września 2023 r. Komisja otrzymała 31 wniosków o płatność od 19 państw członkowskich i wypłaciła środki opiewające łącznie na kwotę 153,4 mld EUR. Rada przyjęła pozytywną ocenę pierwotnych planów wszystkich państw członkowskich. Ponadto Rada przyjęła już pozytywną ocenę czterech uzupełnionych planów zawierających rozdziały REPowerEU, a Komisja prowadzi obecnie ocenę 16 zmienionych planów. W sprawozdaniu wyszczególniono liczne przykłady konkretnych reform i inwestycji finansowanych w ramach RRF, które przyczyniają się do realizacji sześciu filarów polityki określonych w rozporządzeniu w sprawie RRF, w tym zielonej transformacji i transformacji cyfrowej.

Jednocześnie Komisja wspiera państwa członkowskie w rozwiązywaniu pojawiających się problemów związanych z wdrażaniem. Niektóre państwa członkowskie napotykają trudności w zarządzaniu funduszami, częściowo z powodu problemów dotyczących zdolności

¹ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/241 z dnia 12 lutego 2021 r. ustanawiające Instrument na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności, Dz.U. L 57 z 18.2.2021, s. 17.

² Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2023/435 z dnia 27 lutego 2023 r. w sprawie zmiany rozporządzenia (UE) 2021/241 w odniesieniu do rozdziałów REPowerEU w planach odbudowy i zwiększania odporności, Dz.U. L 63 z 28.2.2023, s. 1.

administracyjnych lub barier dla inwestycji. Niektóre inne państwa członkowskie mają problemy z wdrażaniem RRP zgodnie z pierwotnymi założeniami ze względu na zmienioną sytuację gospodarczą, tj. czynniki takie jak wysoka inflacja lub wąskie gardła w obszarze dostaw. Komisja wspiera wszystkie państwa członkowskie w przyspieszeniu wdrażania i rewizji ich planów, w tym za pośrednictwem Instrumentu Wsparcia Technicznego³.

W 2023 r. Komisja poczyniła znaczne starania na rzecz zwiększenia jasności i przejrzystości wdrażania Instrumentu. 21 lutego 2023 r. Komisja opublikowała swoje metodyki dotyczące (i) oceny osiągnięcia kamieni milowych i wartości docelowych w zadowalający sposób oraz (ii) obliczania zawieszonych kwot w przypadku nieosiągnięcia kamienia milowego lub wartości docelowej. Wraz z niniejszym sprawozdaniem Komisja publikuje swoje ramy postępowania w potencjalnych sytuacjach, w których kamienie milowe i wartości docelowe początkowo ocenione przez Komisję jako osiągnięte w sposób zadowalający zostały następnie odwrócone przez państwo członkowskie.

Ponadto zmiany w rozporządzeniu w sprawie RRF obejmują zobowiązanie państw członkowskich do publikowania informacji na temat 100 ostatecznych odbiorców otrzymujących najwyższe kwoty finansowania z RRF. Komisja szybko zapewniła niezbędne wytyczne, zwracając się do państw członkowskich o jak najszybsze udostępnienie tych danych i aktualizowanie ich dwa razy w roku, a także skonsolidowała opublikowane informacje w tabeli wyników w zakresie odbudowy i zwiększania odporności. Informacje te zostaną również wykorzystane do wypełnienia mapy projektów finansowanych przez RRF, którą opublikowano po raz pierwszy 9 marca 2023 r. i która od tego czasu jest regularnie aktualizowana. Wszystkie te elementy razem wzięte znacznie zwiększają rozliczalność decyzji Komisji związanych z wdrażaniem RRF.

W 2023 r., uwzględniając również zalecenia Parlamentu Europejskiego, Rady i Europejskiego Trybunału Obrachunkowego, Komisja jeszcze bardziej umocniła swoje ramy kontroli, aby zapewnić dodatkową gwarancję prawidłowego wykorzystania środków z RRF i skutecznej ochrony interesów finansowych Unii. Do 1 września 2023 r. Komisja przeprowadziła 14 opartych na analizie ryzyka audytów *ex post* kamieni milowych i wartości docelowych w celu uzyskania dodatkowej pewności, że informacje przekazane przez państwa członkowskie na temat osiągnięcia ich w zadowalającym stopniu są prawidłowe (7 w 2022 r. i 7 w 2023 r.). Po zweryfikowaniu adekwatności systemów kontroli państw członkowskich w celu ochrony interesów finansowych Unii przy okazji oceny RRP Komisja przeprowadziła również 27 audytów systemów państw członkowskich (16 w 2022 r. i 11 dotychczas w 2023 r.) i do końca 2023 r. przeprowadzi audyt wszystkich państw członkowskich co najmniej raz. Od 2023 r. szczególną wagę przywiązuje się do obowiązków państw członkowskich w zakresie przestrzegania przepisów dotyczących zamówień publicznych i zasad pomocy państwa zgodnie z art. 22 ust. 2 lit. a) rozporządzenia w sprawie RRF. Poświadczenie wiarygodności dotyczące RRF, które wynika z tych ram kontroli, zostało w pełni dostosowane do poświadczeń wydawanych przez inne dyrekcje generalne od 2022 r.

³ https://commission.europa.eu/funding-tenders/find-funding/eu-funding-programmes/technical-support-instrument_pl

RRF wkrótce wkroczy w drugą połowę swojego okresu funkcjonowania, będąc instrumentem, który udowodnił, że jest zdolny do zachęcania do reform strukturalnych, wzmacniania wpływu inwestycji i utrzymywania wystarczającego poziomu elastyczności, aby dostosować się do zmieniających się okoliczności. Osiągnięcia te wynikają z kluczowej cechy Instrumentu opartej na wynikach, łączącej wypłaty ze stopniową realizacją reform i inwestycji z wykorzystaniem uzgodnionych kamieni milowych i wartości docelowych. Osiągnięcia te nie byłyby możliwe bez odpowiedzialności i determinacji państw członkowskich w realizacji ich planów odbudowy i zwiększania odporności, a także wkładu instytucji takich jak Parlament Europejski i Europejski Trybunał Obrachunkowy, a także zainteresowanych stron z sektora społecznego i zainteresowanych stron na szczeblu lokalnym.

Nadal pozostaje jednak wiele do zrobienia, a przed nami wymagający okres wdrażania. W trwającym obecnie przeglądzie planów krajowych wykorzystuje się zebrane dotychczas ogromne doświadczenie, dzięki czemu przyczyni się on do przyspieszenia wdrażania instrumentu. Zwiększona przejrzystość wdrażania, dodatkowe zasoby REPowerEU i ukierunkowanie na odblokowanie zdolności administracyjnych państw członkowskich stanowią podstawę do dalszego przyspieszenia wdrażania w 2024 r. i kolejnych latach, aż do końca 2026 r.

2. Aktualna sytuacja w zakresie wdrażania RRF

W niniejszym sprawozdaniu szczegółowo przedstawiono stan wdrażania RRF (sekcja 2), wkład Instrumentu w osiąganie celów RRF (sekcja 3) oraz aktualna sytuacja w kwestii rozdziałów REPowerEU (sekcja 4). W załączniku znajdują się krajowe karty informacyjne przedstawiające postępy w odniesieniu do każdego RRP.

O ile nie wskazano inaczej, informacje przedstawione w niniejszym sprawozdaniu opierają się na treści przyjętych planów ocenionych przez Komisję, na danych przekazanych przez państwa członkowskie do kwietnia 2023 r. w ramach obowiązku sprawozdawczości półrocznej, na danych z tabeli wyników w zakresie odbudowy i zwiększania odporności⁴ aktualnych na dzień 1 września 2023 r. oraz na postępach we wdrażaniu Instrumentu, jakie miały miejsce do 1 września 2023 r.⁵

2.1. Aktualna sytuacja w zakresie wdrażania RRP

Przyjęcie planów odbudowy i zwiększania odporności

Od czasu publikacji ostatniego sprawozdania rocznego w dniu 1 marca 2022 r. Rada przyjęła pięć pozostałych decyzji wykonawczych Rady w sprawie RRP: Bułgarii i Szwecji w dniu 4 maja 2022 r., Polski w dniu 17 czerwca 2022 r., Niderlandów w dniu 4 października 2022 r. i Węgier w dniu 16 grudnia 2022 r. Komisja sprawnie oceniła każdy plan w sposób spójny i przejrzysty, stosując 11 kryteriów określonych w art. 19 ust. 3 rozporządzenia w sprawie RRF. Aby ocena była kompleksowa, podczas jej przeprowadzania Komisja pozostawała w ścisłym kontakcie z państwami członkowskimi. Komisja wspierała państwa członkowskie w przedstawianiu ambitnych planów zawierających jasno określone i realistyczne kamienie milowe i wartości docelowe, umożliwiające monitorowanie postępów w trakcie realizacji. Po zatwierdzeniu i przyjęciu wszystkich RRP cała uwaga skierowana jest teraz na wdrażanie planów i prowadzone obecnie rewizje.

Ustalenia operacyjne

Do tej pory Komisja podpisała ustalenia operacyjne z 24 państwami członkowskimi. Zgodnie z rozporządzeniem w sprawie RRF we wspomnianych umowach dwustronnych określa się warunki monitorowania, współpracy i aspekty związane z wdrażaniem. Ponadto w ustaleniach operacyjnych określa się bardziej szczegółowo mechanizm weryfikacji w odniesieniu do każdego kamienia milowego i każdej wartości docelowej, a w razie potrzeby uwzględnia dodatkowe kroki dotyczące działań następnych podejmowanych

⁴ https://ec.europa.eu/economy_finance/recovery-and-resilience-scoreboard/index.html?lang=en

⁵ W danych w sekcji 3 niniejszego sprawozdania rocznego uwzględniono najnowsze plany odbudowy i zwiększania odporności dotyczące Estonii i Francji przyjęte odpowiednio 16 czerwca 2023 r. i 14 lipca 2023 r. Nie uwzględniono jednak najnowszych planów dotyczących Malty i Słowacji przyjętych 14 lipca 2023 r., ponieważ dane dotyczące tych dwóch państw członkowskich nie były jeszcze w pełni dostępne.

w związku z realizacją planu. Aby wspierać przejrzystość, Komisja udostępnia ustalenia operacyjne na swojej stronie internetowej⁶.

Zawarcie i podpisanie ustaleń operacyjnych to kluczowe etapy wdrażania RRP. Mimo że podpisane ustalenia operacyjne nie są potrzebne do celów otrzymania płatności zaliczkowych, są one warunkiem wstępnym w przypadku danego państwa członkowskiego do złożenia pierwszego wniosku o płatność. W zależności od ram krajowych danego państwa członkowskiego proces zawierania ustaleń operacyjnych może trwać dłużej niż w innych przypadkach. Na dzień 1 września 2023 r. tylko trzy państwa członkowskie były nadal w trakcie finalizowania swoich ustaleń operacyjnych lub miały zamiar je podpisać (DE, NL, HU)⁷.

Wnioski o płatność

Do 1 września 2023 r. Komisja otrzymała 31 wniosków o płatność od 19 państw członkowskich i wypłaciła środki opiewające łącznie na kwotę 153,4 mld EUR. Z tej kwoty 56,6 mld EUR stanowiło płatności zaliczkowe w ramach RRF przyznane 21 państwom członkowskim do 31 grudnia 2021 r. 106,3 mld EUR z całkowitej kwoty wypłaconej państwom członkowskim przeznaczono na bezzwrotne wsparcie, a 47,1 mld EUR – na pożyczki. Tabela 1 i tabela 2 zawierają przegląd wniosków o płatność złożonych przez państwa członkowskie i odpowiadających im wypłat dokonanych przez Komisję w następstwie pozytywnej ocenie kamieni milowych i wartości docelowych, których dotyczyły odpowiednie wnioski o płatność.

Tabela 1: Rozpatrywanie wniosków o płatność⁸

	Kwota, o którą ubiega się wnioskodawca	Liczba KM i WD	Data złożenia wniosku	Data płatności
Hiszpania	10 mld EUR	52	11 listopada 2021 r.	27 grudnia 2021 r.
Francja	7,4 mld EUR	38	26 listopada 2021 r.	4 marca 2022 r.
Grecja	3,6 mld EUR	15	29 grudnia 2021 r.	8 kwietnia 2022 r.
Włochy	21 mld EUR	51	30 grudnia 2021 r.	13 kwietnia 2022 r.
Portugalia	1,1 mld EUR	38	25 stycznia 2022 r.	9 maja 2022 r.
Chorwacja	700 mln EUR	34	15 marca 2022 r.	28 czerwca 2022 r.
Słowacja	398,7 mln EUR	14	29 kwietnia 2022 r.	29 lipca 2022 r.
Hiszpania	12 mld EUR	40	30 kwietnia 2022 r.	29 lipca 2022 r.
Rumunia	2,6 mld EUR	21	31 maja 2022 r.	27 października 2022 r.
Łotwa	201 mln EUR	9	17 czerwca 2022 r.	7 października 2022 r.
Włochy	21 mld EUR	45	29 czerwca 2022 r.	8 listopada 2022 r.
Cypr	85 mln EUR	14	28 lipca 2022 r.	2 grudnia 2022 r.
Bułgaria	1,37 mld EUR	22	31 sierpnia 2022 r.	16 grudnia 2022 r.
Chorwacja	700 mln EUR	25	19 września 2022 r.	16 grudnia 2022 r.
Portugalia	1,8 mld EUR	20	30 września 2022 r.	8 lutego 2023 r.
Grecja	3,56 mld EUR	28	30 września 2022 r.	19 stycznia 2023 r.

⁶ https://commission.europa.eu/business-economy-euro/economic-recovery/recovery-and-resilience-facility/country-pages_pl

⁷ W przypadku Niemiec ustalenia operacyjne zostały podpisane przez Komisję 4 września br. W przypadku Węgier ich podpisanie ma nastąpić w III kwartale 2023 r., a w przypadku Niderlandów – dopiero po przyjęciu uzupełnienia planu.

⁸ Data graniczna – 1 września 2023 r.

	Kwota, o którą ubiega się wnioskodawca	Liczba KM i WD	Data złożenia wniosku	Data płatności
Słowenia	49,6 mln EUR	12	20 października 2022 r.	20 kwietnia 2023 r.
Słowacja	708,8 mln EUR	16	25 października 2022 r.	22 marca 2023 r.
Hiszpania	6 mld EUR	29	11 listopada 2022 r.	31 marca 2023 r.
Czechy	928,2 mln EUR	37	25 listopada 2022 r.	22 marca 2023 r.
Litwa	542 mln EUR	33	30 listopada 2022 r.	10 maja 2023 r.
Dania	301,5 mln EUR	25	16 grudnia 2022 r.	26 kwietnia 2023 r.
Rumunia	2,8 mld EUR	51	16 grudnia 2022 r.	Przyjęta wstępna ocena Komisji
Malta	52,3 mln EUR	19	19 grudnia 2022 r.	8 marca 2023 r.
Austria	700 mln EUR	44	22 grudnia 2022 r.	20 kwietnia 2023 r.
Luksemburg	25 mln EUR	26	28 grudnia 2022 r.	16 czerwca 2023 r.
Włochy	19 mld EUR	55	30 grudnia 2022 r.	Przyjęta wstępna ocena Komisji
Grecja	1,72 mld EUR	42	16 maja 2023 r.	Ocena Komisji w toku
Estonia	286 mln EUR	29	30 czerwca 2023 r.	Ocena Komisji w toku
Chorwacja	700 mln EUR	45	24 lipca 2023 r.	Ocena Komisji w toku
Francja	10,3 mld EUR	55	31 lipca 2023 r.	Ocena Komisji w toku

Uwaga: Dane przedstawiono w porządku chronologicznym pod względem daty złożenia wniosku o płatność i po odliczeniu płatności zaliczkowych.

Źródło: Komisja Europejska

Tabela 2: Aktualna sytuacja w zakresie realizacji wniosków o płatność w ramach RRF

	BE	BG	CZ	DK	DE	EE	IE	EL	ES	FR	HR	IT	CY	LV	LT	LU	HU	MT	NL	AT	PL	PT	RO	SI	SK	FI	SE
27 planów zatwierdzonych przez Komisję i przyjętych przez Radę																											
21 wypłaconych płatności zaliczkowych (56,6 mld EUR)		▲					*										▲		▲		▲						▲
24 podpisane ustalenia operacyjne																											
31 wniosków o płatność przedłożonych Komisji								3x	3x	2x	3x	3x										2x	2x		2x		
25 zrealizowanych płatności (96,8 mld EUR)								2x	3x		2x	2x										2x			2x		

Uwaga: * Irlandia nie wnioskowała o płatności zaliczkowe. ▲ Warunkiem wstępnym otrzymania płatności zaliczkowej było przyjęcie decyzji wykonawczej Rady do 31 grudnia 2021 r.

Źródło: Komisja Europejska

Mimo że wdrażanie RRP przebiega zasadniczo zgodnie z planem, niektóre państwa członkowskie stoją w obliczu wyzwań związanych z zarządzaniem funduszami, częściowo ze względu na ograniczone zdolności administracyjne lub bariery dla inwestycji w napiętym harmonogramie wdrażania Instrumentu. Przedstawienie rewizji RRP i dodanie rozdziałów REPowerEU wpłynęło również na harmonogram wypłat środków z RRF, ponieważ w pierwszej połowie 2023 r. odnotowano spowolnienie w składaniu wniosków o płatność, a państwa członkowskie skoncentrowały swoje działania na rewizji planów i dodaniu rozdziałów REPowerEU. Więcej informacji na temat postępów w osiąganiu kamieni milowych i wartości docelowych – uzyskanych na podstawie półrocznych sprawozdań – można znaleźć w następnej sekcji.

Komisja nadal podkreśla, że najważniejszym priorytetem pozostaje szybkie wdrożenie RRP, jak wykazano w zaleceniach dla poszczególnych krajów na 2023 r., i jest gotowa wspierać państwa członkowskie w wypełnianiu uzgodnionych zobowiązań w zakresie reform i inwestycji. Udana rewizja planów w 2023 r. jest dla państw członkowskich okazją do zajęcia się kwestiami związanymi ze zdolnościami administracyjnymi, zwiększenia zdolności absorpcyjnej w zakresie środków z RRF i nadrobienia zaległości w harmonogramie wypłat. Wiąże się to z wprowadzeniem do zmienionych RRP dodatkowych reform i inwestycji mających na celu wyeliminowanie konkretnych przeszkód regulacyjnych i barier dla inwestycji, które zostały dotychczas zidentyfikowane na etapie wdrażania. Obejmuje to również działania mające na celu poprawę organizacji, zdolności i środków administracji krajowych bezpośrednio zaangażowanych we wdrażanie planów. Działania te mogą opierać się na pomocy technicznej Komisji zapewnionej za pośrednictwem Instrumentu Wsparcia Technicznego (TSI). 23 państwa członkowskie otrzymały lub obecnie otrzymują ogólne wsparcie na aspekty horyzontalne wdrażania RRP, w tym wsparcie na rewizję planów, chociaż wszystkie 27 państw członkowskich korzysta ze wsparcia tematycznego związanego z realizacją działań w ramach RRF⁹.

Postępy w osiąganiu kamieni milowych i wartości docelowych

Zgodnie z art. 27 rozporządzenia w sprawie RRF państwa członkowskie muszą dwa razy w roku składać sprawozdania w ramach europejskiego semestru na temat postępów w realizacji swoich RRP. W rozporządzeniu delegowanym Komisji (UE) 2021/2106 doprecyzowano ten obowiązek, wskazując terminy składania półrocznych sprawozdań – 30 kwietnia i 15 października. Państwa członkowskie informują o swoich postępach w osiąganiu kamieni milowych i wartości docelowych, które należało osiągnąć w przeszłości i które należy osiągnąć w perspektywie kolejnych dwunastu miesięcy. Mimo że państwa członkowskie zgłaszają te dane samodzielnie, a Komisja ich nie weryfikuje, zapewniają one kompleksowe podsumowanie realizacji wszystkich planów i umożliwiają monitorowanie postępów we wdrażaniu RRP.

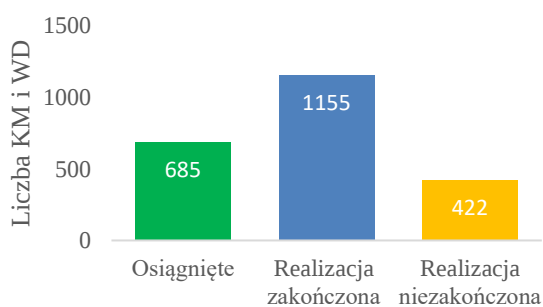
Państwa członkowskie nadal informują o znacznych postępach we wdrażaniu RRP, przy czym brak osiągnięcia lub występowanie opóźnień są zgłaszane w przypadku

⁹ https://reform-support.ec.europa.eu/what-we-do/recovery-and-resilience-plans_pl

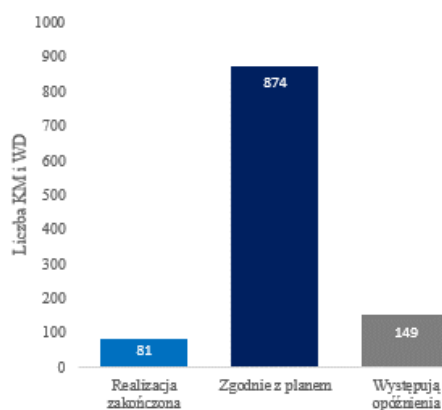
mniejszości kamieni milowych i wartości docelowych. Na podstawie sprawozdań półrocznych wskazano, że zdecydowana większość kamieni milowych i wartości docelowych z terminem do kwietnia 2023 r. została osiągnięta¹⁰ albo ich realizację zgłoszono jako zakończoną¹¹ (rysunek 1). Postępy w osiąganiu kolejnych kamieni milowych i wartości docelowych są również budujące, przy czym w przypadku znacznej ich liczby wskazano status „zgodnie z planem”¹² lub „realizacja zakończona” (rys. 2).

Rośnie równowaga między liczbą reform i inwestycji, których status zgłoszono jako „osiągnięte” lub „realizacja zakończona”. W poprzednich turach sprawozdawczych postępy w realizacji reform – w szczególności przyjęcie tekstów prawnych i podjęcie odpowiednich przygotowań politycznych – były bardziej eksponowane, ponieważ państwa członkowskie kumulowały reformy na wstępie w swoich RRP w celu stworzenia ramy dla kolejnych projektów inwestycyjnych, aby miały one większy wpływ. Ponadto zakończenie realizacji wartości docelowych związanych z inwestycjami – takich jak na przykład budowa infrastruktury – wymaga czasu, a takie wartości docelowe są zazwyczaj w mniejszym stopniu reprezentowane w pierwszych harmonogramach wniosków o płatność, nawet jeśli ich faktyczna realizacja już się rozpoczęła. Postępy w zakresie inwestycji są jednak obecnie bardziej widoczne – status „zgodnie z planem” lub plan zakończenia realizacji w ciągu najbliższych 12 miesięcy dotyczy większej liczby kamieni milowych i wartości docelowych związanych z inwestycjami niż z reformami (rys. 3). Jest to oczekiwana zmiana w RRF, ponieważ wdrażanie stopniowo przechodzi od kamieni milowych i wartości docelowych bardziej skoncentrowanych na reformach do tych ukierunkowanych w większym stopniu na inwestycje.

Rysunek 1: Postępy w osiąganiu kamieni milowych i wartości docelowych w okresie od I kwartału 2020 r. do I kwartału 2023 r.



Rysunek 2: Postępy w osiąganiu kamieni milowych i wartości docelowych w okresie od II kwartału 2023 r. do II kwartału 2024 r.



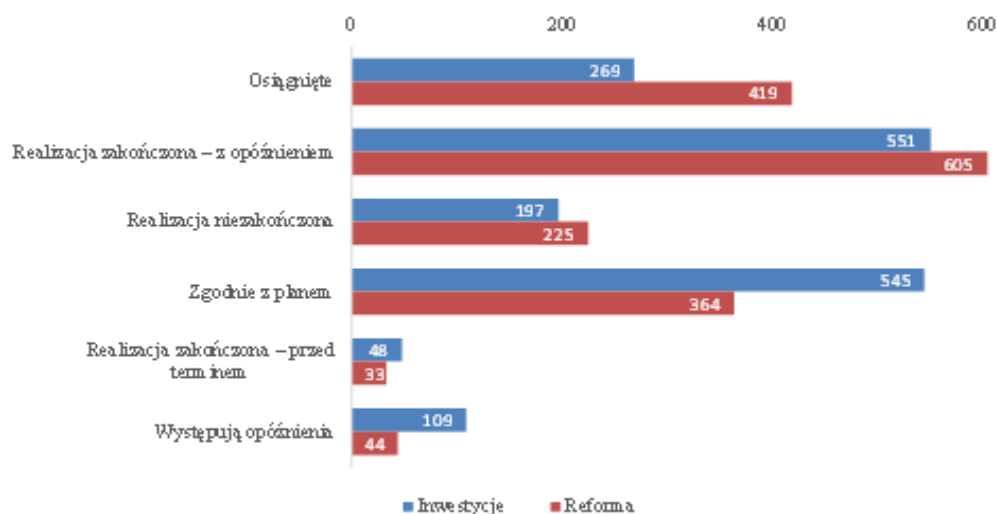
Źródło: Komisja Europejska.

¹⁰ Kamienie milowe i wartości docelowe, które Komisja oceniła już jako osiągnięte w sposób zadowalający w kontekście wniosku o płatność, mają status „osiągnięte”.

¹¹ Jako status postępu każdego retrospektywnego kamienia milowego i każdej retrospektywnej wartości docelowej (tj. tych, których termin przypada na kwartał poprzedzający datę przedłożenia sprawozdania) można wskazać „realizacja zakończona” albo „realizacja niezakończona”.

¹² Jako status perspektywicznych kamieni milowych i wartości docelowych (tj. tych, które mają zostać osiągnięte w kwartale sprawozdawczym i w trzech kolejnych kwartałach) można wskazać: „realizacja zakończona”, „zgodnie z planem” lub „występują opóźnienia”.

Rysunek 3: Postępy w osiąganiu kamieni milowych i wartości docelowych związanych z reformami i inwestycjami

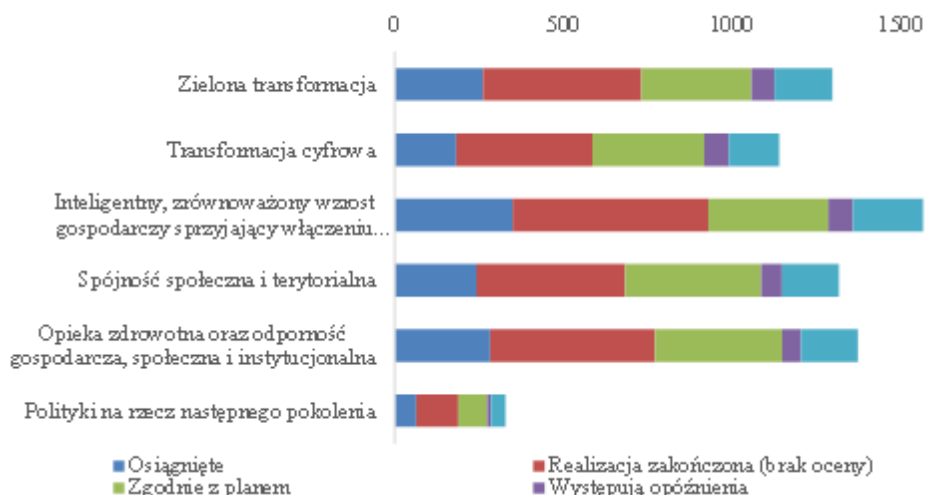


Źródło: Komisja Europejska.

Na podstawie danych ze sprawozdań półrocznych **wydaje się, że kamienie milowe i wartości docelowe wdrażane są w porównywalnym stopniu we wszystkich sześciu filarach polityki w ramach RRF¹³**. Największe postępy odnotowano w przypadku działań przyczyniających się do realizacji filarów 3 „inteligentny, zrównoważony wzrost gospodarczy sprzyjający włączeniu społecznemu”, 5 „opieka zdrowotna oraz odporność gospodarcza, społeczna i instytucjonalna” i 4 „spójność społeczna i terytorialna” (rys. 4). Filary te – wraz z filarem 1 dotyczącym „zielonej transformacji” – otrzymują wsparcie w ramach największej liczby działań, w związku z czym nie jest zaskoczeniem, że to w ich przypadku odnotowano największe postępy.

Rysunek 4: Postępy w osiąganiu kamieni milowych i wartości docelowych według poszczególnych filarów RRF

¹³ Wykres przedstawia szacunkową liczbę kamieni milowych i wartości docelowych w oparciu o metodykę znakowania filarów tabeli wyników w odniesieniu do odbudowy i zwiększania odporności. W oparciu o metodykę Komisji każde działanie oznakowano, przypisując je do jednego głównego i jednego drugorzędowego obszaru polityki w oparciu o wykaz obszarów polityki powiązanych z sześcioma filarami. W związku z tym każdy kamień milowy i każda wartość docelowa są powiązane z kilkoma filarami.



Źródło: Komisja Europejska.

Chociaż liczba KM i WD, w przypadku których zgłoszono, że występują opóźnienia, jest ogólnie niewielka, w oparciu o półroczne sprawozdania należy sądzić, że w obszarach¹⁴ przygotowania polityki, nowych usług i procesów publicznych, a także modernizacji infrastruktury występują większe opóźnienia we wdrażaniu (rys. 5). Ponieważ te trzy obszary obejmują dużą liczbę kamieni milowych i wartości docelowych w tym okresie sprawozdawczym, opóźnienia mogą nie być znaczące lub nieproporcjonalne w porównaniu z pozostałymi obszarami.

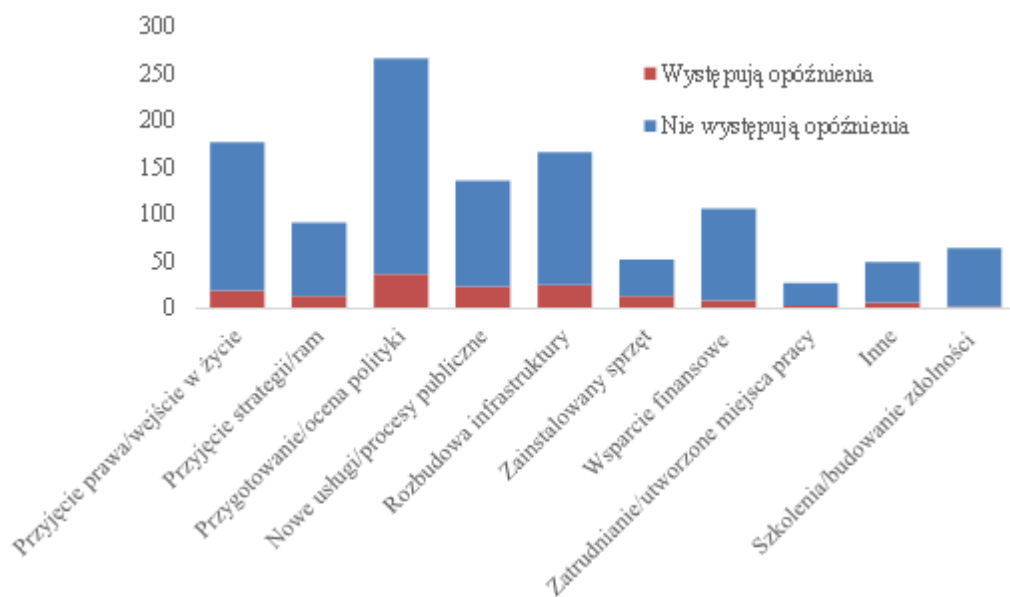
Wyjaśniając opóźnienia, państwa członkowskie zgłosiły trudności w dotrzymaniu terminu podpisania umów i nieoczekiwane opóźnienia w pracach budowlanych. Ogólnie rzecz biorąc, państwa członkowskie nie przedstawiały konsekwentnie szczegółowych wyjaśnień dotyczących opóźnień i zasadniczo nie uznawały ich za istotne.

Podczas gdy orientacyjne docelowe terminy osiągnięcia niektórych kamieni milowych i wartości docelowych zostały przełożone na późniejszy termin, inne przyspieszono. Zgodnie z danymi z ostatniej tury sprawozdań półrocznych opóźnienia w dotrzymaniu docelowego terminu realizacji zgłoszone przez państwa członkowskie dotyczą głównie kamieni milowych i wartości docelowych, których realizację planowano początkowo na 2022 r. (tabela 3), przy czym mediana okresu zgłoszonych opóźnień wynosi 181 dni. Wydaje się, że kamienie milowe i wartości docelowe, których realizację początkowo zaplanowano na 2023 r., mają obecnie mniejsze opóźnienia. Warto również zauważyć, że w przypadku kilku kamieni milowych i wartości docelowych docelowy termin realizacji został przyspieszony¹⁵.

Rysunek 5: Rodzaj kamieni milowych i wartości docelowych, w przypadku których występują opóźnienia

¹⁴ Klasyfikację kamieni milowych i wartości docelowych w tym akapicie opracowała Komisja Europejska i jako taka nie jest zgłaszana przez państwa członkowskie w ramach sprawozdawczości półrocznej.

¹⁵ Zgłoszony docelowy termin realizacji takich KM i WD jest o co najmniej jeden kwartał (tj. 91 dni) wcześniejszy, niż pierwotnie przewidziano w decyzji wykonawczej Rady dotyczącej państwa członkowskiego.



Uwaga: klasyfikację kamieni milowych i wartości docelowych na powyższym rysunku opracowała Komisja Europejska i jako taka nie jest zgłaszana przez państwa członkowskie sposób w ramach sprawozdawczości półrocznej.

Źródło: Komisja Europejska.

Tabela 3: Liczba KM i WD, w przypadku których zgłoszono występowanie opóźnień lub skrócenie docelowego terminu realizacji w odniesieniu do reform i inwestycji, oraz mediana tych okresów

			Wstępny docelowy termin realizacji				
			2020	2021	2022	2023	2024
KM i WD, w przypadku których państwa członkowskie opóźniły zgłoszony docelowy termin realizacji	Reformy	Liczba KM i WD	8	51	135	40	2
		Mediana okresów opóźnień (w dniach)	48,5	91	181	182,5	320
	Inwestycje	Liczba KM i WD	0	32	139	59	7
		Mediana okresów opóźnień (w dniach)	Nie dotyczy	120	181	274	275
KM i WD, w przypadku których państwa członkowskie przyspieszyły zgłoszony docelowy termin realizacji	Reformy	Liczba KM i WD	5	20	20	14	1
		Mediana okresów wcześniejszej realizacji (w dniach)	115	149	246	308	366
	Inwestycje	Liczba KM i WD	0	7	20	21	4
		Mediana okresów wcześniejszej realizacji (w dniach)	Nie dotyczy	131	318	365	458

Uwaga: Niniejsza tabela opiera się na danych przekazanych przez same państwa członkowskie w kontekście sprawozdawczości półrocznej, w której państwa członkowskie informują o postępach w realizacji perspektywicznych kamieni milowych i wartości docelowych do II kwartału 2024 r. W rezultacie nie są dostępne żadne dane dotyczące potencjalnych opóźnień w realizacji kamieni milowych i wartości docelowych w latach 2025 i 2026. Kamienie milowe i wartości docelowe uznaje się za zrealizowane z wyprzedzeniem, jeśli ich realizacja miała miejsce w kwartale poprzedzającym kwartał ich wyjściowej realizacji.

Źródło: Komisja Europejska.

Wyniki Instrumentu w oparciu o wspólne wskaźniki

Wspólne wskaźniki pokazują postępy we wdrażaniu RRP w kierunku osiągnięcia wspólnych celów oraz ogólne wyniki RRF. Chociaż w ramach RRF osiągnięcie kamieni milowych i wartości docelowych stanowi kluczowy miernik realizacji każdego RRP, wspólne

wskaźniki stanowią zestaw 14 wskaźników, które zostały ustanowione rozporządzeniem delegowanym Komisji 2021/2106¹⁶ 28 września 2021 r. w celu przedstawienia ogólnych wyników i postępów Instrumentu w osiągnięciu jego celów¹⁷.

Państwa członkowskie przedkładają półroczne sprawozdania ze swoich postępów w osiągnięciu wspólnych wskaźników. Zgodnie z rozporządzeniem delegowanym 2021/2106 państwa członkowskie składają sprawozdania do 28 lutego (obejmujące okres sprawozdawczy od lipca do grudnia poprzedniego roku) i do 31 sierpnia (obejmujące okres sprawozdawczy od stycznia do czerwca tego samego roku). Komisja publikuje dane dotyczące wspólnych wskaźników w tabeli wyników w zakresie odbudowy i zwiększania odporności¹⁸ po przeprowadzeniu kilku kontroli danych w celu zapewnienia ich porównywalności¹⁹. Zgodnie z wymogami rozporządzenia delegowanego Komisji w przypadku gdy dane są publikowane na poziomie każdego państwa członkowskiego, przedstawia się je w wartościach względnych.

Z danych przekazanych dotychczas przez państwa członkowskie wynika, że w ramach RRF osiągnięto już znaczne postępy w zakresie realizacji wspólnych wskaźników i we wszystkich filarach polityki. Do tej pory poddano przeglądowi i opublikowano w tabeli wyników w zakresie odbudowy i zwiększania odporności dane z trzech tur sprawozdawczych obejmujące postępy osiągnięte w okresie od lutego 2020 r. do grudnia 2022 r. Ponieważ wspólne wskaźniki mają na celu uchwycenie postępów osiągniętych w terenie, wcześniejsze etapy wdrażania działań w ramach RRP często nie są odzwierciedlone w danych. Na rys. 6 przedstawiono aktualny stan postępów w osiągnięciu wspólnych wskaźników, odzwierciedlając ważne osiągnięcia w osiągnięciu celów Instrumentu i realizacji kluczowych priorytetów UE.

Na przykład do grudnia 2022 r. dzięki wsparciu RRF osiągnięto już około 22 mln megawatów („MWh”) oszczędności pod względem rocznego zużycia energii (rys. 7). Zmniejszenie zużycia energii i zwiększenie efektywności energetycznej są jednymi z najważniejszych priorytetów UE i warunkiem wstępnym przejścia na czystą energię, a wspólny wskaźnik (1) odzwierciedla ograniczenie rocznego zużycia energii pierwotnej osiągnięte dzięki wsparciu RRF. Dla kontekstu, oszczędności energii osiągnięte do tej pory w przybliżeniu odpowiadają zainstalowanej mocy elektrycznej w Belgii. Przykładem może być zmniejszenie zużycia energii w budynkach, szkołach, szpitalach lub przedsiębiorstwach.

Do grudnia 2022 r. w ramach RRF udzielona została pomoc 1,43 mln przedsiębiorstwom w postaci wsparcia pieniężnego albo rzeczowego (rys. 8). Kryzys związany z COVID-19 wywarł duży wpływ na całą gospodarkę UE, a szczególnie ucierpiały na nim małe i średnie przedsiębiorstwa („MŚP”). Jeżeli chodzi o wsparcie udzielone w celu pobudzenia gospodarek

¹⁶Rozporządzenie delegowane Komisji (UE) 2021/2106 z dnia 28 września 2021 r. w sprawie uzupełnienia rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/241 ustanawiającego Instrument na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności przez określenie wspólnych wskaźników oraz szczegółowych elementów tabeli wyników w zakresie odbudowy i zwiększania odporności.

¹⁷Obejmują one elementy, które są wspólne dla większości RRP, lecz których – ze względu na ich znaczną heterogeniczność i ograniczoną liczbę – nie opracowano w celu uchwycenia wszystkich aspektów planów.

¹⁸Zob. https://ec.europa.eu/economy_finance/recovery-and-resilience-scoreboard/index.html

¹⁹Komisja nie ma podstaw do przeprowadzania audytu czy weryfikacji jakości danych przekazywanych przez państwa członkowskie ani do zmiany lub odrzucenia konkretnych sprawozdań państw członkowskich.

UE i pomocy przedsiębiorstwom, wspólny wskaźnik (9) pokazuje liczbę przedsiębiorstw objętych wsparciem poprzez działania w ramach RRF.

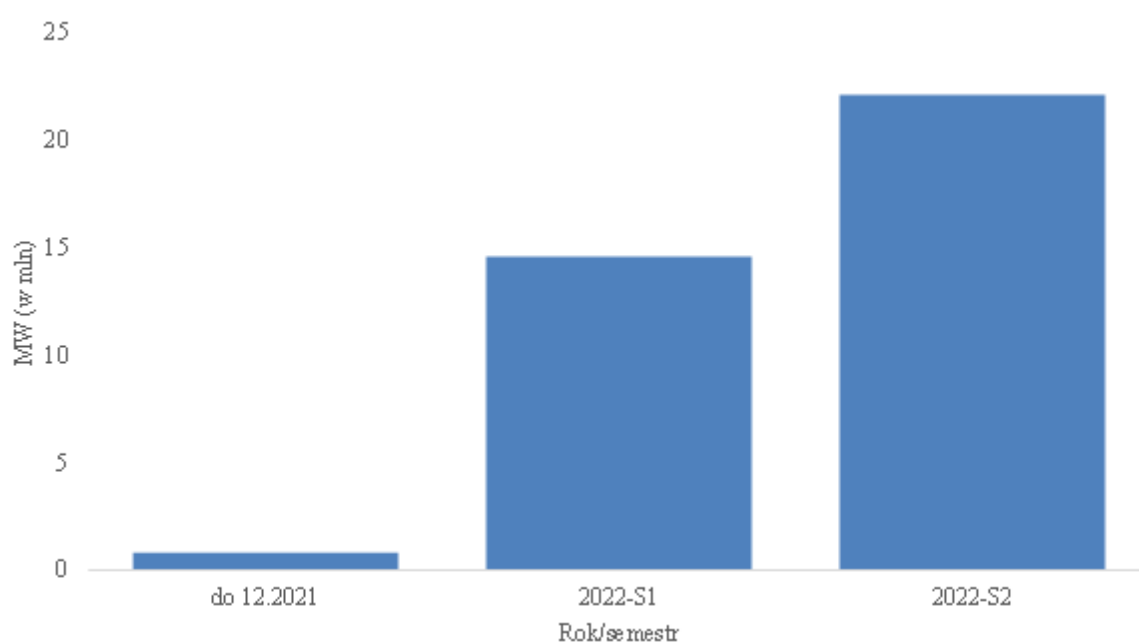
Rysunek 6: Stan postępów w osiągnięciu wspólnych wskaźników²⁰

(1) Oszczędności pod względem rocznego zużycia energii pierwotnej Łącznie: 22 132 138 MWh/rok	(2) Dodatkowa moc zainstalowana odnawialnych źródeł energii Łącznie: 1 061 MWh (wodór 0 MWh)	(3) Infrastruktura paliw alternatywnych (punkty tankowania/ladowania) Łącznie: 512,543
(4) Ludność odnosząca korzyści ze środków ochrony przed powodzią, niekontrolowanymi pożarami oraz innymi klęskami żywiołowymi związanymi z klimatem Łącznie: 5 875 129	(5) Dodatkowe lokale mieszkalne z dostępem do internetu za pośrednictwem sieci o bardzo dużej przepustowości Łącznie: 17 787 329	(6) Przedsiębiorstwa objęte wsparciem na opracowywanie produktów, usług i procesów cyfrowych Łącznie: 379,435
(7) Użytkownicy nowych i zmodernizowanych publicznych usług, produktów i procesów cyfrowych Łącznie: 247 798 959	(8) Naukowcy pracujący we wspieranych obiektach badawczych Łącznie: 5,211	(9) Przedsiębiorstwa objęte wsparciem (w tym: małe, również mikro, średnie, duże) Łącznie: 1 429 820
(10) Liczba uczestników biorących udział w kształceniu lub szkoleniu Łącznie: 6 888 121	(11) Liczba osób zatrudnionych lub poszukujących pracy Łącznie: 688,091	(12) Pojemność nowych lub zmodernizowanych placówek opieki zdrowotnej Łącznie: 18 646 974
(13) Pojemność klas w nowych lub zmodernizowanych placówkach opieki nad dziećmi i placówkach oświatowych Łącznie: 555,062		(14) Liczba młodych ludzi w wieku 15–29 lat otrzymujących wsparcie Łącznie: 4 115 196

Źródło: Tabela wyników w zakresie odbudowy i zwiększania odporności.

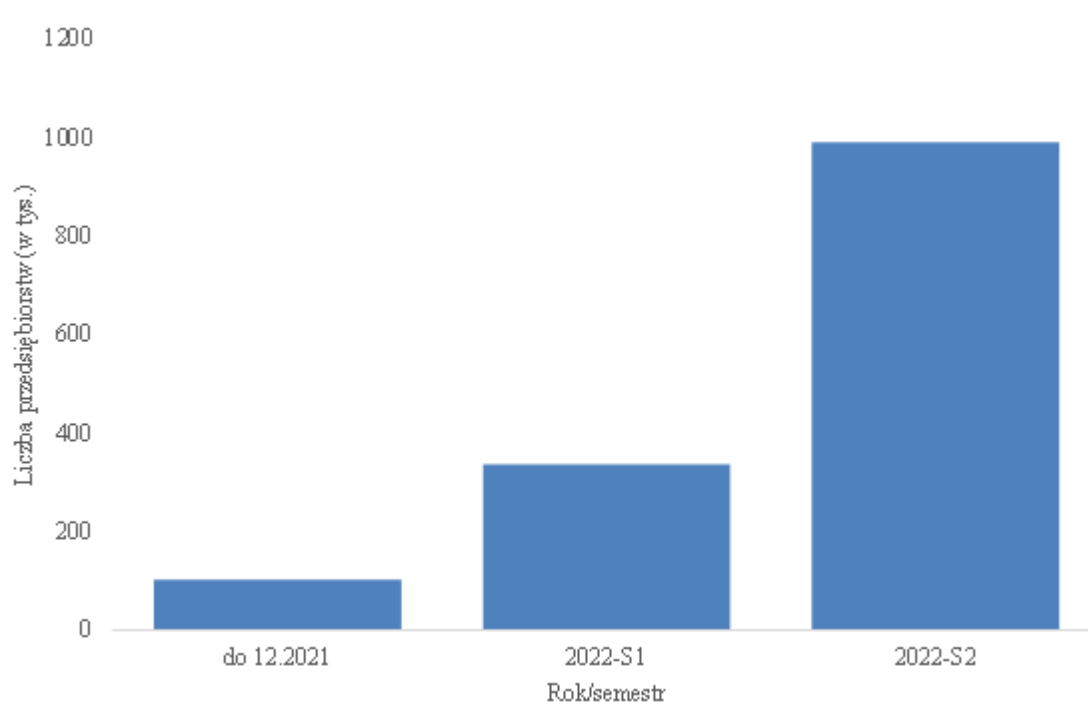
²⁰ Dane na poniższym rysunku odpowiadają danym przekazanym przez państwa członkowskie w ramach tury sprawozdawczej z lutego 2023 r., obejmującej okres od lutego 2020 r. do grudnia 2022 r. Więcej informacji na ten temat można znaleźć w tabeli wyników w zakresie odbudowy i zwiększania odporności.

Rysunek 7: Zmiany w kwestii oszczędności pod względem rocznego zużycia energii pierwotnej w MWh rocznie



Źródło: Tabela wyników w zakresie odbudowy i zwiększania odporności.

Rysunek 8: Zmiany w zakresie liczby wspieranych przedsiębiorstw

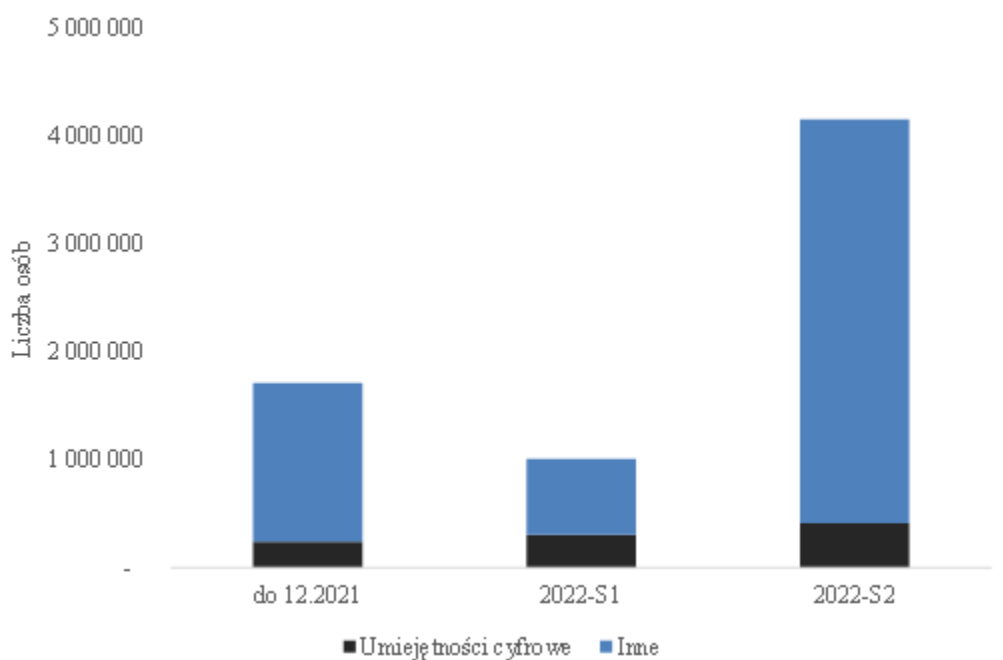


Źródło: Tabela wyników w zakresie odbudowy i zwiększania odporności.

W drugiej połowie 2022 r. ponad 4 mln osób wzięło udział w szkoleniach dzięki wsparciu z RRF (rys. 9). Kryzys związany z COVID-19 poważnie zakłócił również funkcjonowanie unijnych systemów kształcenia i szkolenia, a wspólny wskaźnik (10) odzwierciedla wkład

RRF w kształcenie i szkolenie oraz rozwój umiejętności, przedstawiając liczbę uczestników kształcenia i szkolenia dzięki wsparciu otrzymanemu poprzez działania w ramach RRF. Reformy i inwestycje w kształcenie i szkolenie mają kluczowe znaczenie dla przygotowania obywateli na dzisiejsze wyzwania, w szczególności transformację cyfrową i zieloną transformację, oraz dla zapewnienia im możliwości rozwijania potrzebnych umiejętności. Szczególny nacisk położono na szkolenia ukierunkowane na poprawę umiejętności cyfrowych, w świetle ich stale rosnącego znaczenia na rynku pracy i w społeczeństwie.

Rysunek 9: Zmiana liczby uczestników biorących udział w kształceniu lub szkoleniu



Źródło: Tabela wyników w zakresie odbudowy i zwiększania odporności.

2.2. Większa przejrzystość w ocenie wniosków o płatność

Środki z RRF mogą być wypłacane wyłącznie pod warunkiem, że kamienie milowe i wartości docelowe wskazane we wniosku o płatność zostaną osiągnięte w sposób zadowalający, zgodnie z art. 24 rozporządzenia w sprawie RRF. Przeprowadzana przez Komisję ocena kamieni milowych i wartości docelowych jest kluczową cechą RRF i wymaga szczegółowej analizy w celu ustalenia, czy państwa członkowskie wypełniły swoje zobowiązania w sposób zadowalający.

W swoim komunikacie z okazji drugiej rocznicy RRF opublikowanym 21 lutego 2023 r.²¹ Komisja zwiększyła przewidywalność i przejrzystość, przedstawiając narzędzia wdrażania stosowane w ocenie wniosków o płatność. Komunikat i jego załączniki zawierają szczegółowy opis zarówno ram stosowanych do oceny kamieni milowych i wartości docelowych, jak i metodykę zawieszenia płatności.

²¹ Zob. [COM\(2023\) 99 final](#).

Ramy oceny kamieni milowych i wartości docelowych na podstawie rozporządzenia w sprawie RRF

W lutym 2023 r. Komisja opublikowała swoje ramy oceny zadowalającego osiągnięcia kamieni milowych i wartości docelowych, aby wspomóc organy krajowe, zainteresowane strony i ogół społeczeństwa w lepszym zrozumieniu sposobu, w jaki przed każdą wypłatą ocenia się wdrożenie działań wspieranych w ramach RRF.

Oceny osiągnięcia kamieni milowych i wartości docelowych w sposób zadowalający dokonuje się na podstawie decyzji wykonawczych Rady zatwierdzających RRP. Komisja opiera się na opisie każdego kamienia milowego i każdej wartości docelowej w świetle ich kontekstu i celu, aby określić wymogi, które muszą spełnić państwa członkowskie. Następnie stwierdza, na podstawie należytych uzasadnień przedstawionych przez państwa członkowskie, czy konkretny kamień milowy lub konkretną wartość docelową osiągnięto w zadowalającym stopniu. W ograniczonej liczbie przypadków i zgodnie z zasadą *de minimis* można zaakceptować minimalne odchylenia związane z kwotami, wymogami formalnymi, harmonogramem lub treścią. Pełną metodykę stanowiącą ramy, na których Komisja opiera się przy przeprowadzaniu oceny wniosku o płatność, przedstawiono w załączniku I do komunikatu opublikowanego 21 lutego 2023 r.²²

Procedura zawieszenia płatności

W lutym 2023 r. Komisja opublikowała również swoją metodykę określania kwoty, która ma zostać zawieszona w przypadku nieosiągnięcia w zadowalającym stopniu kamienia milowego lub wartości docelowej, przy pełnym poszanowaniu zasad równego traktowania i proporcjonalności. W rozporządzeniu w sprawie RRF uwzględniono również sytuacje, w których państwa członkowskie mogą napotkać opóźnienia we wdrażaniu działań, co wpływa na terminowe osiągnięcie niektórych kamieni milowych i wartości docelowych. Sytuacje te nie powinny uniemożliwiać dokonywania płatności z tytułu kamieni milowych i wartości docelowych osiągniętych w sposób zadowalający²³. Rozporządzenie przewiduje zatem mechanizm dający państwom członkowskim dodatkowy czas (do sześciu miesięcy) na osiągnięcie danego kamienia milowego lub danej wartości docelowej. W takich sytuacjach w rozporządzeniu w sprawie RRF przewidziano możliwość częściowego lub całkowitego zawieszenia przez Komisję płatności, zapewniając tym samym również zgodność z zasadą należytego zarządzania finansami.

Zawieszenie płatności umożliwia państwom członkowskim złożenie wniosku o płatność nawet w przypadku, gdy nie osiągnięto jeszcze wszystkich kamieni milowych i wartości docelowych. Procedura zawieszenia (rys. 10) zapewnia państwom członkowskim czas na osiągnięcie odpowiednich kamieni milowych i wartości docelowych, które uznano za nieosiągnięte w terminie sześciu miesięcy od przyjęcia decyzji o zawieszeniu. Jeśli państwo

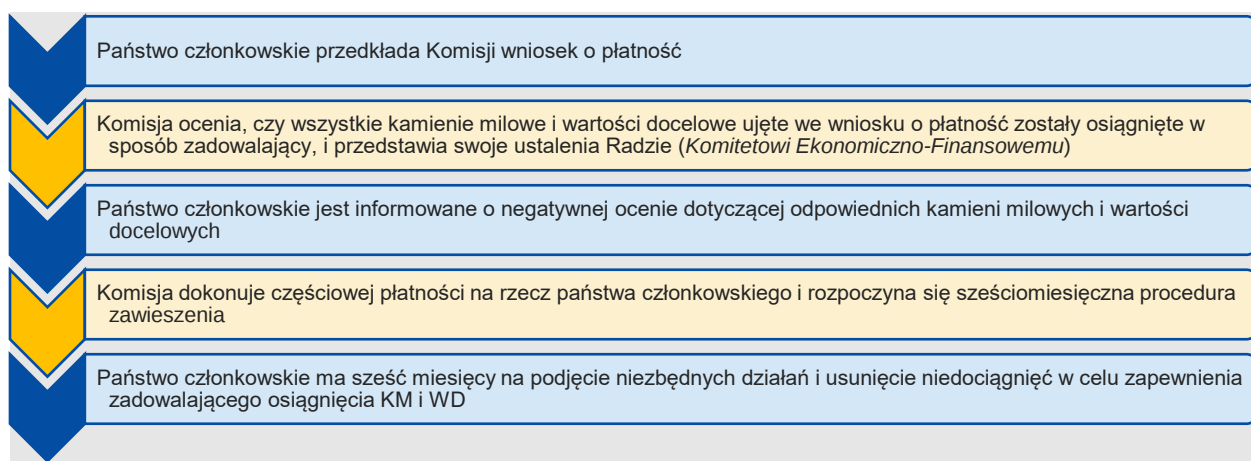
²² Zob. [COM\(2023\) 99 final](#).

²³ Częściowe zawieszenie nie jest możliwe w przypadku nieosiągnięcia kamieni milowych lub wartości docelowych związanych z systemem kontroli w państwie członkowskim, które są niezbędne do ochrony interesów finansowych Unii. W takim przypadku zawieszeniu podlega zawsze wypłata pełnej transzy i wszystkich przyszłych transz do czasu osiągnięcia kamieni milowych lub wartości docelowych.

członkowskie nie będzie w stanie osiągnąć odpowiedniego kamienia milowego lub wartości docelowej w tym sześciomiesięcznym okresie, jego wkład finansowy lub wsparcie w formie pożyczki zostanie ostatecznie trwale zmniejszone, zgodnie z art. 24 ust. 6 rozporządzenia w sprawie RRF. Pełną metodykę zawierającą szczegóły obliczania wysokości kwoty, która ma zostać zwieszona, przedstawiono w załączniku II do komunikatu opublikowanego 21 lutego 2023 r.

W 2023 r. Komisja dostrzegła pierwsze przypadki nieosiągnięcia KM i WD w sposób zadowalający²⁴. W każdym przypadku Komisja przedstawiła w piśmie do zainteresowanego państwa członkowskiego powód, dla którego kamienie milowe lub wartości docelowe uznano za nieosiągnięte, oraz powiązaną kwotę, która ma zostać zawieszona zgodnie z procedurami przewidzianymi w rozporządzeniu w sprawie RRF. Zainteresowane państwo członkowskie ma prawo udostępnić te informacje Komitetowi Ekonomiczno-Finansowemu (KEF). Do tej pory zainteresowane państwa członkowskie przekazały swoje pismo KEF.

Rysunek 10: Proces zawieszenia płatności



Źródło: Komisja Europejska

2.3. Odwrócenie kamieni milowych i wartości docelowych w ramach RRF

Zgodnie z art. 24 ust. 3 zdanie drugie rozporządzenia w sprawie RRF „osiągnięcie kamieni milowych i wartości docelowych w zadowalający sposób zakłada, że działania związane z uprzednio osiągniętymi w sposób zadowalający kamieniami milowymi i wartościami docelowymi nie zostały odwrócone przez dane państwo członkowskie”.

Dziś – wraz z niniejszym sprawozdaniem – Komisja publikuje ramy stosowania tego przepisu (zob. załącznik II). Ramy te uwzględniają zalecenie Europejskiego Trybunału Obrachunkowego²⁵ i zapewniają jasność prawa i przejrzystość procesu, który należy zastosować w przypadku odwrócenia, zapewniając ciągłość wdrażania RRF i ochronę interesów finansowych UE. Komisja może dokonać przeglądu i zmiany tej metodyki, gdy zdobędzie większe doświadczenie w jej stosowaniu.

²⁴ Litewski wniosek o płatność można znaleźć pod adresem: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/pl/IP_23_1286.

²⁵ Sprawozdanie specjalne nr 07/2023: Koncepcja systemu kontroli RRF ustanowionego przez Komisję.

2.4. Rewizja RRP

W planie REPowerEU uznano, że RRF może odegrać ważną rolę w osiągnięciu celu, jakim jest zapewnienie bezpiecznej i czystej energii po przystępnej cenie, a zmienione rozporządzenie w sprawie RRF weszło w życie w lutym 2023 r. w ramach odpowiedzi Komisji na ostatnie wydarzenia energetyczne i geopolityczne. W związku z tym zmieniono rozporządzenie w sprawie RRF, aby wspierać nowe lub rozszerzone reformy i inwestycje, ukierunkowane na dywersyfikację dostaw energii (w szczególności paliw kopalnych), zwiększenie oszczędności energii, przyspieszenie przejścia na czystą energię i w ostatecznym rozrachunku zwiększenie odporności, bezpieczeństwa i zrównoważoności systemu energetycznego Unii. Aby móc skorzystać z dodatkowych środków, w zmienionym rozporządzeniu w sprawie RRF zachęca się państwa członkowskie do uzupełnienia swoich RRP i dodania nowych lub rozszerzonych reform i inwestycji związanych z energią poprzez specjalny „rozdział REPowerEU”. W zmienionym rozporządzeniu wprowadzono również zestaw celów REPowerEU, które te dodatkowe działania powinny osiągnąć (zob. art. 21c zmienionego rozporządzenia w sprawie RRF).

Szybkie wdrożenie RRP pozostaje najwyższym priorytetem, a przeglądy RRP i przedłożenie rozdziałów REPowerEU nie powinny uniemożliwiać państwom członkowskim przestrzegania terminów przewidzianych w decyzjach wykonawczych Rady. Państwa członkowskie powinny nadal podejmować wszelkie możliwe starania w celu terminowego składania wniosków o płatność oraz zapewnienia postępów w realizacji reform i inwestycji, co pozwoli na terminową wypłatę środków.

Od wejścia w życie zmienionego rozporządzenia w sprawie RRF w lutym 2023 r. 20 państw członkowskich przedłożyło swoje zmienione RRP wraz z rozdziałami REPowerEU, które przyczynią się do przejścia państw członkowskich na odnawialne źródła energii, zwiększenia efektywności energetycznej i zmniejszenia zależności Europy od rosyjskich paliw kopalnych.

Stan modyfikacji RRP i przedkładanie rozdziałów REPowerEU

Państwa członkowskie mogą przedłożyć Komisji uzasadniony wniosek o zmianę lub zastąpienie istniejących RRP, powołując się na cztery podstawy zmian²⁶. Po pierwsze, państwa członkowskie mogą zaproponować nowe lub rozszerzone reformy i inwestycje związane z energią za pośrednictwem specjalnego „rozdziału REPowerEU”. Po drugie, państwa członkowskie mogą – zgodnie z art. 18 ust. 2 – zaproponować korektę w górę lub w dół swoich działań w celu uwzględnienia zaktualizowanego maksymalnego wkładu finansowego opublikowanego 30 czerwca 2022 r. Po trzecie, zgodnie z art. 21 rozporządzenia w sprawie RRF, państwa członkowskie mogą zwrócić się z wnioskiem o zmianę planu, jeżeli z uwagi na obiektywne okoliczności nie jest już możliwe osiągnięcie co najmniej jednego kamienia milowego ujętego w ich RRP lub co najmniej jednej wartości docelowej ujętej w ich

²⁶ Więcej informacji na temat procedury zmiany istniejących planów oraz trybu sporządzania rozdziałów REPowerEU można znaleźć w zawiadomieniu Komisji pt. „Wytoczne dotyczące planów odbudowy i zwiększania odporności w kontekście REPowerEU” ([2023/C 80/01](#)).

RRP. Państwa członkowskie miały ponadto czas do 31 sierpnia 2023 r., aby zwrócić się o wsparcie w ramach komponentu RRF dotyczącego pożyczek i dokonać odpowiedniej rewizji swoich planów i przedłożyć je do oceny Komisji. Więcej informacji na temat komponentu dotyczącego pożyczek można znaleźć w kolejnej sekcji.

Do 1 września 2023 r. Komisja otrzymała 25 zmienionych RRP i 20 rozdziałów REPowerEU (tabela 4). Rada przyjęła osiem zmienionych RRP (Niemcy, Estonia, Irlandia, Francja, Luksemburg, Malta, Słowacja i Finlandia), z których cztery zawierają rozdziały REPowerEU (Estonia, Francja, Malta i Słowacja). W czasie przygotowywania niniejszego sprawozdania rocznego Komisja oceniała zmiany zaproponowane przez 16 państw członkowskich. W tabeli 5 przedstawiono podstawy prawne wykorzystane przez państwa członkowskie do zmiany ich RRP, zgodnie z rozporządzeniem w sprawie RRF.

Tabela 4: Tabela zawierająca przegląd przedłożonych zmienionych RRP i rozdziałów REPowerEU²⁷

	Data złożenia wniosku	Przedłożono rozdział REPowerEU	Data pozytywnej oceny Komisji	Data przyjęcia przez Radę
Belgia	20 lipca 2023 r.	Tak	Ocena w toku	
Bułgaria				
Czechy	30 czerwca 2023 r.	Tak	Ocena w toku	
Dania	31 maja 2023 r.	Tak	Ocena w toku	
Niemcy	9 grudnia 2022 r.	Nie	17 stycznia 2023 r.	14 lutego 2023 r.
Estonia	9 marca 2023 r.	Tak	12 maja 2023 r.	16 czerwca 2023 r.
Irlandia	22 maja 2023 r.	Nie	26 czerwca 2023 r.	14 lipca 2023 r.
Grecja	31 sierpnia 2023 r.	Tak	Ocena w toku	
Hiszpania	6 czerwca 2023 r.	Tak	Ocena w toku	
Francja	20 kwietnia 2023 r.	Tak	26 czerwca 2023 r.	14 lipca 2023 r.
Chorwacja	31 sierpnia 2023 r.	Tak	Ocena w toku	
Włochy	11 lipca 2023 r.	Nie	28 lipca 2023 r.	Jeszcze nie przyjęto
	7 sierpnia 2023 r.	Tak	Ocena w toku	
Cypr	1 września 2023 r.	Tak	Ocena w toku	
Łotwa				
Litwa	30 czerwca 2023 r.	Tak	Ocena w toku	
Luksemburg	11 listopada 2022 r.	Nie	9 grudnia 2022 r.	17 stycznia 2023 r.
Węgry	31 sierpnia 2023 r.	Tak	Ocena w toku	
Malta	26 kwietnia 2023 r.	Tak	26 czerwca 2023 r.	14 lipca 2023 r.
Niderlandy	6 lipca 2023 r.	Tak	Ocena w toku	
Austria	14 lipca 2023 r.	Tak	Ocena w toku	
Polska	31 sierpnia 2023 r.	Tak	Ocena w toku	
Portugalia	26 maja 2023 r.	Tak	Ocena w toku	
Rumunia				
Słowenia	14 lipca 2023 r.	Tak	Ocena w toku	
Słowacja	26 kwietnia 2023 r.	Tak	26 czerwca 2023 r.	14 lipca 2023 r.
Finlandia	26 stycznia 2023 r.	Nie	28 lutego 2023 r.	7 marca 2023 r.
Szwecja	24 sierpnia 2023 r.	Tak	Ocena w toku	

Źródło: Komisja Europejska

²⁷ Data graniczna – 1 września 2023 r. (włącznie).

Tabela 5: Podstawa prawna, na którą powołały się państwa członkowskie przy zmianie RRP

	Dodanie rozdziału REPowerEU (art. 21c)	Korekta po aktualizacji maksymalnego wkładu finansowego (art. 18 ust. 2)	Zmiana z uwagi na obiektywne okoliczności (art. 21)	Dodanie nowych działań, aby zaciągnąć dodatkowe pożyczki z RRF (art. 14)
Belgia	•	•	•	•
Bułgaria				
Czechy	•	•	•	•
Dania	•			
Niemcy			•	
Estonia	•	•	•	
Irlandia			•	
Grecja	•		•	•
Hiszpania	•	•	•	•
Francja	•	•	•	
Chorwacja	•	•	•	•
Włochy	•	•	•	
Cypr	•	•	•	
Łotwa				
Litwa	•	•	•	•
Luksemburg		•		
Węgry	•		•	•
Malta	•	•	•	
Niderlandy	•		•	
Austria	•		•	
Polska	•	•	•	•
Portugalia	•	•	•	•
Rumunia				
Słowenia	•	•	•	•
Słowacja	•	•	•	
Finlandia		•		
Szwecja	•	•		

Źródło: Komisja Europejska

Uzupełnione bezzwrotne wsparcie w ramach RRF

Na podstawie art. 18 ust. 2 rozporządzenia w sprawie RRF państwa członkowskie mogą zaktualizować RRP w celu uwzględnienia zaktualizowanego maksymalnego wkładu finansowego opublikowanego 30 czerwca 2022 r. Państwa członkowskie, których maksymalny wkład finansowy jest obniżony, mogą odpowiednio zmienić swoje plany. Państwa członkowskie, których maksymalny wkład finansowy jest podwyższony, mogą wykorzystać te dodatkowe zasoby do finansowania inwestycji i reform zawartych w ich uzupełnionych planach lub rozdziale REPowerEU. Tabela 6 poniżej zawiera przegląd zmiany wysokości bezzwrotnego wsparcia finansowego państw członkowskich wprowadzonych na podstawie art. 18.

Tabela 6: Zmiana wysokości bezzwrotnego wsparcia finansowego na podstawie art. 18 rozporządzenia w sprawie RRF

Zmiana wysokości bezzwrotnego wsparcia finansowego na podstawie art. 18 (w EUR, ceny bieżące)	
Belgia	-1 400 569 368

	Zmiana wysokości bezzwrotnego wsparcia finansowego na podstawie art. 18 (w EUR, ceny bieżące)
Bułgaria	-578 533 524
Czechy	603 614 884
Dania	-122 251 741
Niemcy	2 405 023 531
Estonia	-106 027 582
Irlandia	-74 597 916
Grecja	-343 234 449
Hiszpania	7 701 317 190
Francja	-1 919 823 196
Chorwacja	-785 114 933
Włochy	143 242 804
Cypr	-90 187 539
Łotwa	-128 150 411
Litwa	-125 059 297
Luksemburg	-10 834 458
Węgry	-1 363 094 805
Malta	-58 127 595
Niderlandy	-1 253 935 169
Austria	289 454 205
Polska	-1 330 690 569
Portugalia	1 633 096 593
Rumunia	-2 119 187 698
Słowenia	-285 970 648
Słowacja	-322 838 535
Finlandia	-263 289 938
Szwecja	-107 279 840

Źródło: Komisja Europejska

Pożyczki w ramach RRF

Aby sfinansować nowe inwestycje i reformy zawarte w rozdziale REPowerEU, państwa członkowskie mogą również skorzystać z bardzo korzystnych warunków finansowania pożyczek z RRF, o które musiały wystąpić do 31 sierpnia 2023 r. Tabela 7 poniżej zawiera przegląd wniosków (łącznie z kwotami pożyczek) złożonych przez państwa członkowskie w ustawowym terminie. Informacje te przekazano również Parlamentowi Europejskiemu i Radzie 1 września 2023 r.

Tabela 7: Pożyczki, o które wnioskowały państwa członkowskie do 31 sierpnia 2023 r.

	Kwota pożyczek przyznanych w ramach pierwszych RRP (w EUR, w cenach bieżących)	Kwota dodatkowych pożyczek, o które wystąpiono w ramach rewizji pierwszego RRP (w EUR, w cenach bieżących)	Kwota wszystkich pożyczek, które mają zostać przyznane* (w EUR, w cenach bieżących)	Osiągnięcie lub przekroczenie pułapu 6,8 % DNB
Belgia		264 200 000	264 200 000	Nie
Bułgaria				Nie
Czechy		818 100 000	818 100 000	Nie
Dania				Nie
Niemcy				Nie
Estonia				Nie
Irlandia				Nie
Grecja	12 727 538 920	5 000 000 000	17 727 538 920	Tak

	Kwota pożyczek przyznanych w ramach pierwszych RRP (w EUR, w cenach bieżących)	Kwota dodatkowych pożyczek, o które wystąpiono w ramach rewizji pierwszego RRP (w EUR, w cenach bieżących)	Kwota wszystkich pożyczek, które mają zostać przyznane* (w EUR, w cenach bieżących)	Osiągnięcie lub przekroczenie pułapu 6,8 % DNB
Hiszpania		84 267 050 000	84 267 050 000	Nie
Francja				Nie
Chorwacja		4 442 508 187	4 442 508 187	Tak
Włochy	122 601 810 400		122 601 810 400	Tak
Cypr	200 320 000		200 320 000	Nie
Łotwa				Nie
Litwa		1 722 000 000	1 722 000 000	Nie
Luksemburg				Nie
Węgry		3 920 000 000	3 920 000 000	Nie
Malta				Nie
Niderlandy				Nie
Austria				Nie
Polska	11 506 500 000	23 034 803 518	34 541 303 518	Tak
Portugalia	2 699 000 000	3 191 756 353	5 890 756 353	Nie
Rumunia	14 942 153 000		14 942 153 000	Tak
Słowenia	705 370 000	587 000 000	1 292 370 000	Nie
Słowacja				Nie
Finlandia				Nie
Szwecja				Nie
UE 27	165 382 692 320	127 247 418 058	292 630 110 378	

Uwaga: *Komisja nie dokonała jeszcze oceny wniosków o wsparcie w formie pożyczki przedstawionych do 31 sierpnia 2023 r. zgodnie z art. 19 rozporządzenia w sprawie RRF, a Rada nie zatwierdziła jeszcze uzupełnionych planów. Tabela ta zawiera więc jedynie wstępne dane dotyczące możliwej łącznej kwoty pożyczek przyznanych w ramach RRF.

Źródło: Komisja Europejska

W ramach REPowerEU państwa członkowskie będą mogły otrzymać płatności zaliczkowe w dwóch transzach w latach 2023–2024. Jest to możliwe po przedstawieniu rozdziału REPowerEU, pod warunkiem że Rada przyjmie odpowiednie decyzje wykonawcze do 31 grudnia 2023 r. W odniesieniu do działań uwzględnionych w rozdziałach REPowerEU państwa członkowskie będą mogły wnioskować o płatności zaliczkowe do maksymalnej wysokości 20 % dodatkowego wsparcia ze źródeł finansowania REPowerEU obejmującego uprawnienia w ramach systemu handlu emisjami („ETS”) i przesunięcia z pobrewitowej rezerwy dostosowawczej, zwiększoną alokację w ramach RRF po aktualizacji z czerwca 2022 r. oraz w ramach pozostałego składowika pożyczkowego RRF.

2.5. Aktualna sytuacja w zakresie finansowania RRF

Aktualna sytuacja w zakresie finansowania NextGenerationEU

W ramach NextGenerationEU Komisja może pozyskać do 806,9 mld EUR w okresie od połowy 2021 r. do 2026 r. dzięki emisji obligacji UE. Tym samym w tym okresie UE jest jednym z największych emitentów długu denominowanego w euro. Pomimo obserwowanych w ostatnich latach wahań rynkowych Komisja zdołała wywiązać się ze wszystkich zobowiązań do wypłaty, które podjęła w ramach NextGenerationEU, i nadal dąży do osiągnięcia celów dotyczących skutecznego i wydajnego pozyskiwania środków finansowych na rynkach.

W czerwcu 2022 r. Komisja ogłosiła swój plan finansowania na okres od czerwca do końca grudnia 2022 r. Zgodnie z tym planem finansowania Komisja pozyskała dodatkowe 50 mld EUR w ramach finansowania długoterminowego na potrzeby NextGenerationEU, uzupełnionego o emisje krótkoterminowych eurobonów. Wyemitowane obligacje obejmowały obligacje konwencjonalne i ekologiczne, przy pełnym poszanowaniu ram dotyczących obligacji ekologicznych NextGenerationEU. Dzięki tym transakcjom łączna kwota pozostających w obrocie obligacji w ramach NextGenerationEU wyniosła 171 mld EUR, z czego 36,5 mld EUR pozyskano w drodze emisji zielonych obligacji. Na koniec grudnia całkowita kwota pozostających w obrocie eurobonów wyniosła 17 mld EUR²⁸.

W grudniu 2022 r. Komisja ogłosiła swój plan finansowania na okres od stycznia do końca czerwca 2023 r., przy czym plan obejmował operacje finansowania długoterminowego na poziomie do 80 mld EUR. Ostatecznie wyemitowano obligacje UE o wartości 78 mld EUR i średnim okresie zapadalności wynoszącym około 14 lat. W pierwszej połowie 2023 r. Komisja wyemitowała również, na aukcjach odbywających się co dwa miesiące, 3-miesięczne i 6-miesięczne eurobony w celu zaspokojenia krótkoterminowych potrzeb w zakresie finansowania, przy czym na koniec czerwca 2023 r. kwota pozostających w obrocie eurobonów wyniosła 17,9 mld EUR. Na dwunastu aukcjach wyemitowano 24 eurobony UE o średniej wartości około 1 mld EUR każdy.

Dzięki tym pomyślnie zrealizowanym emisjom UE była w stanie kontynuować sprawne finansowanie RRP państw członkowskich w drodze terminowej wypłaty wpływów. Komisja dokonała wszystkich wypłat środków na rzecz państw członkowskich w ramach RRF zaraz po tym, jak wypłaty te stały się wymagalne, średnio w ciągu sześciu dni roboczych od zatwierdzenia wypłaty. Nie odnotowano żadnych opóźnień.

Ramy dotyczące obligacji ekologicznych

W 2020 r. Komisja ogłosiła, że 30 % obligacji NextGenerationEU (NGEU) będzie emitowane w formie obligacji ekologicznych. Stanowi to potwierdzenie zobowiązania Komisji do zrównoważonego finansowania, wprowadzenia na rynek nowych płynnych aktywów ekologicznych o wysokim ratingu, dzięki którym szerokie grono inwestorów zyskuje dostęp do zielonych inwestycji, oraz wzmocnienia roli Unii Europejskiej i euro na rynkach zrównoważonego finansowania.

Wpływy z obligacji ekologicznych NextGenerationEU wykorzystuje się do finansowania części wydatków RRF związanej z klimatem. Każde państwo członkowskie musi przeznaczyć co najmniej 37 % całkowitej wartości swojego krajowego RRP na inwestycje

²⁸ Obligacje UE stanowią główny instrument finansowania Komisji w ramach przyjętego przez nią jednolitego podejścia do finansowania. Okres zapadalności tych obligacji wynosi co najmniej 3 lata. W celu realizacji przyjętego planu finansowania Komisja emituje obligacje UE o referencyjnych okresach zapadalności (wynoszących 3 lata, 5, 7, 10, 15, 20, 25, 30 lat). We wrześniu 2021 r. Komisja zaczęła emitować eurobony, czyli papiery wartościowe o krótszym okresie zapadalności wynoszącym poniżej jednego roku. Program eurobonów daje Komisji jako emitentowi dodatkową elastyczność i wspiera płynność jej papierów wartościowych. Okres zapadalności eurobonów wynosi 3–6 miesięcy.

i reformy związane z klimatem. Państwa członkowskie przekroczyły tę wartość docelową i szacuje się, że wydatki klimatyczne wynoszą obecnie około 40 %.

Komisja wydała pierwszą obligację ekologiczną NextGenerationEU w październiku 2021 r. W ramach tej 15-letniej obligacji Komisja pozyskała 12 mld EUR, co jak dotąd stanowi największą na świecie transakcję na obligacjach ekologicznych.

Wydatki pokrywane z obligacji ekologicznych NextGenerationEU wiążą się jak dotąd głównie z efektywnością energetyczną (47,6 % przypisanych wydatków) oraz z ekologicznym transportem i ekologiczną infrastrukturą (42 %). Przystosowanie się do zmiany klimatu stanowi trzecią co do wielkości kategorią wydatków (5,6 % wydatków) spośród dziewięć kategorii wydatków, na których pokrycie można przeznaczyć wpływy z obligacji ekologicznych NextGenerationEU.

2.6. Kontrola i audyt wdrażania RRF

RRF jest instrumentem opartym na wynikach. Płatności Komisji na rzecz państw członkowskich są uzależnione od osiągnięcia w zadowalający sposób kamieni milowych i wartości docelowych określonych wcześniej w RRP. W odniesieniu do każdego RRP w decyzji wykonawczej Rady ustanowiono powiązany zestaw kamieni milowych i wartości docelowych oraz odpowiednią kwotę dla każdej transzy. W rezultacie legalność i prawidłowość płatności w ramach RRF opiera się wyłącznie na osiągnięciu w zadowalający sposób kamieni milowych i wartości docelowych. Państwa członkowskie są beneficjentami środków finansowych z RRF, które po wypłaceniu trafiają do budżetu krajowego.

Ramy kontroli RRF są dostosowane do szczególnego charakteru RRF będącego unijnym programem wydatków i składają się z dwóch filarów: jednym z nich jest legalność i prawidłowość transakcji – kontrola tego obszaru stanowi głównie obowiązek Komisji, natomiast drugim filarem jest ochrona interesów finansowych Unii, za co w głównej mierze odpowiadają państwa członkowskie, chociaż Komisja również przeprowadza w tym obszarze kontrole szczególne.

Komisja w większym stopniu zwiększyła solidność ram kontroli RRF, w tym prowadzone prace audytowe. Wyniki i uwagi z audytu nie wskazują na występowanie krytycznego lub wysokiego ryzyka, które stanowiłoby podstawę dla wniesienia zastrzeżeń do poświadczenia wiarygodności przedstawionego przez dyrektora generalnego DG ds. Gospodarczych i Finansowych w rocznym sprawozdaniu z działalności²⁹, które obejmuje RRF.

Kontrole dotyczące legalności i prawidłowości zobowiązań i płatności

²⁹ Roczne sprawozdanie z działalności za 2022 r. – sprawy gospodarcze i finansowe, dostępne pod adresem https://commission.europa.eu/publications/annual-activity-report-2022-economic-and-financial-affairs_pl.

Środowisko kontroli wykorzystywane przez Komisję obejmuje dwa poziomy: kontrole *ex ante* przeprowadzane przed dokonaniem płatności i audyty *ex post* po jej dokonaniu.

Po złożeniu przez państwo członkowskie wniosku o płatność Komisja ocenia w ramach kontroli *ex ante* osiągnięcie w zadowalający sposób wszystkich kamieni milowych i wartości docelowych wskazanych przez państwo członkowskie jako osiągnięte. Aby zweryfikować, czy kamienie milowe i wartości docelowe zostały osiągnięte w zadowalający sposób, dowody przedstawione przez państwo członkowskie są oceniane przez specjalne zespoły krajowe składające się z przedstawicieli całej Komisji. Przed dokonaniem płatności Komisja może zwrócić się o udzielenie dodatkowych informacji i zdecydować się na przeprowadzenie dalszych kontroli w celu uzyskania niezbędnej dodatkowej pewności co do osiągnięcia kamieni milowych i wartości docelowych. Jeżeli niektóre z kamieni milowych i wartości docelowych nie zostaną osiągnięte w sposób zadowalający, płatność może zostać częściowo zawieszona.

W 2022 r. Komisja oceniła 13 wniosków o płatność obejmujących 366 kamieni milowych i wartości docelowych, i stwierdziła, że wszystkie kamienie milowe i wartości docelowe osiągnięto w sposób zadowalający. W rezultacie w 2022 r. nie wystąpiła konieczność zawieszenia ani zmniejszenia płatności.

Komisja przeprowadza również oparte na analizie ryzyka audyty *ex post* kamieni milowych i wartości docelowych w celu uzyskania dodatkowej pewności, że informacje przekazane przez państwa członkowskie są prawidłowe. Zgodnie ze swoją strategią audytu za 2022 r. Komisja przeprowadziła siedem audytów *ex post* dotyczących kamieni milowych i wartości docelowych w odniesieniu do pierwszych wniosków o płatność złożonych przez Francję, Włochy, Portugalię, Chorwację i Rumunię, a także drugiego wniosku o płatność złożonego przez Chorwację i Hiszpanię. Na podstawie oceny ryzyka prace audytowe obejmowały wszystkie 15 kamieni milowych i wartości docelowych wskazanych jako obarczone „wysokim ryzykiem” i 12 kamieni milowych i wartości docelowych wskazanych jako obarczone „średnim ryzykiem”. W 2023 r. prowadzonych jest kolejnych siedem audytów dotyczących wniosków o płatność przedstawionych przez Austrię, Czechy, Danię, Grecję, Luksemburg, Słowację i Hiszpanię. Na podstawie wydanych dotychczas sprawozdań końcowych z audytu Komisja stwierdziła, że poddane audytowi kamienie milowe i wartości docelowe zostały osiągnięte w sposób zadowalający. Gdyby Komisja uznała *ex post*, że dany kamień milowy lub dana wartość docelowa nie zostały osiągnięte w sposób zadowalający, wprowadziłaby korekty finansowe w celu odzyskania nienależnej części dokonanej płatności.

Kontrole służące zapewnieniu odpowiedniej ochrony interesów finansowych Unii w sposób określony w art. 22 rozporządzenia w sprawie RRF

Każde państwo członkowskie musi wprowadzić i utrzymywać skuteczny i wydajny system kontroli oraz podejmować odpowiednie działania w celu ochrony interesów finansowych Unii. Każde państwo członkowskie musi szczegółowo opisać w RRP swój krajowy system kontroli, który jest oceniany przez Komisję jako „adekwatny” (A) albo „niewystarczający” (C). Gdyby ustalenia zaproponowane przez państwo członkowskie zostały

ocenione jako niewystarczające, plan nie zostałby zatwierdzony. W wyniku oceny pięciu RRP zatwierdzonych w 2022 r., po przyjęciu wcześniejszego sprawozdania rocznego, Komisja stwierdziła, że przewidziano w nich adekwatny system kontroli, tak samo jak w przypadku pozostałych 22 RRP. Podobnie jak w przypadku poprzednich ocen Komisja stwierdziła także pewne niedociągnięcia w każdym z tych pięciu RRP, które oceniono pozytywnie w 2022 r., i zobowiązała państwa członkowskie, których to dotyczyło, do zastosowania dodatkowych środków zaradczych polegających na dodaniu szczególnych kamieni milowych dotyczących audytu i kontroli w swoich RRP. Odpowiednie kamienie milowe i wartości docelowe są zawarte w załączniku do decyzji wykonawczej Rady i muszą zostać osiągnięte przed złożeniem jakiegokolwiek wniosku o płatność regularną. Po otrzymaniu odpowiedniego wniosku o płatność Komisja ocenia, czy te konkretne kamienie milowe dotyczące audytu i kontroli zostały osiągnięte w zadowalający sposób, oraz analizuje przedstawione deklaracje zarządcze i podsumowania audytów.

Zgodnie ze swoją strategią audytu Komisja przeprowadza ponadto audyty systemu w oparciu o informacje wewnętrzne, którymi dysponuje Komisja, oraz podsumowania audytów i deklaracje zarządcze przekazane przez państwa członkowskie, wraz z wnioskami o płatność. W kontekście audytów systemu Komisja prowadzi kontrole stosowanych w państwach członkowskich procedur służących zapobieganiu nadużyciom finansowym, korupcji i konfliktowi interesów oraz podwójnemu finansowaniu, wykrywaniu tych zjawisk i ich korygowaniu. Obejmie to również oparte na analizie ryzyka kontrole systemów gromadzenia i przechowywania danych na temat beneficjentów, wykonawców, podwykonawców i beneficjentów rzeczywistych. Komisja jest uprawniona do odzyskiwania środków finansowych lub wprowadzania korekt finansowych w przypadku stwierdzenia nadużyć finansowych, korupcji i konfliktu interesów, które nie zostały skorygowane przez państwa członkowskie, lub w przypadku gdy państwa członkowskie dopuszczają się poważnego naruszenia obowiązków określonych w umowach w sprawie finansowania i umowach pożyczki.

Komisja przeprowadziła 16 audytów systemu w 2022 r.³⁰ i jak dotąd kolejne 11 audytów systemu w 2023 r.³¹, i w stosownych przypadkach wydała zalecenia, określając ściśle terminy ich realizacji, a do końca 2023 r. przeprowadzi co najmniej jeden audyt w odniesieniu do każdego państwa członkowskiego. W kontekście tych audytów Komisja sprawdza też, czy systemy państw członkowskich ogólnie zapewniają zgodność z przepisami unijnymi i krajowymi, w tym z określonymi elementami postępowania o udzielenie zamówienia publicznego i zasad pomocy państwa i czy umożliwiają sprawdzenia tej zgodności. W ramach działań następczych w związku z zaleceniami Europejskiego Trybunału Obrachunkowego Komisja w jeszcze większym stopniu zintensyfikowała prace audytowe i uwzględniła w nich na przykład prowadzenie bardziej ukierunkowanych audytów systemu w przypadku wykrycia niedociągnięć lub ryzyka.

³⁰ Obejmujących Bułgarię, Cypr, Republikę Czeską, Danię, Estonię, Finlandię, Grecję, Irlandię, Włochy, Łotwę, Maltę, Polskę, Słowację, Słowenię i Hiszpanię.

³¹ Obejmujących Austrię, Belgię, Chorwację, Francję, Niemcy, Węgry, Włochy, Luksemburg, Portugalię, Rumunię i Szwecję.

Co więcej, Komisja prowadzi również **audyty prac wykonanych przez krajowe instytucje audytowe w państwach członkowskich**. Celem tych audytów zgodności jest ocena wiarygodności działań realizowanych na szczeblu krajowym, zarówno w odniesieniu do audytów kamieni milowych i wartości docelowych, jak i audytów krajowych systemów kontroli prowadzonych w celu zapewnienia zgodności z przepisami krajowymi i unijnymi oraz ochrony interesów finansowych UE.

2.7. Działania informacyjne dotyczące wdrażania i prawidłowości RRF

Dialog i wymiany międzyinstytucjonalne

Od początku wdrażania RRF Komisja ściśle współpracuje z Parlamentem Europejskim i Radą. Komisja nadal bezzwłocznie udostępnia Parlamentowi Europejskiemu i Radzie na równych warunkach wszystkie RRP i zmienione plany przedkładane przez państwa członkowskie, a także wszystkie wstępne oceny wniosków o płatność. W ten sposób zapewnia się przejrzysty przepływ informacji oraz wysoki poziom współpracy między tymi instytucjami na całym etapie wdrażania.

Jeżeli chodzi o Parlament Europejski, Komisja regularnie wymieniała z nim informacje w celu omówienia zagadnień horyzontalnych dotyczących RRF. Od czasu ustanowienia RRF Komisja została zaproszona do udziału i uczestniczyła w jedenastu dialogach wysokiego szczebla w sprawie odbudowy i zwiększania odporności. Komisję utrzymuje ponadto regularne kontakty z posłami do Parlamentu Europejskiego w ramach stałej grupy roboczej wspólnych komisji ECON-BUDG i w sumie wzięła udział w 32 spotkaniach. Komisja otrzymuje ponadto regularne zaproszenia do udziału w spotkaniach różnych innych komisji, aby wymieniać opinie w kwestiach związanych z RRF, w tym komisji REGI, CONT i ENVI. Komisja publikuje wszystkie prezentacje przedstawione w kontekście stałej grupy roboczej na specjalnej stronie internetowej³².

Komisja ustanowiła również nieformalną grupę ekspertów na potrzeby wymiany informacji z państwami członkowskimi na temat wdrażania RRF oraz często organizuje wymiany opinii i dobrych praktyk. Grupa ta stanowi ważne forum, na którym eksperci z państw członkowskich i Komisji mogą prowadzić dyskusje na temat przekrojowych kwestii związanych z RRF. Tematy omawiane w tej strukturze są bardzo zróżnicowane – od kwestii finansowych po zarządzanie, audyt i kontrolę, a także kwestie związane z określonymi obszarami polityki. Na przykład tematem 19. posiedzenia w marcu 2023 r. była pomoc państwom członkowskim w uwzględnieniu *problematyki równości* w rozdziale REPowerEU i uzupełnionych RRP. Kwestie zdolności administracyjnych zostały również poruszone na 20. posiedzeniu w maju 2023 r. i będą dalej omawiane na kolejnym spotkaniu zaplanowanym na jesień 2023 r. Odnośna grupa ekspertów ułatwia i promuje wymianę dobrych praktyk dotyczących wielu elementów wdrażania RRF. Komisja publikuje wszystkie istotne

³² [Informacje przekazywane Parlamentowi Europejskiemu lub Radzie na temat planów odbudowy i zwiększania odporności \(europa.eu\)](https://europea.eu).

dokumenty, takie jak między innymi porządki obrad, protokoły, sprawozdania, opinie i zalecenia, na specjalnej stronie internetowej³³.

Do tej pory Komisja zorganizowała 21 spotkań nieformalnej grupy ekspertów ds. RRF. W grudniu 2022 r. Komisja zorganizowała pierwsze fizyczne posiedzenie wszystkich ekspertów z państw członkowskich. Podczas tego 16. posiedzenia grupy państwa członkowskie przedstawiły swoje dobre praktyki dotyczące trzech zagadnień: (1) rola organu koordynującego i zarządzanie wdrażaniem RRF, (2) zaangażowanie zainteresowanych stron w przygotowanie i wdrażanie RRP oraz (3) aspekty informowania o RRF i jego eksponowania. Kolejne fizyczne posiedzenie tej grupy ekspertów ma odbyć się jesienią 2023 r.

Wymogi w zakresie komunikacji i eksponowania

Podobnie jak w przypadku innych funduszy unijnych państwa członkowskie mają obowiązek zapewnić, aby odbiorcy środków unijnych w ramach RRF podawali informacje o pochodzeniu tych środków oraz zapewniali eksponowanie finansowania unijnego. W tym względzie w art. 34 ust. 2 rozporządzenia w sprawie RRF, wykonywanego w drodze art. 10 umów w sprawie finansowania zawieranych między Komisją a państwami członkowskimi, określono szereg wymogów dotyczących komunikacji i eksponowania. Wymogi te obejmują ustanowienie strategii komunikacyjnej, w stosownych przypadkach umieszczanie godła Unii wraz z odpowiednim oświadczeniem o finansowaniu oraz utworzenie i utrzymanie jednej przestrzeni internetowej. Pomimo tych obowiązków w zakresie komunikacji i eksponowania wyniki badania Eurobarometr z 2022 r.³⁴ wskazują, że chociaż obywatele Unii wykazują odpowiedni poziom wiedzy na temat istnienia RRP w przypadku ich państw (przy czym poziom tej wiedzy jest różny w poszczególnych państwach członkowskich), to jednak fakt, iż są one finansowane (w pełni lub częściowo) przez UE, nie jest wystarczająco znany. Świadczy to o konieczności zintensyfikowania działań przez państwa członkowskie. Komisja nadal prowadzi rozmowy z państwami członkowskimi w celu zapewnienia, aby wywiązywały się one z ciążących na nich obowiązków. Przestrzeganie wymogów w zakresie komunikacji stanowi również przedmiot przeprowadzanych przez Komisję systematycznych audytów *ex post* kamieni milowych i wartości docelowych. Komisja udziela państwom członkowskim wytycznych w drodze dwustronnych wymian i za pośrednictwem sieci INFORM EU, która skupia osoby z państw członkowskich i Komisji odpowiedzialne za przekazywanie informacji na temat wszystkich funduszy UE, w tym RRF. W tym kontekście Komisja ponadto nadal wspiera państwa członkowskie we wdrażaniu strategii komunikacyjnych zawartych w RRP. Osiem państw członkowskich uczestniczy obecnie we wspieranym w ramach TSI wielokrajowym projekcie dotyczącym budowania zdolności z myślą o skutecznym informowaniu o korzyściach płynących z RRP.

³³ [Rejestr grup ekspertów Komisji i podobnych zespołów \(europa.eu\)](https://europa.eu/eurobarometer/surveys/detail/2653)

³⁴ <https://europa.eu/eurobarometer/surveys/detail/2653>

Interaktywna mapa projektów wspieranych w ramach RRF

Przyspieszone wdrażania RRF i skuteczne osiągnięcie jego celów wymagają coraz wyższego poziomu przejrzystości informacji o jego funkcjonowaniu i o konkretnym wykorzystaniu finansowania z RRF przez państwa członkowskie. W tym celu Komisja regularnie publikuje informacje na stronie internetowej poświęconej RRF³⁵ (w tym na temat poszczególnych RRP na oddzielnych stronach dotyczących poszczególnych państw³⁶) oraz przygotowała tabelę wyników w zakresie odbudowy i zwiększania odporności³⁷, w której umieszcza się w czasie rzeczywistym informacje na temat wypłat środków i postępów poczynionych przez państwa członkowskie, a także dodatkowe dane, wskaźniki i analizy tematyczne.

Aby w jeszcze większym stopniu zwiększyć eksponowanie i przejrzystość RRF, Komisja uruchomiła interaktywną mapę projektów³⁸ wspieranych w ramach RRF w poszczególnych państwach. Na tej mapie wskazano reformy i inwestycje wraz geograficznym położeniem miejsca ich realizacji i informacjami na temat stanu ich realizacji. Mapa zawiera również linki do zasobów internetowych obejmujących bardziej szczegółowe informacje, takich jak krajowe strony internetowe dotyczące RRF i dostępne strony internetowe poświęcone konkretnym projektom finansowanym z RRF. Mapę tę oficjalnie uruchomiono 31 marca 2023 r. Będzie ona regularnie aktualizowana i uzupełniana o dodatkowe informacje na temat realizacji. Pierwsza aktualizacja miała miejsce 24 maja 2023 r. i w jej wyniku łączna liczba projektów przedstawionych w tym czasie przekroczyła 430 projektów we wszystkich państwach członkowskich.

Mapa projektów wspieranych w ramach RRF



Ostateczni odbiorcy w ramach RRF

W ramach rozporządzenia w sprawie REPowerEU zwiększono przejrzystość w zakresie wykorzystania środków z RRF w wyniku dodania nowego obowiązku publikowania przez państwa członkowskie danych dotyczących ostatecznych odbiorców. W kontekście

³⁵ https://commission.europa.eu/business-economy-euro/economic-recovery/recovery-and-resilience-facility_pl

³⁶ [Strony poświęcone poszczególnym państwom](#) zmieniono 19 września 2023 r. w celu odzwierciedlenia roli, jaką RRF odgrywa w realizacji planu REPowerEU, oraz uwzględnienia innych zmian w RRP państw członkowskich.

³⁷ https://ec.europa.eu/economy_finance/recovery-and-resilience-scoreboard/index.html

³⁸ https://commission.europa.eu/business-economy-euro/economic-recovery/recovery-and-resilience-facility_pl#map

RRF przez ostatecznego odbiorcę rozumie się ostatni podmiot otrzymujący środki finansowe w ramach RRF inny niż wykonawca lub podwykonawca; ostatecznymi odbiorcami mogą być na przykład obywatele, władze regionalne lub lokalne lub też MŚP – ostatecznymi odbiorcami mogą być zarówno osoby fizyczne, jak i osoby prawne. Nowy art. 25a zmienionego rozporządzenia w sprawie RRF zawiera wymóg, zgodnie z którym państwa członkowskie muszą utworzyć łatwy w użyciu publiczny portal zawierający dane 100 ostatecznych odbiorców otrzymujących najwyższą kwotę finansowania na wdrażanie działań w ramach RRF oraz aktualizować te dane dwa razy w roku³⁹. Następnie Komisja centralizuje te dane i publiczne je wraz z linkami do krajowych portali państw członkowskich w tabeli wyników w zakresie odbudowy i zwiększania odporności.

W tym celu Komisja zapewniła państwom członkowskim wytyczne z myślą o ułatwieniu publikacji danych dotyczących 100 największych ostatecznych odbiorców i zapewnieniu porównywalności, spójności i równego traktowania, w tym w kontekście 20. i 21. posiedzenia nieformalnej grupy ekspertów ds. wdrażania RRF. Państwa członkowskie powinny zgłaszać wszelkie działania uwzględnione w RRP, w przypadku których nastąpiła już wypłata na rzecz ostatecznego odbiorcy, niezależnie od tego, czy państwo członkowskie złożyło już wniosek o płatność i otrzymało finansowanie w ramach Instrumentu, ponieważ państwa członkowskie otrzymują regularne płatności *ex post* po stwierdzeniu przez Komisję, że odpowiednie kamienie milowe i wartości docelowe zostały osiągnięte w sposób zadowalający. Aby zapewnić zgodność i spójność prezentacji danych dotyczących tabeli wyników w zakresie odbudowy i zwiększania odporności, Komisja zwróciła się również do państw członkowskich o dostarczenie ustrukturyzowanych danych za pośrednictwem swojego narzędzia informatycznego na potrzeby RRF, FENIX oraz specjalnego szablonu.

Do tej pory 15 państw członkowskich przekazało dane dotyczące 100 ostatecznych odbiorców otrzymujących najwyższą kwotę finansowania na wdrażanie działań w ramach RRP, a dane te opublikowano również w tabeli wyników w zakresie odbudowy i zwiększania odporności⁴⁰. W swoich wytycznych dotyczących RRP w kontekście REPowerEU opublikowanych w lutym 2023 r. Komisja zaproponowała, aby pierwsze sprawozdanie informacyjne miało miejsce równolegle ze sprawozdaniem półrocznym w kwietniu 2023 r. Wiele państw członkowskich zastosowało się do tych wytycznych i opublikowało już dane dotyczące 100 największych odbiorców końcowych na swoich portalach krajowych. Spośród 16 państw członkowskich, które dostarczyły dane, większość (12 państw członkowskich, tj. Austria, Chorwacja, Cypr, Czechy, Niemcy, Węgry, Włochy, Łotwa, Litwa, Portugalia, Słowacja, Słowenia, Szwecja) opublikowała dane na swoich portalach krajowych i przekazała Komisji dane ustrukturyzowane, natomiast trzy państwa członkowskie (Estonia, Finlandia i Polska) opublikowały dane na swoim portalu krajowym. Ponieważ wszystkie państwa członkowskie mają obowiązek publikowania

³⁹ W rozporządzeniu określono również, jakie informacje muszą publikować państwa członkowskie, tj. pełną nazwę odbiorcy, numer identyfikacyjny VAT lub numer identyfikacji podatkowej (lub inny niepowtarzalny identyfikator krajowy) w przypadku osoby prawnej, kwotę otrzymanych środków i związane z nimi działania, na które odbiorca otrzymał finansowanie.

⁴⁰ https://ec.europa.eu/economy_finance/recovery-and-resilience-scoreboard/disbursements.html?table=finalRecipientByCountry

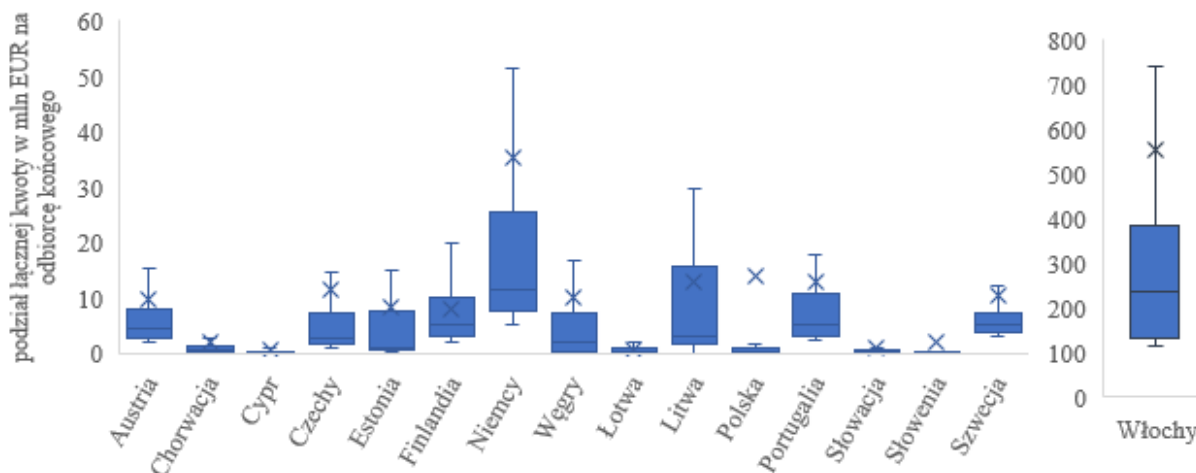
i aktualizowania danych dwa razy w roku, począwszy od wejścia w życie rozporządzenia w sprawie REPowerEU w dniu 1 marca 2023 r., oczekuje się, że pozostałe państwa członkowskie będą śledzić i publikować dane dotyczące 100 największych ostatecznych odbiorców w ramach swojego RRP w 2023 r.

Komisja zachęca państwa członkowskie, które nie przedłożyły jeszcze danych dotyczących 100 największych ostatecznych odbiorców, aby niezwłocznie to uczyniły w celu spełnienia wymogów prawnych określonych w rozporządzeniu i zapewnienia niezbędnej przejrzystości w kwestii odbiorców środków z RRF.

Analiza danych dotyczących najważniejszych ostatecznych odbiorców w poszczególnych państwach członkowskich może stanowić źródło cennych uwag i wniosków w kontekście wdrażania RRF. Dane te pozwalają na zwiększenie przejrzystości w zakresie przepływów finansowania z RRF i wpływu RRF w terenie, a także uzupełniają już dostępne dane dotyczące wdrażania RRP, na przykład w odniesieniu do osiągniętych kamieni milowych i wartości docelowych oraz wypłat w podziale na filary.

Wielkość płatności na rzecz 100 największych ostatecznych odbiorców różni się znacznie w państwach członkowskich, w których dostępne są dane. Wynika to z alokacji dotyczących poszczególnych państw członkowskich i niejednorodnego charakteru RRP. Najwyższa kwota otrzymana przez wymienionego ostatecznego odbiorcę wynosi ponad 20 mld EUR, a najniższa – 2 450 EUR. Średnia wartość wszystkich otrzymanych kwot wynosi prawie 49 mln EUR, a mediana jest znacznie niższa i wynosi około 3 mln EUR. W każdym państwie członkowskim można zaobserwować podobną różnorodność, jeżeli chodzi o sposób rozłożenia finansowania z RRF wśród 100 największych ostatecznych odbiorców oraz odpowiednio najwyższe i najniższe otrzymane kwoty (zob. rysunek 11).

Rysunek 11: Zestawienie największych ostatecznych odbiorców w podziale na państwa członkowskie^{41,42}



Źródło: Własne obliczenia Komisji Europejskiej na podstawie przekazanych przez państwa członkowskie danych dotyczących ostatecznych odbiorców.

Większość spośród dziesięciu największych odbiorców końcowych to podmioty publiczne, a działania, na które otrzymali finansowanie z RRF, są stosunkowo równomiernie rozłożone między filary polityki RRF. Według szacunków Komisji średnio prawie dwie trzecie z dziesięciu największych odbiorców końcowych to podmioty publiczne, a około 27 % to podmioty prywatne (charakter pozostałych odbiorców końcowych jest mieszany)⁴³. Ogólnie rzecz biorąc, udział środków otrzymanych przez dziesięciu największych ostatecznych odbiorców w każdym państwie członkowskim (w 16 państwach członkowskich, w których dostępne są dane) stanowi 12,7 % wszystkich środków z RRF otrzymanych przez te 16 państw członkowskich. Jeśli chodzi w szczególności o podmioty prywatne znajdujące się wśród dziesięciu największych odbiorców, udział otrzymanych przez nie środków stanowi około 1,9 % wszystkich środków z RRF tych 16 państw członkowskich. Oprócz tych odbiorców we wszystkich RRP istnieje o wiele więcej inwestycji i programów ukierunkowanych w szczególności na MŚP. Na podstawie analizy powiązanych działań, na które ostateczni odbiorcy otrzymywali finansowanie, można również jednoznacznie wywnioskować, które cele polityczne i szerokie sektory są wspierane w ramach finansowania z RRF. Dostępne dane⁴⁴ dotyczące 100 największych ostatecznych odbiorców pokazują, że powiązane działania rozkładają się na sześć filarów polityki w zasadniczo wyważony sposób

⁴¹ Na wykresie pudełkowym przedstawiono medianę, dwa zawiasy i dwa wąsy rozkładu zmiennej ciągłej. Dolne i górne zawiasy odpowiadają pierwszemu i trzeciemu kwartylowi (25. i 75. percentyl). Górne (dolne) wąsy rozciągają się od zawiasu do największej wartości nie dalej niż (co najwyżej) 1,5 niż rozstęp międzykwartyłowy. Uwzględniono ponadto znaczniki średniej, aby ukazać asymetrię rozkładu.

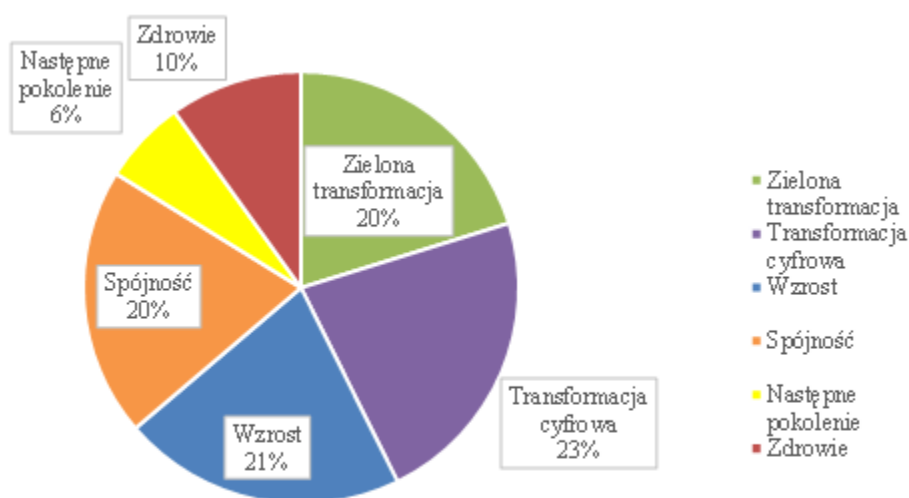
⁴² Ze względu na większą alokację finansową w ramach RRF 100 ostatecznych odbiorców otrzymujących najwyższe kwoty w ramach włoskiego RRP otrzymało kwoty, które są znacznie wyższe niż w pozostałych państwach członkowskich, w których dostępne są dane. W związku z tym oraz w celu zwiększenia czytelności danych liczbowych ostateczni odbiorcy w ramach włoskiego planu są prezentowani oddzielnie.

⁴³ Zgodnie z art. 25a zmienionego rozporządzenia w sprawie RRF państwa członkowskie nie są zobowiązane do dostarczania danych dotyczących ostatecznych odbiorców z rozróżnieniem na podmioty publiczne i prywatne. Przedstawione tutaj liczby opierają się na własnych szacunkach Komisji.

⁴⁴ Dane te nie obejmują danych dotyczących ostatecznych odbiorców w Estonii, Finlandii i Polsce, które to państwa nie udostępniły Komisji ustrukturyzowanych danych związanych z filarami polityki i powiązanymi obszarami polityki.

(zob. rysunek 12), co potwierdza przekonanie, że w ramach RRF państwa członkowskie otrzymuje wsparcie, które stanowi kompleksową i zrównoważoną reakcję na sytuację gospodarczą i społeczną. Z dostępnych dotychczas danych wynika również, że najwięksi ostateczni odbiorcy środków z RRF byli głównie zaangażowani we wdrażanie działań przyczyniających się do transformacji cyfrowej, a następnie w inwestycje w inteligentny, zrównoważony wzrost sprzyjający włączeniu społecznemu, w spójność społeczną i terytorialną oraz zielone inwestycje, co pokazuje, że państwa członkowskie przywiązują dużą wagę do ożywienia gospodarczego i społecznego po kryzysie związanym z COVID-19, a także do przygotowania gospodarek, społeczeństw i administracji publicznej UE do zielonej i cyfrowej transformacji w połączeniu z funduszami polityki spójności⁴⁵.

Rysunek 12: Wkład otrzymanych kwot i powiązanych działań, na które 100 największych ostatecznych odbiorców otrzymuje wsparcie w ramach sześciu filarów polityki⁴⁶



Źródło: Własne obliczenia Komisji Europejskiej na podstawie przekazanych przez państwa członkowskie danych dotyczących ostatecznych odbiorców.

Największe płatności są związane z projektami infrastrukturalnymi, cyfryzacją i mobilnością, natomiast ostateczni odbiorcy najczęściej otrzymywali wsparcie finansowe na działania w dziedzinie edukacji i inne inwestycje w kapitał ludzki. Największe kwoty finansowania, jakie otrzymali ostateczni odbiorcy w państwach członkowskich, w których dostępne są dane, są związane z inwestycjami w infrastrukturę i usługi terytorialne, administrację elektroniczną i cyfrowe usługi publiczne oraz zrównoważoną mobilność stanowiące obszary polityki, w których inwestycje są zazwyczaj

⁴⁵ Polityka spójności obejmuje podobne rodzaje inwestycji w ramach synergii z RRF. Od początku pandemii w ramach polityki spójności wypłacono 217,3 mld EUR na wsparcie m.in. zielonej i cyfrowej transformacji oraz na zwiększenie odporności państw członkowskich.

⁴⁶ Dane te opierają się na metodyce znakowania filarów opracowanej na potrzeby tabeli wyników w zakresie odbudowy i zwiększania odporności, zgodnie z którą każde działanie w RRP przypisuje się do podstawowego i drugorzędnego obszaru polityki, aby wskazać, że działania mogą przyczynić się do osiągnięcia więcej niż jednego celu polityki. Wspomniane sześć filarów to: zielona transformacja; transformacja cyfrowa; inteligentny, trwały wzrost gospodarczy sprzyjający włączeniu społecznemu; spójność społeczna i terytorialna; opieka zdrowotna oraz odporność gospodarcza, społeczna i instytucjonalna; polityka na rzecz następnego pokolenia.

duże i droższe. Biorąc pod uwagę liczbę powiązanych działań, a nie otrzymane kwoty, okazuje się, że 100 największych ostatecznych odbiorców najczęściej otrzymywało finansowanie z RRF na wdrażanie działań w obszarach kształcenia ogólnego, zawodowego i wyższego, administracji elektronicznej i cyfrowych usług publicznych, kapitału ludzkiego w ramach cyfryzacji oraz efektywności energetycznej. Odzwierciedla to nacisk, jaki wiele państw członkowskich położyło w swoich planach na działania w zakresie kształcenia i szkolenia oraz na podnoszenie i zmianę kwalifikacji pracowników, bezrobotnych i szerzej pojętej ludności na potrzeby transformacji cyfrowej, a także na wspieranie zielonej i cyfrowej transformacji.

W przyszłości Komisja będzie nadal dokonywać przeglądu dostępnych danych, aby móc wyciągnąć wnioski z wdrażania Instrumentu. Dane pochodzące od 100 największych odbiorców będą również wykorzystywane w wyżej wymienionej interaktywnej mapie projektów wspieranych w ramach RRF.

Coroczne wydarzenia w ramach RRF

Coroczne wydarzenia są kluczowym momentem, jeżeli chodzi o informowanie o wdrażaniu RRF na szczeblu krajowym. Wymóg prowadzenia przez Komisję i państwa członkowskie wspólnych działań komunikacyjnych dotyczących finansowania z RRF jest zapisany w art. 34 rozporządzenia w sprawie RRF i art. 10 umów w sprawie finansowania. W wydarzeniach tych uczestniczą między innymi kluczowe instytucje, zainteresowane strony (w tym partnerzy społeczni i przedstawiciele społeczeństwa obywatelskiego) oraz odbiorcy wsparcia w ramach RRF, aby omówić postępy w realizacji różnych projektów zaproponowanych przez państwa członkowskie w krajowych RRP. Do udziału w tych wydarzeniach zaprasza się również biura kontaktowe Parlamentu Europejskiego (EPLO) w państwach członkowskich, przedstawiciele krajowych Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego (EKES) oraz Komitet Regionów (COR).

Do 1 września 2023 r. odbyły się 22 coroczne wydarzenia w 22 państwach członkowskich. Współpraca w zakresie informowania o RRF jest dobrze ugruntowana między urzędnikami ds. europejskiego semestru w przedstawicielstwach Komisji a administracjami krajowymi. Wspólne działania w zakresie organizacji corocznych wydarzeń z udziałem przedstawicieli wysokiego szczebla państw członkowskich i Komisji zwiększają eksponowanie RRF. Wydarzenia te stanowią doskonałą okazję do zaangażowania prasy i poszerzenia w ten sposób grona odbiorców poza zwykle zainteresowane strony oraz zapewnienia szerszego zasięgu działań informacyjnych. W praktyce większość wydarzeń była również transmitowana na żywo za pomocą nagrań z wydarzeń, a także innych materiałów informacyjnych dostępnych na stronach poświęconych poszczególnym państwom na stronie internetowej poświęconej RRF i tabeli wyników w zakresie odbudowy i zwiększania odporności. W 2023 r. i w przyszłym roku w miarę postępów w realizacji RRP, w tym nowo przyjętych rozdziałów REPowerEU, przewidziano kolejne wydarzenia.

Konsultacje z zainteresowanymi stronami

Państwa członkowskie przyjęły różne podejścia do konsultacji z zainteresowanymi stronami w kontekście przygotowywania i realizacji swoich RRP. W drodze rozporządzenia w sprawie RRP na państwa członkowskie nałożono obowiązek przedstawienia, w ramach swojego planu, podsumowania przeprowadzonych konsultacji z zainteresowanymi stronami, w tym z partnerami społecznymi, organizacjami społeczeństwa obywatelskiego oraz władzami lokalnymi i regionalnymi. W zmienionym rozporządzeniu w sprawie RRF państwa członkowskie zobowiązano do przedstawienia dalszego podsumowania wyników procesu konsultacji z zainteresowanymi stronami, w tym z władzami lokalnymi i regionalnymi, w sprawie działań zawartych w rozdziale REPowerEU. Podsumowanie to powinno zawierać również opis sposobu, w jaki otrzymane informacje zwrotne uwzględniono podczas projektowania działań w ramach REPowerEU oraz w jaki będą one uwzględniane podczas realizacji tych działań. Zasadniczo zainteresowane strony przekazały Komisji zróżnicowane informacje zwrotne dotyczące procesu konsultacji na poziomie krajowym, począwszy od regularnych i szczegółowych konsultacji po bardziej ograniczone procesy. Władze lokalne i regionalne często uważały, że ich udział w licznych środkach z zakresu polityki zawartych w programach jest nierównomierny. Wynika to częściowo z różnego tempa wdrażania reform i inwestycji oraz złożoności i różnorodności działań przewidzianych w RRP w niektórych państwach członkowskich. W tym względzie włączenie rozdziału REPowerEU jest rzeczywiście okazją do utorowania drogi do większego zaangażowania wszystkich odpowiednich zainteresowanych stron, w tym partnerów społecznych, organizacji społeczeństwa obywatelskiego, a także władz lokalnych i regionalnych.

Na etapie realizacji Komisja wzywała i nadal wzywa wszystkie państwa członkowskie do aktywnego włączania partnerów społecznych, władz lokalnych i regionalnych oraz innych zainteresowanych stron, w szczególności przedstawicieli organizacji społeczeństwa obywatelskiego, poprzez regularną wymianę poglądów. Realizacja RRP stanowi okazję do angażowania się również w szerszy pojęty program koordynacji polityki zatrudnienia, gospodarczej, społecznej i zrównoważonego rozwoju oraz nadal będzie przyczyniać się do wspólnego określenia wyzwań i rozwiązań. Skuteczne zaangażowanie ma rzeczywiście kluczowe znaczenie, ponieważ wkład i udział zainteresowanych stron przyczynią się do zapewnienia solidności, powodzenia i terminowości planowanych reform i inwestycji. Posłuży ono również jako platforma horyzontalna do wymiany poglądów na temat realizacji planu i zapewni ścisłą współpracę między wszystkimi zaangażowanymi podmiotami. W styczniu 2023 r. Komisja opublikowała komunikat w sprawie wzmocnienia dialogu społecznego w UE⁴⁷, a także wniosek dotyczący zalecenia Rady w sprawie roli dialogu społecznego, który został przyjęty przez Radę 12 czerwca 2023 r. W zaleceniu tym wzywa się państwa członkowskie do zapewnienia, by partnerzy społeczni byli systematycznie, w sposób znaczący i terminowy angażowani w opracowywanie i wdrażanie

⁴⁷ Komunikat pt. „Wzmacnianie dialogu społecznego w Unii Europejskiej: wykorzystanie jego pełnego potencjału do zarządzania sprawiedliwymi transformacjami” z dnia 25 stycznia 2023 r., COM(2023) 40 final oraz wniosek dotyczący zalecenia Rady w sprawie wzmacniania dialogu społecznego w Unii Europejskiej z dnia 25 stycznia 2023 r., COM(2023) 38 final.

polityki zatrudnienia i polityki społecznej oraz, w stosownych przypadkach, polityki gospodarczej i innych polityk publicznych, w tym w kontekście europejskiego semestru.

Kontakty z prasą

Od momentu powstania RRF Komisja prowadzi szeroko zakrojoną komunikację z prasą na temat wdrażania RRF. Komisja zadbała o dotarcie do korespondentów krajowych i wyspecjalizowanych dziennikarzy, aby zapewnić szerokie relacjonowanie i powszechne zrozumienie przez ogół społeczeństwa głównych kwestii związanych z RRF i jego wdrażaniem w terenie, wydając ponad 200 komunikatów prasowych i materiałów prasowych oraz organizując liczne konferencje prasowe i briefingi techniczne zarówno w Brukseli, jak i w państwach członkowskich, przy wsparciu ze strony przedstawicielstw Komisji. Komisja przekazała również obszerne i terminowe informacje zwrotne zarówno w formie pisemnej, jak i ustnej dziennikarzom krajowym i międzynarodowym, biorąc pod uwagę ich stałe duże zainteresowanie tym instrumentem.

Dodatkowe działania w zakresie informowania o RRF prowadzone przez przedstawicielstwa Komisji Europejskiej w państwach członkowskich

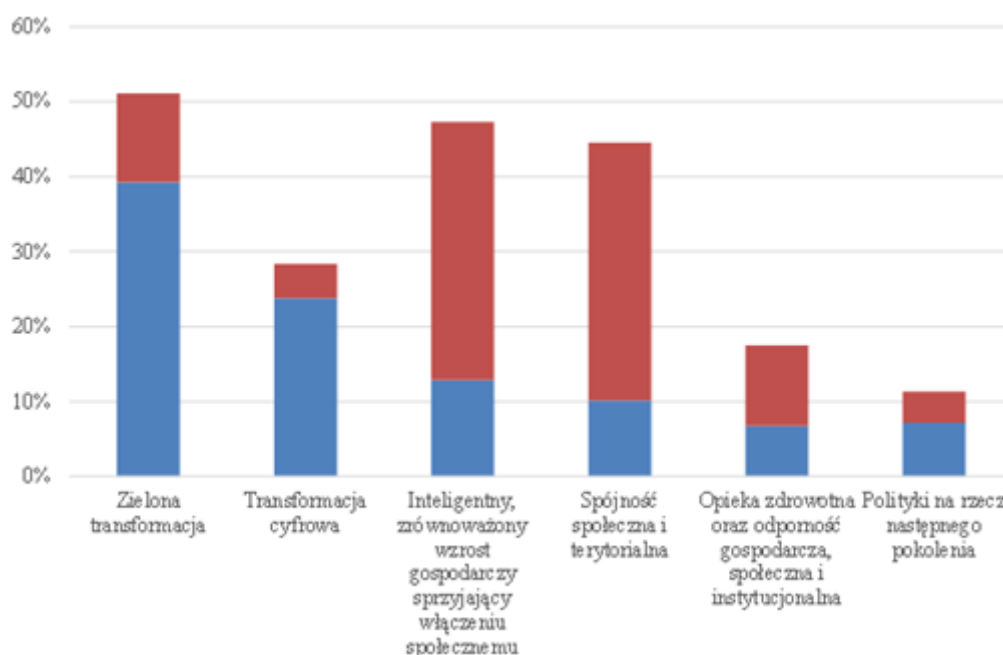
Informowanie o korzyściach płynących z krajowych RRP jest również głównym zadaniem komunikacyjnym wszystkich przedstawicielstw Komisji Europejskiej w państwach członkowskich. Oprócz „corocznych wydarzeń” w ścisłej współpracy z urzędnikami ds. europejskiego semestru i innymi zespołami w przedstawicielstwach realizuje się również wiele innych działań informacyjnych. W wielu przypadkach w działania komunikacyjne zaangażowane są również zainteresowane strony, władze krajowe i regionalne oraz inni partnerzy zewnętrzni. Przy okazji debat publicznych i wydarzeń medialnych przedmiotem szeroko zakrojonej dyskusji jest wpływ krajowych RRP na gospodarkę i jakość życia obywateli.

3. Wkład Instrumentu w osiągnięciu celów RRF

Zgodnie z art. 3 rozporządzenia w sprawie RRF reformy i inwestycje ujęte w RRP powinny przyczyniać się do realizacji sześciu filarów polityki⁴⁸ określających zakres stosowania Instrumentu, przy jednoczesnym uwzględnieniu specyficznej sytuacji i wyzwań państw członkowskich. Rozporządzenie w sprawie RRF zawiera również wymóg, aby każde państwo członkowskie przeznaczyło co najmniej 37 % łącznej alokacji w ramach RRP na działania przyczyniające się do osiągania celów związanych z klimatem oraz co najmniej 20 % łącznej alokacji na cele cyfrowe, na podstawie związanych z tymi działaniami kosztów oszacowanych *ex ante*.

Komisja opracowała metodę sprawozdawczości w odniesieniu do wkładu każdego planu w realizację sześciu filarów Instrumentu, zgodnie z którą każde (pod)działanie zostało przyporządkowane do jednego głównego i jednego drugorzędneho obszaru polityki (zgodnie z listą obszarów polityki ustanowioną przez Komisję), które są związane z jednym z sześciu filarów, co odzwierciedla fakt, że reforma lub inwestycja może być związana z kilkoma filarami. W miarę możliwości, sprawozdawczość dotycząca filarów jest spójna z innymi metodami znakowania (klimat, technologie cyfrowe, wydatki socjalne). Na rysunku 13 przedstawiono udział środków z RRF w każdym filarze polityki.

Rysunek 13: Udział środków z RRF w każdym filarze polityki



Uwaga: Każde działanie przyczynia się do realizacji dwóch z sześciu filarów polityki, i tym samym całkowity szacowany wkład we wszystkie filary przedstawione na tym wykresie wynosi 200 % środków z RRF przyznanych państwom

⁴⁸ Wspomniane sześć filarów to: (i) zielona transformacja, (ii) transformacja cyfrowa, (iii) inteligentny, zrównoważony wzrost gospodarczy sprzyjający włączeniu społecznemu, w tym spójność gospodarcza, miejsca pracy, produktywność, konkurencyjność, badania naukowe, rozwój i innowacje, a także dobrze funkcjonujący rynek wewnętrzny z silnymi MŚP, (iv) spójność społeczna i terytorialna, (v) opieka zdrowotna oraz odporność gospodarcza, społeczna i instytucjonalna, w celu między innymi zwiększenia gotowości na sytuacje kryzysowe i zdolności reagowania kryzysowego, oraz (vi) polityki na rzecz następnego pokolenia, dzieci i młodzieży, takie jak edukacja i umiejętności.

członkowskim. Wartości procentowe przedstawione w odniesieniu do wkładu w filary zielonej i cyfrowej transformacji różnią się od wartości procentowych przedstawionych w odniesieniu do wkładu w cele klimatyczne i cyfrowe; wartości procentowe dla wkładu w cele klimatyczne i cyfrowe oblicza się według innej metodyki (opisanej szczegółowo w załącznikach VI i VII do rozporządzenia w sprawie RRF). Części kolumn zaznaczone kolorem niebieskim (dolne) odnoszą się do działań, które zostały oznaczone i przypisane do filaru jako główny obszar polityki, natomiast części kolumn zaznaczone kolorem czerwonym (górne) odnoszą się do działań oznaczonych jako drugorzędny obszar polityki.

Źródło: Tabela wyników w zakresie odbudowy i zwiększania odporności

3.1. Wkład Instrumentu w zieloną transformację (tj. filar 1)

RRF pomoże w osiągnięciu celów UE w zakresie zmniejszenia emisji gazów cieplarnianych netto o co najmniej 55 % do 2030 r. i osiągnięcia neutralności klimatycznej do 2050 r. Działania wspierane w ramach RRF przyczyniają się do osiągnięcia ambitnych celów klimatycznych UE dzięki promowaniu mobilności zgodnej z zasadami zrównoważonego rozwoju, zwiększaniu efektywności energetycznej i promowaniu większego wykorzystania odnawialnych źródeł energii. Działania te przyczynią się także do zapewnienia postępów w kierunku dostosowania się do zmian klimatu i osiągnięcia innych celów środowiskowych, takich jak ograniczenie zanieczyszczenia powietrza, promowanie gospodarki o obiegu zamkniętym lub przywracanie i ochrona różnorodności biologicznej. Na działania przyczyniające się do realizacji filaru zielonej transformacji, który można podzielić na 11 obszarów polityki (zob. rysunek 14)⁴⁹, przeznaczono ogółem 254 mld EUR⁵⁰, czyli połowę łącznej dotychczasowej alokacji państw członkowskich.

Rysunek 14: Podział wydatków na wsparcie zielonej transformacji według obszarów polityki



⁴⁹ Dane te ukazują szacunkowe wydatki w oparciu o metodykę znakowania filarów na potrzeby tabeli wyników w zakresie odbudowy i zwiększania odporności i odnoszą się do działań przydzielonych do filaru „Zielona transformacja” głównych lub drugorzędnych obszarów polityki.

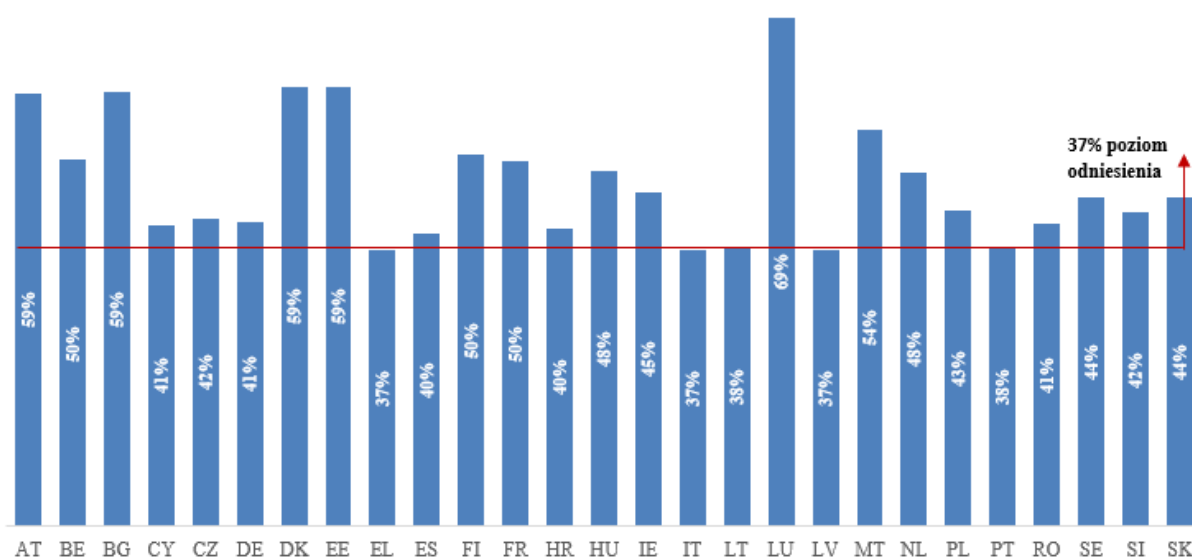
⁵⁰ W sekcji 3 odniesienia do kwot EUR przeznaczonych na działania przyczyniające się do realizacji filarów RRF opierają się na wydatkach szacowanych *ex ante*.

Uwaga: Na wykresie przedstawiono szacunkowy wkład we wskazany filar polityki zgodnie z wykazem obszarów polityki sporządzonym przez Komisję Europejską. Wartość procentowa odnosi się do całkowitego udziału planu oznakowanego w ramach tego filaru polityki.

Źródło: Tabela wyników w zakresie odbudowy i zwiększania odporności.

Reformy i inwestycje wspierające cele klimatyczne w RRP państw członkowskich przekroczyły wartość docelową wynoszącą 37 % łącznej alokacji określony w rozporządzeniu w sprawie RRF (rysunek 15). Całkowite szacowane wydatki klimatyczne w przyjętych planach wynoszą 204 mld EUR, co stanowi około 40 % wszystkich środków przydzielonych w planach, licząc zgodnie z metodyką znakowania klimatycznego⁵¹.

Rysunek 15: Wkład w osiągnięcie celów klimatycznych jako odsetek przydziału środków w ramach RRP



Uwaga: W planach odbudowy i zwiększania odporności należało określić i uzasadnić, w jakim stopniu każdy środek przyczynia się w pełni (100 %) lub częściowo (40 %) do osiągnięcia celów związanych z klimatem lub nie ma wpływu (0 %) na ich osiągnięcie. Wkład w osiągnięcie celów związanych z klimatem obliczono z wykorzystaniem odpowiednio załącznika VI i VII do rozporządzenia w sprawie RRF. Połączenie współczynników z szacunkowymi kosztami każdego działania pozwala obliczyć, w jakim stopniu plany przyczyniają się do osiągnięcia celów klimatycznych.

Źródło: Tabela wyników w zakresie odbudowy i zwiększania odporności.

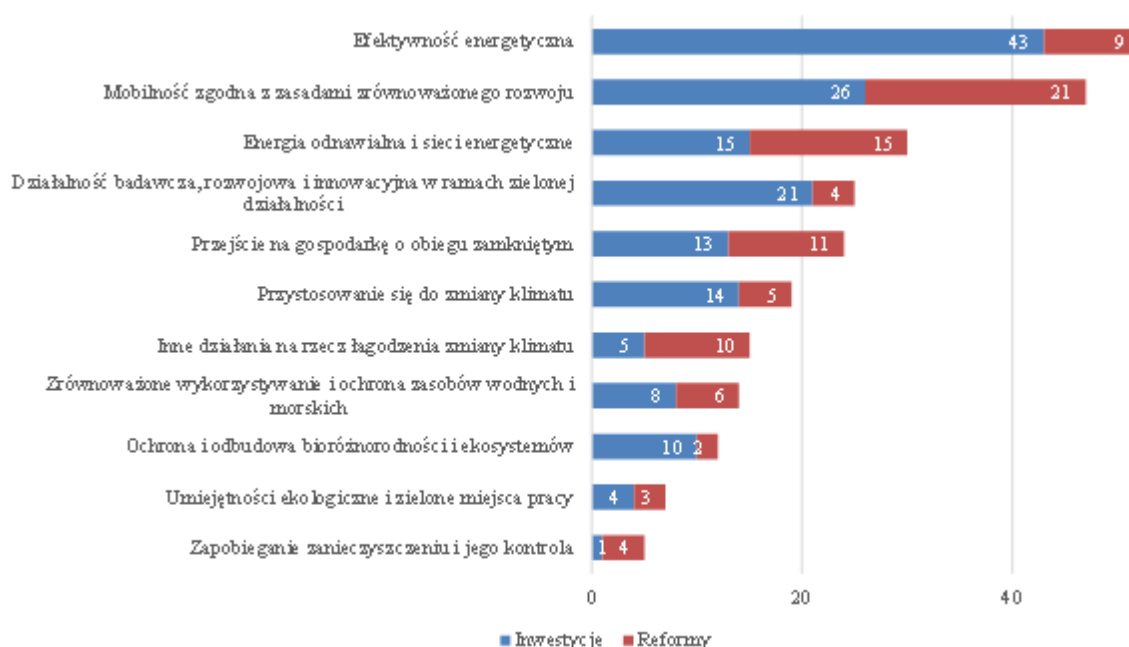
Spośród 705 kamieni milowych i wartości docelowych osiągniętych do tej pory w sposób zadowalający⁵² 261 stanowi wkład w filar 1, w tym 246 kamieni milowych i wartości docelowych osiągniętych w sposób zadowalający od 1 marca 2022 r., tj. od czasu ostatniego sprawozdania rocznego w sprawie RRF. Od 1 marca 2022 r. największe postępy

⁵¹ W RRP należało zawrzeć szczegółowe informacje wraz z uzasadnieniem na temat stopnia, w jakim każde działanie przyczynia się do osiągnięcia celów klimatycznych – w pełni (100 %), częściowo (40 %) lub nie ma wpływu (0 %), korzystając z załącznika VI do rozporządzenia w sprawie RRF. Połączenie współczynników z szacunkowymi kosztami każdego działania pozwala obliczyć, w jakim stopniu plany przyczyniają się do osiągnięcia celu klimatycznego. Należy zauważyć, że wkład w filar „Zielona transformacja” jest wyższy niż wkład w realizację celów klimatycznych określonych w załączniku VI do rozporządzenia w sprawie RRF, co wynika ze stosowania różnych metod. Różnice te wynikają głównie z faktu, że uznaje się, iż 100 % szacunkowych kosztów wszystkich uwzględnionych działań wykorzystuje się do osiągnięcia celów w ramach filaru, chociaż w niektórych przypadkach jedynie 40 % szacunkowych kosztów działań przyczynia się do osiągnięcia celów klimatycznych określonych w załączniku VI do rozporządzenia. Filar „Zielona transformacja” obejmuje ponadto również współczynniki dotyczące celów środowiskowych wykraczających poza cele środowiskowe określone w załączniku VI do rozporządzenia w sprawie RRF.

⁵² Kamień milowy i wartość docelowa mogą przyczyniać się do realizacji więcej niż jednego filaru.

poczyniono w obszarach polityki dotyczących efektywności energetycznej (63 kamienie milowe i wartości docelowe osiągnięte w 52 działaniach od 1 marca 2022 r.), mobilności zgodnej z zasadami zrównoważonego rozwoju (60 KM i WD w 47 działaniach) oraz energii ze źródeł odnawialnych i sieci energetycznych (40 KM i WD w 30 działaniach), jeżeli wziąć pod uwagę podstawowe i drugorzędne obszary polityki (rys. 16). Większość kamieni milowych i wartości docelowych stanowi pierwszy krok we wdrażaniu działań przyczyniających się do zielonej transformacji. W poniższej ramce przedstawiono kilka przykładów działań w ramach filaru zielonej transformacji wdrożonych od 1 marca 2022 r.

Rysunek 16: Liczba działań w ramach filaru 1, w przypadku których kamienie milowe i wartości docelowe osiągnięto w sposób zadowalający od czasu ostatniego sprawozdania rocznego w sprawie RRF, według obszarów polityki



Źródło: Komisja Europejska

Przykłady odpowiednich działań, w przypadku których osiągnięto kamienie milowe i wartości docelowe w ramach filaru zielonej transformacji

Reformy

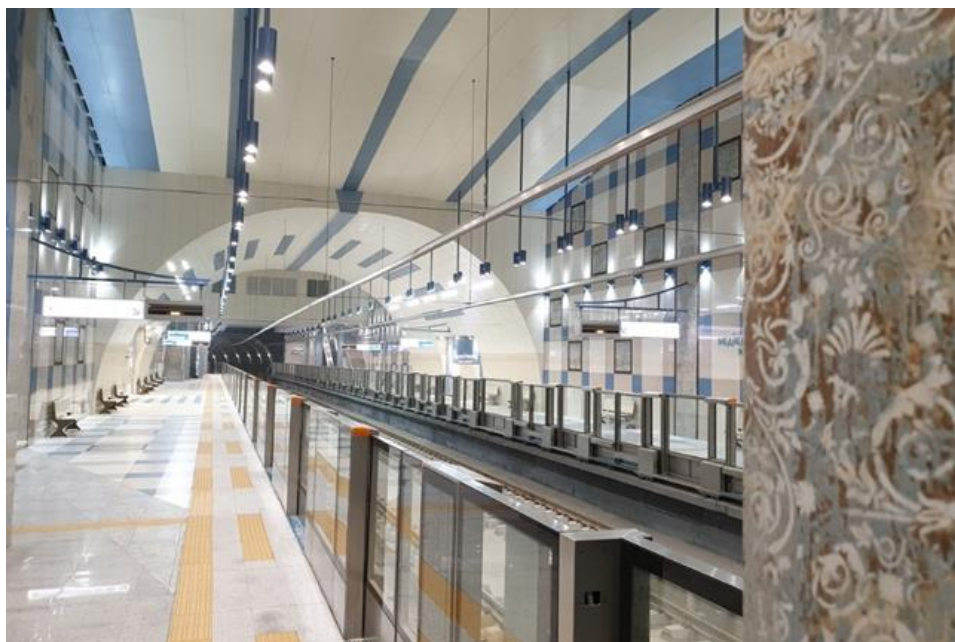
- **Słowacja** zatwierdziła przepisy mające na celu poprawę gospodarowania odpadami w sektorze budownictwa i rozbiórki.
- **Grecja** wprowadziła reformę ukierunkowaną na uproszczenie i cyfryzację ram licencjonowania dotyczących odnawialnych źródeł energii i przyjęła ustawę mającą na celu wdrożenie systemu gwarancji pochodzenia wspierającego energię ze źródeł odnawialnych dla gospodarstw domowych.

- **Dania** wprowadziła reformę, która przewiduje wyższe opodatkowanie emisji gazów cieplarnianych, co przyczynia się do zachęcania duńskich przedsiębiorstw do obniżenia emisji, a także ulgi podatkowe sprzyjające zielonym inwestycjom.

Inwestycje

- **Bulgaria** wprowadziła inwestycje na rzecz wsparcia ekologicznych i wydajnych usług transportu publicznego, a także reformę mającą na celu dalszą zieloną transformację energetyczną. W ramach RRF przeznaczono 110,5 mln EUR na budowę odcinka linii 3 metra w Sofii o całkowitej długości 3 km, obejmującego trzy stacje, co zapewni czyste, szybkie i wydajne usługi transportu publicznego dla pasażerów korzystających z połączeń intermodalnych. Oczekuje się, że inwestycja umożliwi transport średnio 7,6 mln pasażerów rocznie od 2026 roku i doprowadzi do ograniczenia emisji gazów cieplarnianych i zanieczyszczenia powietrza.

Stacja „Uniwersytet Medyczny” należąca do linii 3 metra



Prawa autorskie: Władze bułgarskie

- **Czechy** zainwestowały w zrównoważony transport w drodze ukończenia projektów na rzecz bezpieczeństwa drogowego i kolejowego oraz w drodze renowacji mostów i tuneli kolejowych.
- **Chorwacja** wprowadziła inwestycje mające na celu budowę i renowację publicznych sieci wodociągowych.
- **Hiszpania** wdrożyła mechanizmy wspierające inwestycje w wykorzystywanie odnawialnych źródeł energii w budynkach i procesach przemysłowych oraz inicjatywy realizowane przez społeczności energetyczne.

Mobilność zgodna z zasadami zrównoważonego rozwoju

Działania wspierające mobilność zgodną z zasadami zrównoważonego rozwoju reprezentują około jednej trzeciej wydatków klimatycznych finansowanych z Instrumentu i stanowią tym samym najbardziej wspierany filar zielonej transformacji (31 % przydziału lub 79,4 mld EUR). Na działania te składają się między innymi inwestycje w pojazdy bezemisyjne lub niskoemisyjne, w rozwój miejskiego transportu publicznego oraz w infrastrukturę umożliwiającą ładowanie. Inwestycje w modernizację infrastruktury kolejowej, w tym zakup nowoczesnego taboru kolejowego, stanowią większość finansowania wynoszącego 42 mld EUR. Niektóre RRP obejmują również ambitne reformy mające na celu ustanowienie systemów podatkowych lub zmianę otoczenia regulacyjnego, aby umożliwić wprowadzenie mobilności bezemisyjnej. Reformy dotyczą one ogólnych ram regulacyjnych i obejmują strategie wspierania mobilności miejskiej i transportu zbiorowego zgodnych z zasadami zrównoważonego rozwoju. Plany obejmują również reformy wprowadzające konkurencję w usługach portowych oraz reformę sektora morskiego i śródlądowych dróg wodnych.

Efektywność energetyczna

Efektywność energetyczna stanowi 29 % łącznych wydatków w ramach filaru zielonej transformacji (przy łącznym koszcie 72,8 mld EUR). Państwa członkowskie uwzględniły w swoich planach duże inwestycje w renowacje energetyczne budynków prywatnych i publicznych oraz w budowę nowych, wysoce energooszczędnych budynków. Większość inwestycji dotyczy efektywności energetycznej budynków mieszkalnych (31 mld EUR), a ich celem jest zazwyczaj zmniejszenie zużycia energii pierwotnej przynajmniej o 30 %. Poza budynkami inwestycje w innych sektorach przyczynią się do obniżenia emisyjności procesów produkcji w MŚP, większych przedsiębiorstwach i systemach ciepłowniczych, np. poprzez propagowanie integracji czystszych i bardziej wydajnych technologii w procesach produkcyjnych i scentralizowanej produkcji ciepła (koszt 7 mld EUR). W tym celu niektóre RRP obejmują również reformy mające na celu wyeliminowanie barier dla efektywności energetycznej, takie jak zmiany ram regulacyjnych lub harmonizacja mechanizmów wsparcia za pośrednictwem punktów kompleksowej obsługi.

Energia ze źródeł odnawialnych i sieci energetyczne

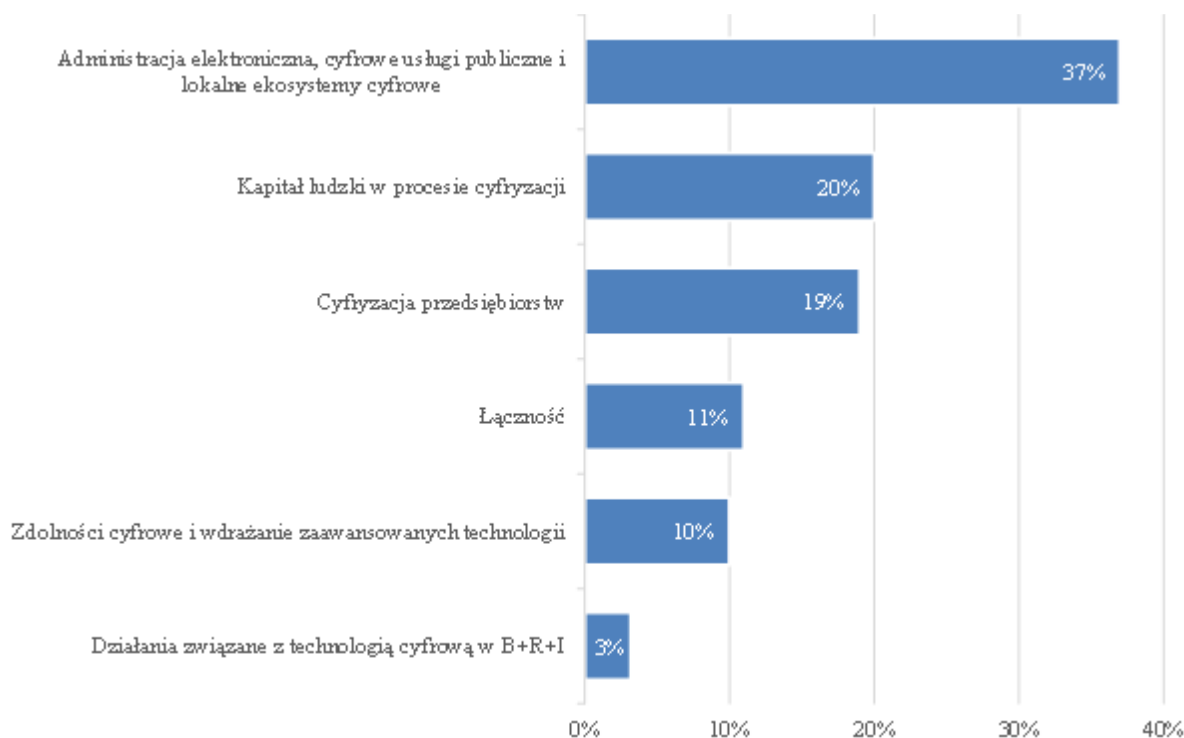
Szacuje się, że całkowite wydatki na czystą energię – energię ze źródeł odnawialnych i sieci energetyczne – stanowią 14 % wszystkich wydatków w ramach filaru zielonej transformacji (całkowity koszt wynosi 35,3 mld EUR). Wiele RRP obejmuje działania na rzecz czystej energii, takie jak inwestycje w produkcję energii ze źródeł odnawialnych, zarówno w już rozwinięte technologie energii odnawialnej, jak i innowacyjne rozwiązania. Około dwóch trzecich wszystkich inwestycji w tym obszarze zostanie przeznaczonych na technologie odnawialnych źródeł energii (24 mld EUR), a pozostała część na inwestycje w sieci energetyczne i infrastrukturę (11 mld EUR). Zwiększenie udziału odnawialnych źródeł energii wymaga również ambitnego programu reform. Z tego względu reformy zawarte w planach mają na celu utworzenie stabilnego otoczenia regulacyjnego i odpowiedniej

synergii między inwestycjami publicznymi i prywatnymi, uproszczenie procedur administracyjnych i przyjęcie nowych lub przedłużenie istniejących systemów wsparcia.

3.2. Wkład Instrumentu w transformację cyfrową (tj. filar 2)

RRF stanowi istotny wkład w transformację cyfrową w Unii. Plany obejmują szereg działań, w tym wdrożenie infrastruktury cyfrowej i zaawansowanych technologii następnej generacji, rozwój umiejętności cyfrowych wśród obywateli i siły roboczej oraz wsparcie cyfryzacji przedsiębiorstw, a także usług użyteczności publicznej. Łącznie 144 mld EUR zasili filar transformacji cyfrowej i zostanie rozdzielone na obszary polityki cyfrowej, jak pokazano na rys. 17⁵³.

Rysunek 17: Podział wydatków na wsparcie transformacji cyfrowej według obszarów polityki



Uwaga: Na wykresie przedstawiono szacunkowy wkład we wskazany filar polityki zgodnie z wykazem obszarów polityki sporządzonym przez Komisję Europejską. Wartość procentowa odnosi się do całkowitego udziału planu oznakowanego w ramach tego filaru polityki.

Źródło: Tabela wyników w zakresie odbudowy i zwiększania odporności.

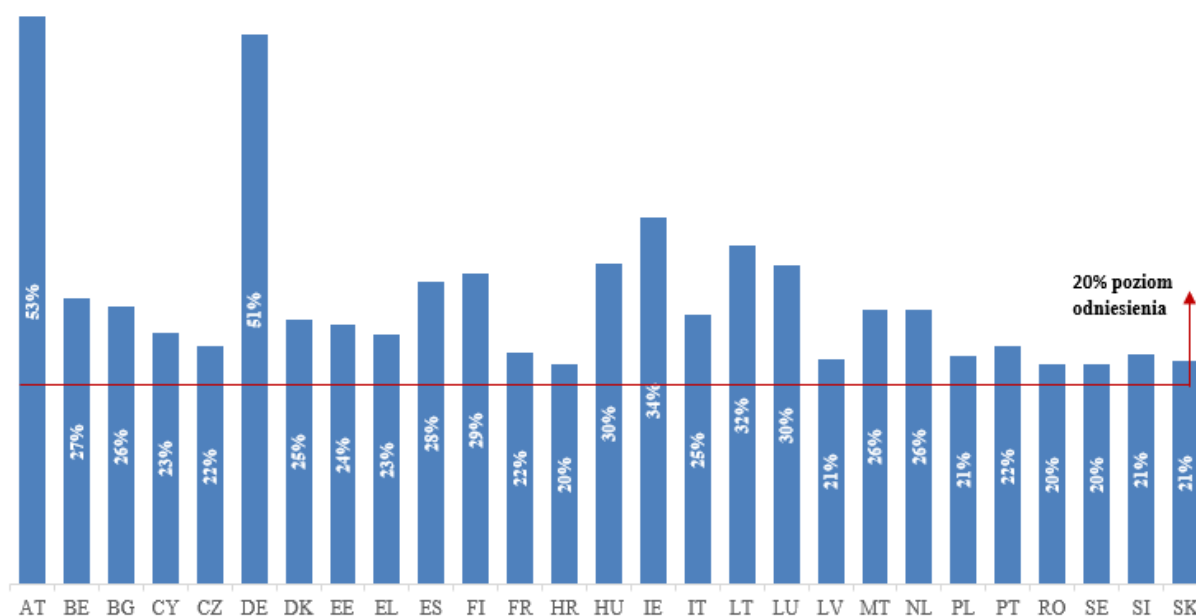
Reformy i inwestycje wspierające cele cyfrowe, przewidziane w RRP państw członkowskich, przekroczyły cel 20 % łącznej alokacji określonej w RRF (rys. 18). Do tej pory całkowite szacunkowe wydatki na technologie cyfrowe ujęte w planach odpowiadają

⁵³ Na rysunku tym przedstawiono szacowane wydatki, które oparto o metodykę znakowania filarów na potrzeby tabeli wyników w zakresie odbudowy i zwiększania odporności i które odpowiadają działaniom przydzielonym do filaru transformacji cyfrowej jako głównego lub drugorzędnego filaru.

kwocie 130 mld EUR, co stanowi około 26 % wszystkich środków przydzielonych w planach, licząc zgodnie z metodyką znakowania cyfrowego⁵⁴.

Spośród 705 kamieni milowych i wartości docelowych osiągniętych do tej pory w sposób zadowalający 184 kamienie milowe i wartości docelowe stanowią wkład w filar 2, w tym 178 kamieni milowych i wartości docelowych osiągniętych w sposób zadowalający od 1 marca 2022 r. Największe postępy poczyniono w obszarach polityki dotyczących administracji elektronicznej, cyfrowych usług publicznych i lokalnych ekosystemów cyfrowych (85 kamieni milowych i wartości docelowych osiągniętych w 72 działaniach od 1 marca 2022 r.), kapitału ludzkiego w procesie cyfryzacji (40 KM i WD w 30 działaniach) i cyfryzacji przedsiębiorstw (29 KM i WD w 20 działaniach) (rys. 19). W poniższej ramce przedstawiono kilka przykładów pochodzących z pozytywnie ocenionych wniosków o płatność. Koncentrują się one na głównych obszarach związanych z polityką cyfrową, ale inne obszary, takie jak łączność, również mają znaczenie.

Rysunek 18: Wkład w osiągnięcie celów cyfrowych jako odsetek przydziału środków w ramach RRP

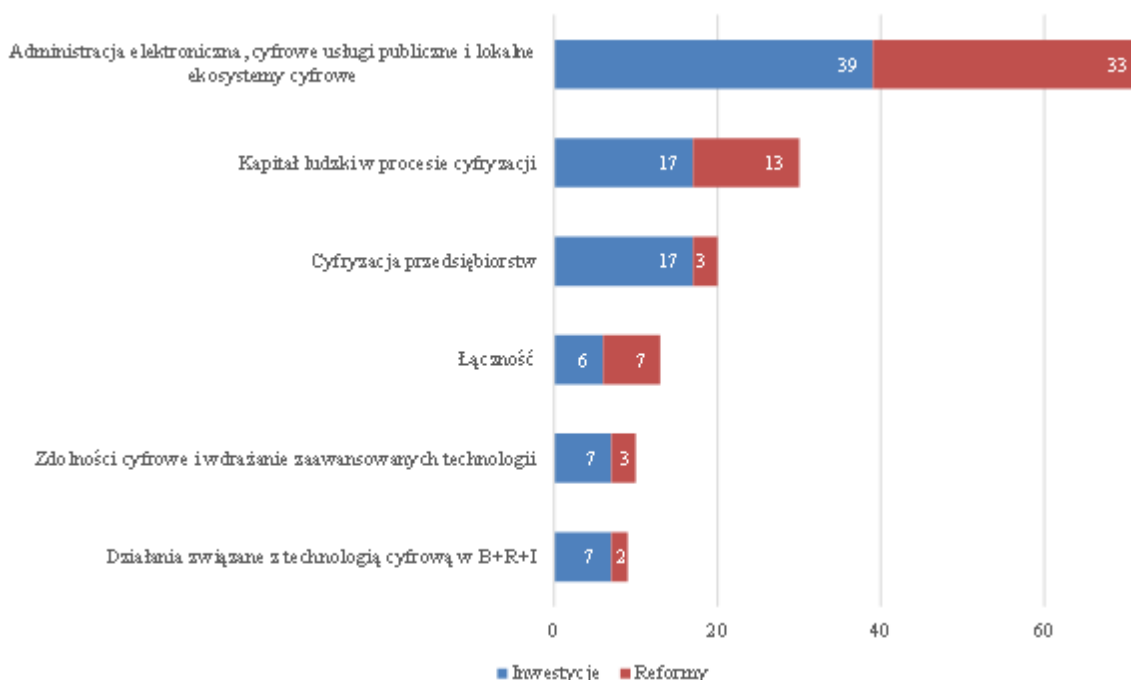


Uwaga: W RRP należało zawrzeć szczegółowe informacje oraz uzasadnienie na temat tego, w jakim stopniu każde działanie przyczynia się do osiągnięcia celów cyfrowych – w pełni (100 %), częściowo (40 %) lub wcale (0 %). Wkłady w realizację celów cyfrowych obliczono z wykorzystaniem odpowiednio załącznika VI i VII do rozporządzenia w sprawie RRF. Połączenie współczynników z szacunkowymi kosztami każdego działania pozwala obliczyć, w jakim stopniu plany przyczyniają się do osiągnięcia celów cyfrowych.

Źródło: Tabela wyników w zakresie odbudowy i zwiększania odporności.

⁵⁴ W RRP należało zawrzeć szczegółowe informacje oraz uzasadnienie tego, w jakim stopniu każde działanie przyczynia się do osiągnięcia celów cyfrowych – w pełni (100 %), częściowo (40 %) lub nie ma wpływu (0 %), korzystając z załącznika VII do rozporządzenia w sprawie RRF. Połączenie współczynników z szacunkowymi kosztami każdego działania pozwala obliczyć, w jakim stopniu plany przyczyniają się do osiągnięcia celu cyfrowego.

Rysunek 19: Liczba działań w filarze 2, w przypadku których kamienie milowe i wartości docelowe osiągnięto w sposób zadowalający od czasu ostatniego sprawozdania rocznego w sprawie RRF, według obszarów polityki



Źródło: Komisja Europejska

Przykłady odpowiednich działań, w przypadku których osiągnięto kamienie milowe i wartości docelowe w ramach filaru transformacji cyfrowej

Reformy

- **Rumunia** przyjęła reformę mającą na celu przyspieszenie wdrażania sieci 5G na szczeblu krajowym, zgodnie z przepisami dotyczącymi bezpieczeństwa, oraz zapewnienie zasięgu łączności szerokopasmowej na białych obszarach (małe gminy wiejskie, odizolowane miejscowości, obszary o niekorzystnych warunkach gospodarowania), przezwyciężenie przepaści cyfrowej na obszarach wiejskich i miejskich, zmniejszenie obciążeń administracyjnych oraz usprawnienie procedur i opłat, stworzenie warunków wstępnych dla równego dostępu do usług cyfrowych i dostępu do internetu.
- **Słowacja** zatwierdziła krajową koncepcję informowania administracji publicznej, w której określiła ramy reform cyfrowych zgodnie z RRP. W szczególności w kontekście reformy cyberbezpieczeństwa krajowa koncepcja posłuży ustanowieniu ram na rzecz normalizacji wymogów w zakresie cyberbezpieczeństwa przy wyjaśnieniu, że konieczne będą dalsze konkretne działania w celu określenia norm technicznych i proceduralnych

w zakresie cyberbezpieczeństwa.

- **Słowenia** powołała Radę ds. Rozwoju Informatycznego, która stanowi centralne forum dla administracji publicznej służące koordynacji działań na szczeblu operacyjnym związanych z inwestycjami w technologie informacyjne, normami i innymi zmianami technologicznymi, zwłaszcza w przypadku gdy kompatybilność systemów ma zasadnicze znaczenie dla ich skutecznego działania i utrzymania.

Inwestycje

- **Austria** wprowadziła działania na rzecz wsparcia cyfryzacji szkół i edukacji, aby zapewnić sprawiedliwy i równy dostęp do podstawowych umiejętności cyfrowych. W ramach RRF finansowana jest inwestycja w wysokości 171,7 mln EUR w celu zapewnienia laptopów i tabletów uczniom szkół średnich I stopnia. Inwestycji tej towarzyszy reforma mająca ukierunkowana na poprawę infrastruktury w poszczególnych budynkach szkolnych, aby zapewnić optymalne wykorzystanie udostępnianych uczniom urządzeń cyfrowych.

Szkoła w Innsbrucku (Tyrol, Austria) z komputerami zakupionymi ze środków przyznanych w ramach RRF



- **Dania** opracowała i udostępniła nowe rozwiązania cyfrowe w celu zwiększenia łączności systemu opieki zdrowotnej po pandemii COVID-19. Rozwiązania te obejmują wykorzystanie technologii cyfrowych i konsultacji wideo.
- **Hiszpania** zainwestowała w cyfryzację dużych instytucji kulturalnych, takich jak krajowe Muzeum Prado, Muzeum narodowe Centro de Arte Reina Sofía, Hiszpańska Biblioteka Narodowa, a także innych zasobów bibliograficznych administracji państwowej lub podmiotów prywatnych, systemów archiwalnych, inwentaryzacji i zapisów dziedzictwa historycznego, w tym dziedzictwa audiowizualnego.
- **Włochy** udzieliły zamówień publicznych na wszystkie pięć projektów dotyczących łączności, które są częścią inwestycji na rzecz szybkich połączeń internetowych. Te zamówienia publiczne mają na celu ukończenie krajowej ultraszybkiej i 5G sieci telekomunikacyjnej na całym terytorium Włoch.
- **Malta** rozpoczęła wdrażanie bezpiecznych rozwiązań i narzędzi cyfrowych wspierających użytkowników wymiaru sprawiedliwości w drodze uproszczenia procesów, zwiększenia dostępności wymiaru sprawiedliwości (pod względem dokumentacji, ale także składania zeznań na odległość) oraz wzmocnienia wydajności systemu wymiaru sprawiedliwości zgodnie ze strategią na rzecz cyfrowego wymiaru sprawiedliwości.
- **Portugalia** uruchomiła Academy Portugal Digital, platformę internetową, która umożliwia użytkownikom ocenę ich umiejętności cyfrowych i odbywanie spersonalizowanych szkoleń cyfrowych.

Administracja elektroniczna i cyfrowe usługi publiczne

Działania wspierające cyfryzację usług publicznych i administrację elektroniczną stanowią ponad jedną trzecią wydatków cyfrowych finansowanych ze środków Instrumentu, a tym samym stanowią najbardziej wspierany obszar polityki cyfrowej (37 % filaru transformacji cyfrowej lub 53 mld EUR). Działania te mają na celu modernizację i usprawnienie procesów administracji publicznej, tak aby stały się one bardziej przyjazne dla użytkownika, zorientowane na obywatela i interoperacyjne, jak również zwiększenie dostępu do cyfrowych usług publicznych i ich wykorzystania przez osoby fizyczne i przedsiębiorstwa. Wiele RRP obejmuje reformy mające na celu wprowadzenie lub udoskonalenie rozwiązań z zakresu administracji elektronicznej, takich jak wdrożenie systemu identyfikacji elektronicznej, zapewnienie interoperacyjności publicznych platform cyfrowych, a także usprawnienie gromadzenia danych i zarządzania nimi. Szereg RRP obejmuje także inwestycje mające na celu włączenie zaawansowanych technologii (takich jak rządowa chmura obliczeniowa) do procesów rządowych, a także zwiększenie zdolności sektora publicznego w zakresie cyberbezpieczeństwa. W wielu RRP obecne są również działania mające na celu cyfryzację krajowych systemów opieki zdrowotnej i wymiaru sprawiedliwości.

Cyfryzacja usług publicznych dotyczy kilku obszarów polityki i zapewnia synergię z pięcioma innymi filarami wspieranymi w ramach Instrumentu. Na przykład – wspierając zielony filar, niektóre inwestycje odzwierciedlają kluczową rolę cyfryzacji w uczynieniu systemów transportowych UE bardziej zrównoważonymi i odpornymi, przykładowo poprzez technologie inteligentnych systemów transportowych (ITS), narzędzia zarządzania mobilnością miejską, multimodalne systemy sprzedaży biletów i multimodalne systemy informacji pasażerskiej oraz rozszerzenie zasięgu europejskiego systemu zarządzania transportem kolejowym.

Cyfryzacja przedsiębiorstw

Wszystkie RRP obejmują działania wspierające cyfryzację przedsiębiorstw, a ich łączny koszt wynosi 27 mld EUR lub 19 % filaru transformacji cyfrowej. Działania w tym obszarze obejmują kluczowe reformy, z których za najważniejsze można uznać reformy mające na celu uproszczenie procedur administracyjnych dla przedsiębiorstw oraz stworzenie podstaw cyfrowego otoczenia biznesu poprzez działania w zakresie tworzenia i rejestracji przedsiębiorstw cyfrowych, zaufania i cyberbezpieczeństwa. Oczekuje się, że działania te zwiększą poziom zaufania do technologii cyfrowych, co będzie miało pozytywny wpływ zarówno na ich stosowanie, jak i na intensywność korzystania z nich. Oczekuje się, że reformy związane z cyfryzacją fakturowania będą miały również pozytywny wpływ na cyfryzację przedsiębiorstw i przyczynią się do zwiększenia przejrzystości. W wielu planach uwzględniono także inwestycje wspierające integrację zaawansowanych technologii cyfrowych w procesach produkcji firm (np. automatyzacja, sztuczna inteligencja).

Kapitał ludzki

RRP obejmują także szeroki zakres działań wspierających rozwój umiejętności cyfrowych, których całkowity szacunkowy koszt wynosi 29 mld EUR, co stanowi 20 % filaru transformacji cyfrowej. Większość planów obejmuje działania mające na celu podniesienie poziomu umiejętności cyfrowych wśród ogółu społeczeństwa i siły roboczej. Niektóre plany obejmują także działania mające na celu rozwijanie zaawansowanych umiejętności cyfrowych i szkolenie specjalistów w dziedzinie ICT, w tym opracowanie modułów szkoleniowych w zakresie zaawansowanych technologii cyfrowych dla szkolnictwa wyższego i szkolenia zawodowego. Pandemia COVID-19 uwypukliła potrzebę cyfryzacji edukacji, a wiele programów RRP zawiera odpowiednie działania.

3.3. Wkład Instrumentu w inteligentny, trwały wzrost gospodarczy sprzyjający włączeniu społecznemu (tj. filar 3)

27 RRP przyczynia się do inteligentnego, trwałego wzrostu gospodarczego sprzyjającego włączeniu społecznemu (tj. filar 3) za pośrednictwem ponad 1500 działań na kwotę około 214,6 mld EUR. Działania te dotyczą zróżnicowanych obszarów, od reform mających na celu wsparcie otoczenia biznesu lub konkurencyjności, wsparcie na rzecz MŚP, przez badania, rozwój i innowacje lub wsparcie sektora kultury (rys. 20).

Rysunek 20: Podział wydatków na wsparcie inteligentnego, trwałego wzrostu gospodarczego sprzyjającego włączeniu społecznemu według obszarów polityki

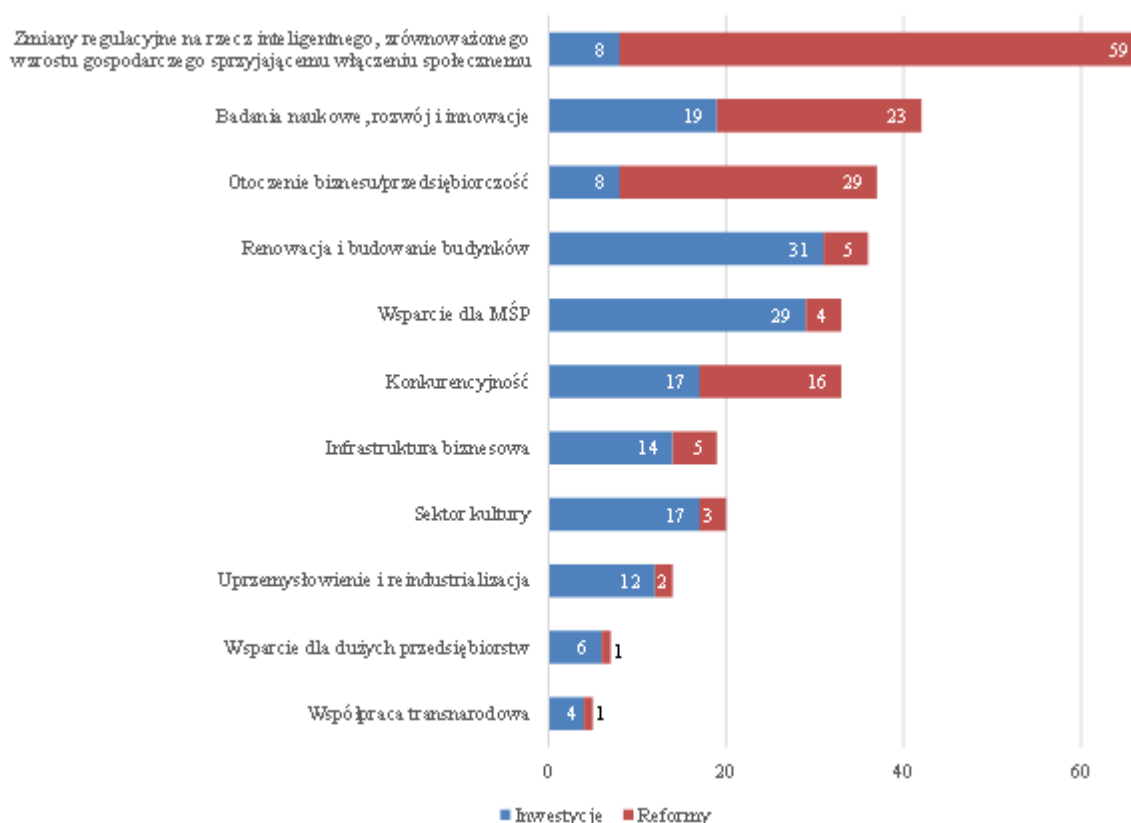


Uwaga: Na wykresie przedstawiono szacunkowy wkład we wskazany filar polityki zgodnie z wykazem obszarów polityki sporządzonym przez Komisję Europejską. Wartość procentowa odnosi się do całkowitego udziału planu oznakowanego w ramach tego filaru polityki.

Źródło: Tabela wyników w zakresie odbudowy i zwiększania odporności

Do tej pory osiągnięto 350 kamieni milowych i wartości docelowych stanowiących wkład w filar 3, z czego 321 kamieni milowych i wartości docelowych osiągnięto od 1 marca 2022 r. Poczyniono postępy, w szczególności w obszarach polityki dotyczących zmian regulacyjnych w zakresie inteligentnego, trwałego wzrostu gospodarczego sprzyjającego włączeniu społecznemu (85 kamieni milowych i wartości docelowych osiągniętych w 67 działaniach od 1 marca 2022 r.), badań, rozwoju i innowacji (49 KM i WD w 42 działaniach) i otoczenia biznesu/przedsiębiorczości (52 KM i WD w 37 działaniach) (rys. 21).

Rysunek 21: Liczba działań w filarze 3, w przypadku których kamienie milowe i wartości docelowe osiągnięto w sposób zadowalający od czasu ostatniego sprawozdania rocznego w sprawie RRF, według obszarów polityki



Źródło: Komisja Europejska

Badania, rozwój i innowacje w ramach filaru 3

25 RRP obejmuje działania związane z obszarem polityki dotyczącym „badań, rozwoju i innowacji” w ramach filaru 3 na łączną kwotę 38,1 mld EUR. Kwota inwestycji w badania naukowe i innowacje w ramach filaru 3 stanowi zazwyczaj między 4 % a 18 % bezzwrotnego wsparcia finansowego w oparciu o RRF państwa członkowskiego, przy czym wystąpiło kilka wartości oddalonych poniżej lub powyżej tego przedziału, a średnia wynosi około 8 %.

Działania dotyczące badań naukowych i innowacji w ramach filaru 3 mają szeroki zakres celów. Reformy na rzecz badań naukowych i innowacji w ramach filaru 3 mają na celu ograniczenie fragmentacji systemów badań naukowych, zmniejszenie obciążeń administracyjnych związanych z dostępem do finansowania publicznego w przypadku działalności w zakresie badań naukowych i innowacji, wspieranie transferu wiedzy i technologii, usunięcie barier dla współpracy między środowiskiem akademickim a biznesem oraz poprawę koordynacji między poszczególnymi poziomami zarządzania w zakresie badań naukowych i innowacji oraz edukacji. Duża liczba RRP przewiduje inwestycje tematyczne w badania naukowe i innowacje w ramach filaru 3, które umożliwią mobilizację zdolności w zakresie badań naukowych i innowacji na rzecz przyspieszenia zielonej i cyfrowej transformacji oraz zwiększenia odporności, zgodnie z programami na szczeblu UE (około

27 % i 23 % szacowanych kosztów działań w zakresie badań naukowych i innowacji oznakowano jako przyczyniające się do realizacji, odpowiednio, celów ekologicznych i cyfrowych).

Do tej pory osiągnięto 53 kamienie milowe i wartości docelowe związane z obszarem polityki dotyczącym „badań, rozwoju i innowacji” (z łącznej liczby 705 osiągniętych KM i WD), w tym 49 osiągniętych w sposób zadowalający od 1 marca 2022 r.

Należy podkreślić, że wkład w badania i rozwój stanowią również niektóre działania w ramach filaru 1 i 2⁵⁵. Szacunkowa łączna kwota przeznaczona na inwestycje w badania, rozwój i innowacje jako całość (tj. z uwzględnieniem odpowiednich działań oznakowanych w ramach filaru 1, 2 i 3) wynosi 48 mld EUR, co odpowiada średnio około 10 % bezzwrotnego wsparcia finansowego w ramach RRF państwa członkowskiego.

Przykłady odpowiednich działań, w przypadku których osiągnięto kamienie milowe i wartości docelowe w ramach filaru dotyczącego inteligentnego, trwałego wzrostu gospodarczego sprzyjającego włączeniu społecznemu (obszar polityki związany z „badaniami, rozwojem i innowacjami”)

Reformy:

- **Słowacja** wprowadziła poprawki do dwóch aktów ustawodawczych w celu przekształcenia Słowackiej Akademii Nauk w publiczną organizację badawczą, aby umożliwić stymulowanie finansowania z wielu źródeł i poprawę współpracy z sektorem prywatnym z zamiarem wdrożenia wspólnych projektów i propagowania transferu wyników badań i technologii.

Inwestycje:

- **Włochy** udzieliły zamówień na wsparcie utworzenia lub wzmocnienia co najmniej 30 infrastruktur lub instytucji badawczych o strategicznym znaczeniu określonych w krajowym planie na rzecz infrastruktur nadawczych na lata 2021–2027 oraz powiązanych infrastruktur innowacyjnych.

Celem tego działania jest rozwój obiektów badawczych, wspieranie procesów transferu innowacji i technologii, a także propagowanie partnerstw publiczno-prywatnych.

⁵⁵ Filar 1 dotyczący zielonej transformacji obejmuje ukierunkowane na ekologię działania na rzecz badań, rozwoju i innowacji sklasyfikowane w obszarze polityki dotyczącym „badań, rozwoju i innowacji w obszarze zielonej działalności”, a filar 2 związany z transformacją cyfrową obejmuje cyfrowe działania na rzecz badań, rozwoju i innowacji przyporządkowane do obszaru polityki w zakresie „cyfrowych działań na rzecz badań, rozwoju i innowacji”.



- **Hiszpania** wsparła 68 przedsiębiorstw (39 dużych i 29 MŚP) realizujących projekty w zakresie badań naukowych i innowacji dotyczące zrównoważonego przemysłu motoryzacyjnego, mające na celu zwiększenie zdolności technologicznych przedsiębiorstw w szeregu dziedzin, w tym związanych z: rozwojem systemów magazynowania energii o bardzo niskiej emisji i wysokiej zdolności do recyklingu, wysokowydajnymi systemami mobilności wodorowej, jazdą autonomiczną i opartą na sieci mobilnością lub dostosowaniem środowisk produkcyjnych z bezpiecznymi i solidnymi systemami interakcji człowiek-maszyna w inteligentnym środowisku produkcyjnym.

Wsparcie dla przedsiębiorstw (w tym MŚP, dostęp do finansowania i instrumenty finansowe)

W większości RRP uwzględniono działania zapewniające bezpośrednie wsparcie na rzecz MŚP, opiewające na kwotę 45 mld EUR, co stanowi około 22 % łącznych szacowanych wydatków w ramach filaru 3. W sumie 159 działań zapewnia wsparcie dla MŚP, wraz z 332 kamieniami milowymi i wartościami docelowymi.

Działania na rzecz MŚP uwzględnionych w krajowych planach odbudowy i zwiększania odporności obejmują szeroki zakres obszarów, od poprawy otoczenia biznesu i dostępu do zamówień publicznych po cyfryzację MŚP i poprawę ich zrównoważenia środowiskowego. Szereg działań ma również na celu stymulowanie wzrostu i poprawę odporności MŚP za sprawą lepszego dostępu do finansowania, zmiany i podnoszenia kwalifikacji pracowników MŚP lub wzmocnienia zdolności tych przedsiębiorstw w zakresie badań i rozwoju.

Do tej pory osiągnięto 51 kamieni milowych i wartości docelowych związanych z działaniami na rzecz wsparcia dla MŚP (z łącznej liczby 705 osiągniętych KM i WD), w tym 49 osiągniętych w sposób zadowalający od 1 marca 2022 r.

Przykłady odpowiednich działań, w przypadku których osiągnięto kamienie milowe i wartości docelowe w ramach filaru dotyczącego inteligentnego, trwałego wzrostu

gospodarczego sprzyjającego włączeniu społecznemu (obszar polityki związany ze „wsparciem dla MŚP”)

Inwestycje:

- **Chorwacja** ustanowiła instrument finansowy w celu wspierania inwestycji mikroprzedsiębiorstw oraz małych i średnich przedsiębiorstw, zachęcający do inwestowania w nowe technologie, zakupu nowoczesnych maszyn i urządzeń oraz zwiększenia zdolności produkcyjnych i usługowych, a także działania w zakresie zielonej transformacji.
- **Grecja** ogłosiła zaproszenia do składania wniosków o finansowanie systemu bonów na rzecz inwestycji ukierunkowanych na technologie i usługi w celu wspierania cyfryzacji małych i średnich przedsiębiorstw (w tym aplikacje płatności elektronicznych, e-sprzedaży i fakturowania elektronicznego, narzędzia do reklamy cyfrowej, cyfrowe podnoszenie umiejętności, systemy cyberbezpieczeństwa, infrastruktury i usługi w chmurze itp.).
- **Włochy** ustanowiły instrument finansowy na rzecz finansowania przedsiębiorstw typu start-up, zakładający zawarcie umowy między rządem a partnerem wykonawczym Cassa Depositi e Prestiti.

3.4. Wkład Instrumentu w spójność społeczną i terytorialną (tj. filar 4)

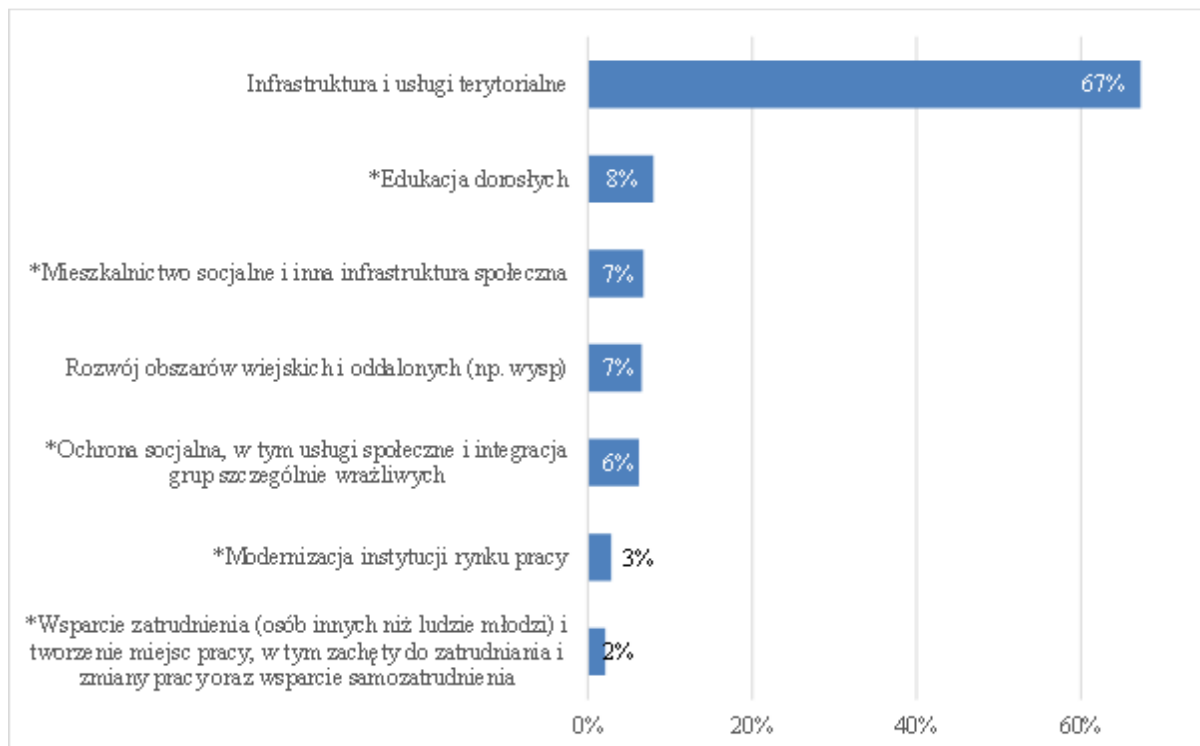
Państwa członkowskie uwzględniły znaczną liczbę działań wspierających spójność społeczną i terytorialną, w szczególności przyczyniających się wdrożenia Europejskiego filaru praw socjalnych z jego specjalnymi rozdziałami dotyczącymi równych szans i dostępu do rynku pracy, uczciwych warunków pracy oraz ochrony socjalnej i włączenia społecznego. Dokładniej rzecz ujmując, 27 RRP przyjętych przez Radę wesprze filar 4 kwotą około 220,6 mld EUR. Podział wydatków w tym filarze przedstawiono na rys. 22.

Spośród 705 kamieni milowych i wartości docelowych osiągniętych do tej pory 253 stanowi wkład w filar 4, w tym 237 kamieni milowych i wartości docelowych osiągniętych od czasu ostatniego sprawozdania rocznego w marcu 2022 r. Największe postępy poczyniono w obszarach polityki dotyczących infrastruktury i usług terytorialnych (106 kamieni milowych i wartości docelowych osiągniętych w 84 działaniach od 1 marca 2022 r.), ochrony socjalnej (58 KM i WD w 52 działaniach) i edukacji dorosłych (41 KM i WD w 27 działaniach) (rys. 23). Warto podkreślić, że w ramach 149 osiągniętych kamieni milowych i wartości docelowych w filarze 4 od powstania RRF wspiera się szeroko pojęte zatrudnienie cele społeczne⁵⁶, co świadczy o tym, że już na pierwszych etapach realizacji RRP państwa członkowskie zdecydowanie dążą do realizacji wymiaru społecznego. Działania takie

⁵⁶ Te kamienie milowe i wartości docelowe wiążą się z działaniami wpisującymi się w kategorie społeczne określone w rozporządzeniu delegowanym 2021/2105.

przyczynią się również do osiągnięcia głównych celów UE na 2030 r. w zakresie zatrudnienia, umiejętności i ograniczania ubóstwa.

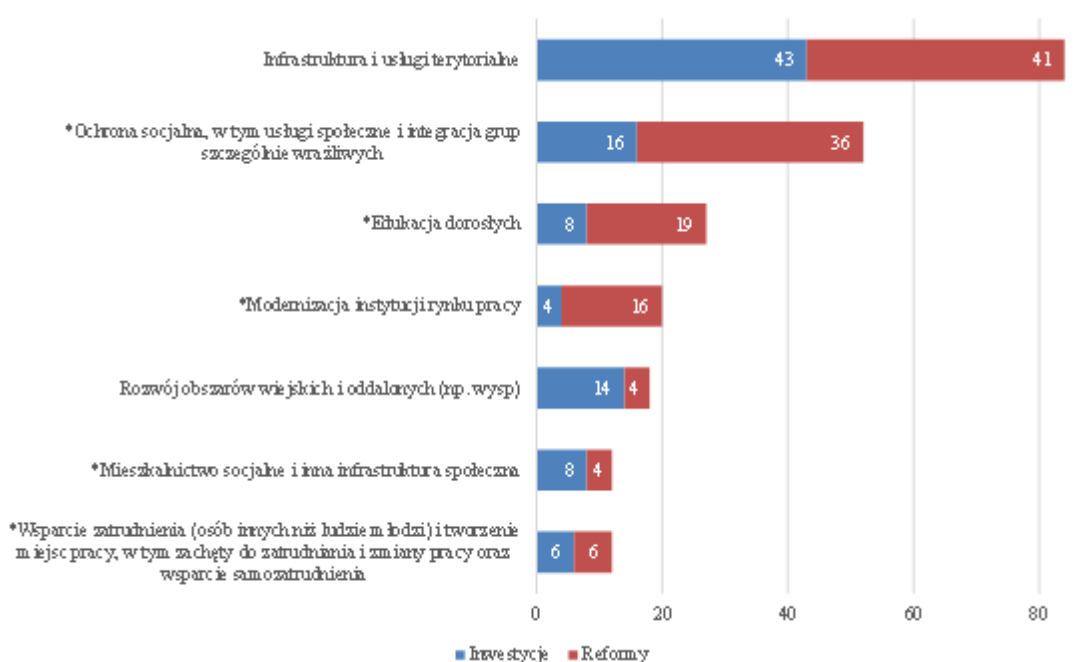
Rysunek 22: Podział wydatków na wsparcie spójności społecznej i terytorialnej według obszarów polityki



Uwaga: Na wykresie przedstawiono szacunkowy wkład we wskazany filar polityki zgodnie z wykazem obszarów polityki sporządzonym przez Komisję Europejską. Wartość procentowa odnosi się do całkowitego udziału planu oznakowanego w ramach tego filaru polityki. Metodyka sprawozdawczości w zakresie wydatków socjalnych, określona w rozporządzeniu delegowanym (UE) 2021/2105, jest w pełni zgodna i zintegrowana z metodyką składania sprawozdań z wydatków w ramach przedmiotowych sześciu filarów. W przypadku tego filaru obszary polityki oznaczone gwiazdką (*) stosuje się do celów metodyki sprawozdawczości w zakresie wydatków socjalnych.

Źródło: Tabela wyników w zakresie odbudowy i zwiększania odporności.

Rysunek 23: Liczba działań w filarze 4, w przypadku których kamienie milowe i wartości docelowe osiągnięto w sposób zadowalający od czasu ostatniego sprawozdania rocznego w sprawie RRF, według obszarów polityki



Uwaga: Metodyka sprawozdawczości w zakresie wydatków socjalnych, określona w rozporządzeniu delegowanym (UE) 2021/2105, jest w pełni zgodna i zintegrowana z metodyką składania sprawozdań z wydatków w ramach przedmiotowych sześciu filarów. W przypadku tego filaru obszary polityki oznaczone gwiazdką (*) stosuje się do celów metodyki sprawozdawczości w zakresie wydatków socjalnych.

Źródło: Komisja Europejska

Ochrona socjalna, włączenie społeczne, mieszkalnictwo socjalne i infrastruktura społeczna

Wszystkie RRP obejmują reformy lub inwestycje przyczyniające się do wzmocnienia systemów ochrony socjalnej państw członkowskich. Ponad 300 działań dotyczy szerokiego zakresu wyzwań, w szczególności wyróżnionych w odpowiednich zaleceniach dla poszczególnych krajów. Działania na rzecz ochrony socjalnej i mieszkalnictwa socjalnego opiewają na około 28,8 mld EUR. W szczególności działania te koncentrują się na efektywności, jakości i odporności systemów ochrony socjalnej. Większość inwestycji w obszarze ochrony socjalnej w ramach Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności dotyczy modernizacji, rozbudowy lub ulepszenia sieci usług społecznych i udogodnień zapewnianych przez publiczne i prywatne instytucje społeczne. Obejmują one również szczególne działania dotyczące np. włączenia społecznego osób z niepełnosprawnościami, zwiększenia adekwatności i stabilności świadczeń socjalnych oraz poprawy warunków życia osób starszych potrzebujących opieki. Szereg państw członkowskich przewiduje również znaczące inwestycje, których celem jest zwiększenie podaży w odniesieniu do mieszkalnictwa socjalnego i infrastruktury społecznej dla grup defaworyzowanych, zazwyczaj z wykorzystaniem pożyczek. Niektóre państwa członkowskie uwzględniły również w swoich RRP działania na rzecz reformy minimalnego dochodu i systemów emerytalnych w celu zwiększenia ich adekwatności i stabilności.

Do tej pory osiągnięto 72 kamienie milowe i wartości docelowe związane z obszarami polityki dotyczącymi ochrony socjalnej i mieszkalnictwa socjalnego (z łącznej liczby 705 KM i WD), w tym 67 od 1 marca 2022 r.

Przykłady odpowiednich działań, w przypadku których osiągnięto kamienie milowe i wartości docelowe w ramach filaru spójności społecznej i terytorialnej (obszary polityki dotyczące „ochrony socjalnej” i „mieszkalnictwa socjalnego”)

Reformy:

- **Słowacja** skonsolidowała uprawnienia w zakresie nadzoru nad opieką społeczną w celu zmniejszenia fragmentacji i poprawy efektywności opieki społecznej oraz podniesienia jakości opieki w usługach społecznych i gospodarstwach domowych.
- **Hiszpania** przyjęła reformę systemu składek na ubezpieczenie społeczne dla osób samozatrudnionych, która stopniowo przesuwa system składkowy na podstawie dochodu realnego, w celu zapewnienia osobom samozatrudnionym możliwości uzyskania bardziej odpowiedniego dochodu emerytalnego w przyszłości.

Inwestycje:

- W celu stworzenia nowej usługi w zakresie mentoringu społecznego ukierunkowanej na zapewnienie wystarczających zasobów ludzkich do celów świadczenia usług społecznych **Chorwacja** przeszkoliła 220 osób zawodowo zajmujących się mentoringiem społecznym, które będą w stanie zagwarantować bardziej zindywidualizowane i wzmocnione wsparcie.
- **Francja** wsparła renowację efektywności energetycznej w mieszkalnictwie socjalnym w drodze przyznania dotacji ponad 20 000 mieszkań socjalnych.

Wspieranie zatrudnienia, modernizacja instytucji rynku pracy oraz kształcenie i szkolenie osób dorosłych dla grup docelowych innych niż osoby młode

Większość państw członkowskich uwzględniła w swoich RRP szeroki wachlarz reform i inwestycji propagujących tworzenie miejsc pracy i modernizację rynku pracy. Działania wspierające obszary polityki dotyczące „zatrudnienia osób innych niż osoby młode” i „modernizacji instytucji rynku pracy” łącznie opiewają na około 11,2 mld EUR. Działania te odnoszą się bezpośrednio do zaleceń dla poszczególnych krajów związanych ze wsparciem zatrudnienia i poprawy sytuacji na rynku pracy. Zatrudnienie i aktywne polityki rynku pracy zajmują ważne miejsce w niemal wszystkich RRP. Plany obejmują inwestycje i reformy, których celem jest zwiększenie współczynnika aktywności zawodowej kobiet, osób młodych i grup defaworyzowanych, wspieranie tworzenia miejsc pracy i przechodzenia do

wschodzących sektorów i zawodów. Działania te mają również na celu stymulowanie zatrudnienia oraz poprawę efektywności, funkcjonowania i odporności rynków pracy.

Wszystkie krajowe RRP obejmują działania dotyczące umiejętności i edukacji dorosłych, często powiązane z aktywnymi politykami rynku pracy. Uwzględniono w nich na przykład krajowe strategie w zakresie umiejętności, reformy mające na celu poprawę informacji na temat umiejętności i zarządzania nimi, w tym uznawanie i walidację umiejętności, a także ukierunkowane inwestycje w podnoszenie i zmianę kwalifikacji pracowników, bezrobotnych i szerszej populacji. Reformy i inwestycje związane z edukacją dorosłych, w tym ustawicznym kształceniem i szkoleniem zawodowym, uznawaniem i walidacją umiejętności obejmowały w krajowych RRP kwotę około 17,7 mld EUR.

Do tej pory osiągnięto 83 kamienie milowe i wartości docelowe związane z obszarami polityki dotyczącymi „zatrudnienia osób innych niż osoby młode”, „modernizacji instytucji rynku pracy” i „edukacji dorosłych”, w tym 73 od czasu ostatniego sprawozdania rocznego w sprawie RRF w marcu 2022 r. Osiągnięte kamienie milowe i wartości docelowe odnoszą się na przykład do wprowadzenia systemu bonów na programy podnoszenia i zmiany kwalifikacji, ukierunkowane programy rozwoju umiejętności dla bezrobotnych, aktualizacji programów szkoleniowych, a także przyjęcie krajowych strategii i planów działania w zakresie umiejętności.

Przykłady odpowiednich działań, w przypadku których osiągnięto kamienie milowe i wartości docelowe w ramach filaru spójności społecznej i terytorialnej (obszary polityki dotyczące „zatrudnienia osób innych niż osoby młode”, „modernizacji instytucji rynku pracy” i „edukacji dorosłych”)

Reformy:

- **Chorwacja** wprowadziła system bonów wykorzystywanych do finansowania udziału w programach edukacyjnych, których celem jest rozwój umiejętności ekologicznych i cyfrowych. Dotyczy to co najmniej 25 programów edukacyjnych. System zawiera katalog umiejętności określający istniejące i potrzebne umiejętności na rynku pracy, jak również aplikację informatyczną służącą do zarządzania bonami i ich przyznawania.

Z chorwackiego systemu bonów korzystają osoby zatrudnione i bezrobotne, ze szczególnym uwzględnieniem grup szczególnie wrażliwych (długotrwale bezrobotni, nieaktywni zawodowo lub osoby młode, którzy nie kształcą się, nie szkolą ani nie pracują (młodzież niekształcąca się, niepracująca ani nieszkoląca się)).



- **Austria** wdrożyła działanie mające na celu zapewnienie ukierunkowanego wsparcia w powrocie na rynek pracy dla długotrwale bezrobotnych, którzy napotykają wiele barier. Oczekuje się, że skoordynowane wsparcie pomoże pokonać te liczne bariery i ułatwi dostęp do kwalifikacji i szkoleń.
- **Hiszpania** wdrożyła reformę rynku pracy, aby rozwiązać długotrwale problemy strukturalne, takie jak rozwarstwienie i wysoki wskaźnik tymczasowego zatrudnienia. Jednocześnie skorygowano ramy prawne, aby umożliwić przedsiębiorstwom bardziej elastyczne dostosowywanie się do wstrząsów. Jedną z głównych cech reformy dotyczyła umów o pracę i polegała na ograniczeniu szeregu form do wyłącznie trzech rodzajów i uczynienia umów na czas nieokreślony wariantem domyślnym.

Infrastruktura i usługi terytorialne, rozwój obszarów wiejskich i oddalonych (w tym wysp)

Znaczna liczba reform i inwestycji ma na celu poprawę infrastruktury i usług terytorialnych na szczeblu lokalnym oraz zmniejszenie przepaści między obszarami miejskimi, wiejskimi i regionami oddalonymi. Przyczyniają się one do pobudzenia lokalnej gospodarki, zwiększenia konkurencyjności na szczeblu regionalnym i krajowym oraz mają bezpośredni pozytywny wpływ na jakość życia codziennego. Wiele reform i inwestycji odnosi się do propagowania i poprawy mobilności i transportu zgodnych z zasadami zrównoważonego rozwoju, w szczególności modernizacji kolei i portów, oraz do innych projektów na rzecz mobilności zgodnej z zasadami zrównoważonego rozwoju, na przykład w zakresie rozwoju usług transportu publicznego i budowy ścieżek rowerowych. W RRP przewidziano również szereg działań służących poprawie wykorzystania zasobów naturalnych i ochronie środowiska na szczeblu lokalnym. Dotyczy to reform i inwestycji mających na celu poprawę gospodarowania odpadami i ściekami, w tym na wyspach, rozbudowę systemów uzdatniania wody i sieci nawadniania, zwiększenie zrównoważonego charakteru sektora rolniczego oraz wspieranie tworzenia konsorcjów na funkcjonalnych obszarach wiejskich. Działania te są również ukierunkowane na inne rodzaje infrastruktury i usług terytorialnych, takie jak wdrażanie infrastruktury sieci szerokopasmowej oraz usług i infrastruktury

społecznej w regionach oddalonych. Co więcej, reformy i inwestycje są pomocne w poprawie wyników administracji publicznej na szczeblu lokalnym dzięki wzmacnianiu zdolności gmin do świadczenia wysokiej jakości usług.

Kwota na działania wspierające infrastrukturę i usługi terytorialne wynosi około 151,2 mld EUR, podczas gdy na konkretne działania na rzecz wsparcia rozwoju obszarów wiejskich i regionów oddalonych wynosi około 16,0 mld EUR. Do tej pory osiągnięto 124 kamienie milowe i wartości docelowe związane z tymi dwoma obszarami polityki, w tym 121 od czasu ostatniego sprawozdania rocznego w sprawie RRF w marcu 2022 r.

Przykłady odpowiednich działań, w przypadku których osiągnięto kamienie milowe i wartości docelowe w ramach filaru spójności społecznej i terytorialnej (obszary polityki dotyczące „infrastruktury i usług terytorialnych” oraz „rozwoju obszarów wiejskich o regionów oddalonych”)

Reformy:

- **Bulgaria** zwiększyła bezpośredni udział szczebla regionalnego i lokalnego w zarządzaniu funduszami unijnymi w drodze wzmocnienia roli tych szczebli w opracowywaniu i wdrażaniu zintegrowanych strategii i projektów terytorialnych.
- **Chorwacja** udoskonalila systemy restrukturyzacji i konsolidacji gruntów rolnych w drodze uproszczenia procedur konsolidacji i zapewnienia stałego monitorowania gruntów rolnych. Przyczynia się to do bardziej wydajnego wykorzystania gruntów rolnych, pomaga chronić środowisko i poprawia jakość życia na obszarach wiejskich.
- **Włochy** usprawniły procedury oceny projektów w sektorze lokalnych systemów transportu publicznego i w sektorze szybkiego transportu zbiorowego w drodze jasnego określenia obowiązków w zakresie zatwierdzania projektów dotyczących lokalnego transportu publicznego i uproszczenia procedury płatności.
- **Hiszpania** utworzyła Instytut na rzecz Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji, którego zadaniem jest określenie i przyjęcie działań gwarantujących równe traktowanie pracowników i terytoriów dotkniętych transformacją w kierunku gospodarki niskoemisyjnej, minimalizujących negatywny wpływ na te terytoria oraz optymalizujących możliwości procesu transformacji.

3.5. Wkład Instrumentu w opiekę zdrowotną oraz odporność gospodarczą, społeczną i instytucjonalną, w celu między innymi zwiększenia gotowości na sytuacje kryzysowe i zdolności reagowania kryzysowego (tj. filar 5)

RRP państw członkowskich stanowią znaczący wkład w opiekę zdrowotną oraz odporność gospodarczą, społeczną i instytucjonalną w celu między innymi zwiększenia gotowości na wypadek sytuacji kryzysowej i zdolności reagowania kryzysowego. Ponad 1100 działań i poddziałań na kwotę około 84,1 mld EUR, zawartych w 27 RRP, stanowi wkład

w filar polityki związany z opieką zdrowotną oraz odpornością gospodarczą, społeczną i instytucjonalną. Działania te obejmują różne obszary polityki, od opieki zdrowotnej i długoterminowej po skuteczność systemów sądowych i nadzór nad przeciwdziałaniem praniu pieniędzy. Podział wydatków w poszczególnych obszarach polityki w ramach filaru przedstawiono na rys. 24⁵⁷.

Spośród 705 kamieni milowych i wartości docelowych osiągniętych do tej pory w sposób zadowalający 296 stanowi wkład w filar 5, w tym 274 kamienie milowe i wartości docelowe osiągnięte w sposób zadowalający od 1 marca 2022 r. Największe postępy poczyniono w obszarach polityki dotyczących skuteczności administracji publicznej i systemów krajowych (141 kamieni milowych i wartości docelowych osiągniętych w 95 działaniach od 1 marca 2022 r.), opieki zdrowotnej (40 KM i WD w 35 działaniach) i zapobiegania nadużyciom finansowym (36 KM i WD w 22 działaniach) (rys. 25).

Rysunek 24: Podział wydatków na wsparcie opieki zdrowotnej i odporności według obszarów polityki



Uwaga: Na wykresie przedstawiono szacunkowy wkład we wskazany filar polityki zgodnie z wykazem obszarów polityki sporządzonym przez Komisję Europejską. Wartość procentowa odnosi się do całkowitego udziału planu oznakowanego w ramach tego filaru polityki. Metodyka sprawozdawczości w zakresie wydatków socjalnych, określona w rozporządzeniu delegowanym (UE) 2021/2105, jest w pełni zgodna i zintegrowana z metodyką składania sprawozdań z wydatków w ramach przedmiotowych sześciu filarów. W przypadku tego filaru obszary polityki oznaczone gwiazdką (*) stosuje się do celów metodyki sprawozdawczości w zakresie wydatków socjalnych.

⁵⁷ Należy zauważyć, że w niektórych obszarach polityki (takich jak polityka fiskalna i zarządzanie budżetem lub reformy praworządności) odpowiednie działania to głównie reformy niepowiązane z wydatkami.

Źródło: Tabela wyników w zakresie odbudowy i zwiększania odporności.

Opieka zdrowotna i długoterminowa

W ramach RRF wdrażany jest szeroki zakres projektów dotyczących inwestycji i reform w dziedzinie zdrowia, w tym w obszarze podstawowej opieki zdrowotnej, opieki ambulatoryjnej, zdrowia cyfrowego w połączeniu z działaniami ukierunkowanymi na wydajność w celu poprawy zarządzania, efektywności kosztowej, dostępności i jakości usług zdrowotnych. Najnowsze reformy w dziedzinie zdrowia dotyczą wyzwań powstałych w wyniku pandemii, takich jak poprawa zdolności w zakresie zdrowia publicznego. Pandemia spowodowała również przesunięcie polityki w kierunku zapobiegania. Kilka państw członkowskich przystąpiło do reform i inwestycji specjalnie dostosowanych do opieki w zakresie zdrowia psychicznego oraz mających na celu kompleksowy przegląd krajowych strategii w dziedzinie zdrowia. Na przykład Włochy, Litwa i Portugalia reorganizują swoje systemy opieki zdrowotnej, aby poprawić dostęp do opieki zdrowotnej na poziomie lokalnym, a Łotwa, Luksemburg, Polska, Malta i Niemcy dążą do zwiększenia liczby pracowników służby zdrowia. Ogólnie rzecz biorąc, w 27 krajowych RRP ponad 43,0 mld EUR (lub 8,7 % całkowitego bezzwrotnego wsparcia finansowego i pożyczek w ramach RRF) przeznaczono na działania związane z opieką zdrowotną. Około jedna trzecia tej kwoty jest wykorzystywana na inwestycje i reformy mające na celu stymulowanie cyfryzacji systemów opieki zdrowotnej, co pomaga zwiększyć odporność tych systemów.

Rysunek 25: Liczba działań w ramach filaru 5, w przypadku których kamienie milowe i wartości docelowe osiągnięto w sposób zadowalający od czasu ostatniego sprawozdania rocznego w sprawie RRF, według obszarów polityki



Uwaga: Metodyka sprawozdawczości w zakresie wydatków socjalnych, określona w rozporządzeniu delegowanym (UE) 2021/2105, jest w pełni zgodna i zintegrowana z metodyką składania sprawozdań z wydatków w ramach przedmiotowych

sześciu filarów. W przypadku tego filaru obszary polityki oznaczone gwiazdką (*) stosuje się do celów metodyki sprawozdawczości w zakresie wydatków socjalnych.

Źródło: Komisja Europejska.

Niektóre państwa członkowskie finansują w ramach RRF reformy i inwestycje w dziedzinie opieki długoterminowej. Dostęp do przystępnych cenowo i dobrych jakościowo usług opieki długoterminowej jest ważny dla zaspokojenia potrzeb starzejącego się społeczeństwa, a także osób z niepełnosprawnościami. RRF jest zgodny z trwającymi zmianami polityki opieki długoterminowej w tym obszarze, w szczególności z europejską strategią w dziedzinie opieki, Europejskim Filarem Praw Socjalnych i zaleceniem Rady w sprawie opieki długoterminowej⁵⁸. Reformy mają na celu zwiększenie zachęt do świadczenia opieki domowej i środowiskowej, w tym poprzez deinstytucjonalizację opieki. Ogólnie rzecz biorąc, na 52 (pod)działania (22 reformy i 30 inwestycji) przeznaczono łącznie 7,3 mld EUR dla 18 państw członkowskich.

Od 1 marca 2022 r. osiągnięto 50 kamieni milowych i wartości docelowych związanych z obszarami polityki opieki zdrowotnej i opieki długoterminowej.

Przykłady odpowiednich działań, w przypadku których osiągnięto kamienie milowe i wartości docelowe w ramach filaru opieki zdrowotnej oraz odporności gospodarczej, społecznej i instytucjonalnej (obszary polityki „opieka zdrowotna” i „opieka długoterminowa”)

Reformy:

- **Bulgaria** przyjęła krajową strategię na rzecz zdrowia psychicznego obywateli Republiki Bułgarii na lata 2021–2030 oraz plan działania na rzecz realizacji strategii. Krok ten jest częścią reformy, która ma na celu zapewnienie strategicznych podstaw przyszłych inwestycji i reform w dziedzinie opieki zdrowotnej poprzez określenie odpowiednich zaleceń i działań. W związku z tym reforma ta polega na przyjęciu szeregu strategii i planów obejmujących stosowne obszary opieki zdrowotnej.
- **Czechy** zatwierdziły narodowy program onkologiczny na lata 2022–2030 w porozumieniu z kluczowymi podmiotami i zainteresowanymi stronami oraz powołały Krajową Radę ds. Wdrażania Programu. Ten kamień milowy jest związany z reformą służącą zwiększeniu odporności systemu profilaktyki i opieki nad chorymi na raka w Czechach, odzwierciedlającą priorytety określone w europejskim planie walki z rakiem.
- **Dania** opublikowała sprawozdanie z oceny zapasów leków o krytycznym znaczeniu sporządzone przez Duńską Agencję Leków. Ten kamień milowy odnosi się do działania, które ma na celu utrzymanie i zapewnienie zapasów leków o krytycznym

⁵⁸ Zalecenie Rady z dnia 8 grudnia 2022 r. w sprawie dostępu do przystępnej cenowo i dobrej jakościowo opieki długoterminowej 2022/C 476/01.

znaczeniu w sektorze specjalistycznej opieki zdrowotnej w Danii, co pozwoli uniknąć krytycznych sytuacji związanych z niedoborem istotnych leków. Dania osiągnęła również inny kamień milowy, przygotowując ocenę rozwiązań telemedycznych w zakresie lęku zdrowotnego związanego z pandemią COVID-19 w celu dalszego rozwoju i zwiększenia wykorzystania telemedycyny i zaangażowania pacjentów. Ten kamień milowy stanowi część działania, które ma na celu opracowanie nowych rozwiązań cyfrowych i wspieranie powszechnego stosowania technologii cyfrowych, zaangażowania pacjentów i telemedycyny.

- We **Włoszech** weszły w życie przepisy określające nowy model organizacyjny dla sieci pomocy terytorialnej w zakresie opieki zdrowotnej. Ten kamień milowy jest związany z reformą polegającą na ustanowieniu nowego modelu pomocy terytorialnej w zakresie opieki zdrowotnej i stworzeniu nowej instytucjonalnej struktury profilaktyki zdrowia, środowiska i klimatu.
- **Portugalia** zapewniła wejście w życie nowego dekretu z mocą ustawy o zdrowiu psychicznym, który określa zasady przewodnie organizacji i oceny usług w zakresie zdrowia psychicznego oraz zarządzania tymi usługami. Ten kamień milowy stanowi jeden z głównych filarów reformy w obszarze zdrowia psychicznego, która ma na celu usprawnienie zarządzania zdrowiem psychicznym w Portugalii dzięki stworzeniu korzystniejszych warunków ramowych deinstytucjonalizacji opieki nad pacjentami z chorobami psychicznymi, rozszerzeniu lokalnych i zintegrowanych usług opieki ciągłej w dziedzinie zdrowia psychicznego, organizacji usług psychiatrii sądowej oraz wdrożeniu regionalnych planów zdrowotnych dotyczących demencji.

Inwestycje

- **Austria** przyjęła i opublikowała wytyczne dotyczące finansowania tworzenia nowych jednostek podstawowej opieki zdrowotnej oraz projektów usprawnienia już istniejących jednostek podstawowej opieki zdrowotnej. Krok ten jest częścią inwestycji, która ma na celu poprawę stabilności i odporności opieki zdrowotnej poprzez wzmocnienie zdrowia publicznego i podstawowej opieki zdrowotnej.

Odporność instytucjonalna

Realizowane są również działania zwiększające odporność instytucjonalną. Kilka państw członkowskich przyjęło znaczące reformy praworządności, polegające na przykład na poprawie jakości procesu legislacyjnego lub zwiększeniu niezależności sądownictwa. Istotne postępy poczyniono również na rzecz zwiększenia skuteczności systemów sądowych dzięki specjalnym działaniom, począwszy od zmian organizacyjnych dotyczących postępowań po reformę struktury sądów. Starania państw członkowskich umożliwiły również zintensyfikowanie walki z korupcją i poprawę nadzoru przeciwdziałania praniu pieniędzy, w szczególności dzięki przyjęciu krajowych dokumentów programowych, takich jak plany działania i strategie.

Zrealizowano już szereg działań mających na celu stworzenie nowoczesnej i sprawnej administracji publicznej służącej obywatelom i przedsiębiorstwom w UE. Obejmują one zarówno inwestycje poświęcone monitorowaniu wdrażania RRP, jego audytowi i kontroli, jak i reformy polegające na uproszczeniu administracji publicznej i usunięciu barier administracyjnych. Prowadzonych jest kilka działań na rzecz cyfryzacji administracji publicznej, na przykład w Luksemburgu i Chorwacji. Niektóre państwa członkowskie skoncentrowały się na zdolnościach służby cywilnej, a dokładniej na bardziej przejrzystych systemach rekrutacji i ograniczeniu tymczasowego zatrudnienia w administracji publicznej.

Większość działań z zakresu gotowości na wypadek sytuacji kryzysowej i reagowania kryzysowego zrealizowanych już w ramach RRF dotyczy przystosowania się do zmiany klimatu, opieki zdrowotnej i technologii cyfrowej. Prowadzone są działania mające na celu stworzenie wydajnej, bezpiecznej i wspólnej cyfrowej infrastruktury krytycznej, w tym bezpiecznego systemu łączności ruchomej dla pracowników rządowych. Podjęto znaczące starania na rzecz gospodarki leśnej oraz zapobiegania pożarom lasów i ograniczania ich wpływu. W sektorze opieki zdrowotnej, chociaż realizacja powiązanych działań jest w toku, wzrosło wykorzystanie telemedycyny, co przyczyniło się do złagodzenia zakłóceń w świadczeniu usług zdrowotnych spowodowanych kryzysem związanym z COVID-19.

Przykłady odpowiednich działań, w przypadku których osiągnięto kamienie milowe i wartości docelowe w ramach filaru opieki zdrowotnej oraz odporności gospodarczej, społecznej i instytucjonalnej (obszar polityki „skuteczność administracji publicznej”)

Reformy:

- W **Austrii** weszła w życie ustawa o funduszu cyfryzacji. Ustawa przyspieszy cyfryzację w administracji federalnej, usprawniając świadczenie usług dla obywateli i przedsiębiorstw.
- **Bulgaria** przyjęła plan działania na rzecz wykonania wyroków Europejskiego Trybunału Praw Człowieka.
- **Chorwacja** przyjęła nową strategię antykorupcyjną na lata 2021–2030. Ma ona na celu wzmocnienie instytucjonalnych i normatywnych ram walki z korupcją, zwiększenie przejrzystości i otwartości pracy organów publicznych, wzmocnienie systemów zarządzania uczciwością i konfliktami interesów, zwiększenie potencjału antykorupcyjnego w systemie zamówień publicznych oraz zwiększenie świadomości społecznej na temat szkodliwości korupcji, potrzeby zgłaszania nieprawidłowości i zwiększenia przejrzystości.
- Na **Cyprze** weszła w życie ustawa o ochronie sygnalistów zgłaszających nadużycia finansowe i korupcję przed sankcjami wewnętrznymi. Wraz z wejściem w życie ustawy ustanawiającej Niezależny Organ ds. Zwalczania Korupcji oraz ustawy o przejrzystości w podejmowaniu decyzji i sprawach powiązanych zapewnia ona większą spójność w walce z korupcją.

- **Grecja** rozpoczęła wprowadzanie w administracji publicznej systemu wynagrodzeń opartego na wynikach, przyjmując prawo pierwotne dotyczące fazy pilotażowej.
- **Malta** wzmocniła niezależność sądownictwa dzięki reformie metody powoływania i odwoływania sędziów i sędziów pokoju. Ponadto komisja ds. powoływania sędziów ma obecnie składać się głównie z członków należących do wymiaru sprawiedliwości, aby zmniejszyć ryzyko ingerencji politycznej. Obecnie muszą być ogłaszane publiczne zaproszenia do składania ofert na wolne stanowiska w sądownictwie, co zwiększy przejrzystość procesu powoływania.

Zmieniono skład maltańskiej komisji ds. powoływania sędziów.



Prawa autorskie: Rząd maltański

- **Malta** wdrożyła również kompleksowy zestaw środków antykorupcyjnych, w tym opublikowała krajową strategię zwalczania nadużyć finansowych i korupcji oraz przyznała ustawowe wzmocnienie Stałej Komisji ds. Zwalczania Korupcji w celu zapewnienia, aby jej sprawozdania były przekazywane bezpośrednio Prokuratorowi Generalnemu.
- **Słowacja** zreorganizowała swoją mapę sądownictwa, określając nowy system sądów. Celem reformy jest lepsze zorganizowanie i ustrukturyzowanie poszczególnych porządków obrad sądów i ich fizycznej lokalizacji, a także (ponowne) przydzielenie sędziów do porządków obrad sądów i okręgów, a tym samym stworzenie możliwości skuteczniejszych i szybszych orzeczeń sądowych.

Odporność budżetowa i podatki

Szereg państw członkowskich zrealizowało już istotne działania w ramach RRF mające na celu usprawnienie zarządzania finansami publicznymi, zarówno po stronie dochodów, jak i wydatków. Liczne działania służą poprawie poboru podatków

i zniechęcaniu do uchylania się od opodatkowania, w tym dzięki wspieraniu cyfryzacji transakcji, poboru podatków i wyboru podmiotów, które mają zostać poddane kontroli. Oczekuje się, że działania te pomogą zwiększyć dochody krajowe, zwalczać szarą strefę gospodarki i obniżyć koszty przestrzegania przepisów ponoszone przez podatników. Niektóre państwa członkowskie rozpoczęły również kompleksowe reformy swoich systemów podatkowych ukierunkowane na wspieranie wzrostu gospodarczego i zwiększenie sprawiedliwości. Jeżeli chodzi o wydatki publiczne, w kilku państwach członkowskich podjęto szereg kroków w celu rozpoczęcia przeglądów wydatków, włączenia ich do krajowej procedury budżetowej lub, w przypadkach, w których zostało to już osiągnięte, poprawy ich struktury i usprawnienia zarządzania nimi. Niektóre państwa członkowskie podjęły również działania mające na celu usprawnienie zarządzania przedsiębiorstwami państwowymi, udoskonalenie narzędzi do przeprowadzania prognoz budżetowych i ulepszenie standardów rachunkowości.

Przykłady odpowiednich działań, w przypadku których osiągnięto kamienie milowe i wartości docelowe w ramach filaru opieki zdrowotnej oraz odporności gospodarczej, społecznej i instytucjonalnej (obszary polityki „polityka fiskalna i zarządzanie budżetem” oraz „środki podatkowe”)

Reformy:

- **Włochy** wdrożyły kompleksowy zestaw działań przeciwko uchylaniu się od opodatkowania, mających na celu zachęcanie do przestrzegania przepisów i poprawę kontroli. Ukierunkowanie kontroli podatkowych zostało udoskonalone dzięki technikom uczenia maszynowego i powiązanim ze sobą zbiorom danych, które obecnie obejmują również dane organizacji dotyczące transakcji elektronicznych. Włochy rozszerzyły również obowiązkowe stosowanie fakturowania elektronicznego na wcześniej wyłączone sektory, w dalszym ciągu zachęcały do płatności elektronicznych i usprawniły loterię paragonów, aby zniechęcić do zaniechań wystawiania faktur.
- **Hiszpania** utworzyła stałą jednostkę w ramach niezależnego organu ds. odpowiedzialności budżetowej (AIReF) do przeprowadzania przeglądów wydatków i zmieniła strukturę organizacyjną Ministerstwa Finansów w celu systematycznego podejmowania działań następczych w związku z zaleceniami z przeglądów wydatków. Reformy te mają na celu poprawę jakości wydatków publicznych. Hiszpania zmieniła również ustawę o przeciwdziałaniu uchylaniu się od opodatkowania i oszustwom podatkowym oraz zaktualizowała hiszpański wykaz jurysdykcji niechętnych współpracy w sprawach podatkowych. Działania te służą osiągnięciu większego poziomu przestrzegania przepisów prawa podatkowego i sprawiedliwszego systemu podatkowego.

Inwestycje:

- **Rumunia** zrealizowała inwestycję mającą na celu poprawę administracji podatkowej

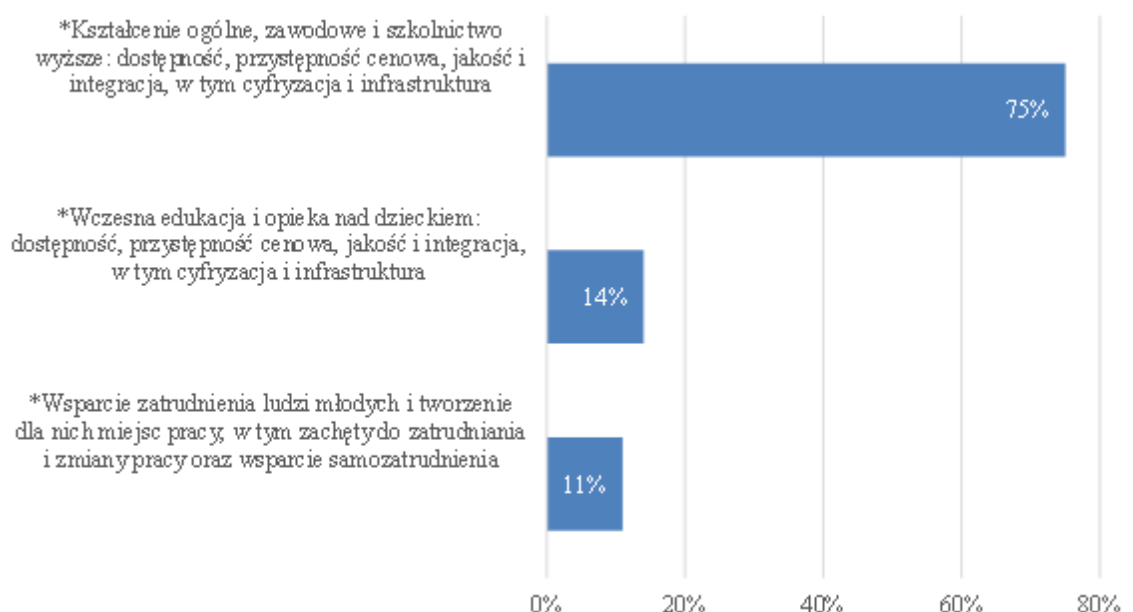
dzięki wdrożeniu zintegrowanego zarządzania ryzykiem. Oczekuje się, że inwestycja ta będzie miała wpływ na poziom przestrzegania przepisów prawa podatkowego i osiąganie dochodów budżetowych, jednocześnie zapewniając konkurencyjne otoczenie rynkowe i zwiększając skuteczność poboru podatków. To szczególne działanie przewiduje połączenie co najmniej 150 000 kas fiskalnych z systemem elektronicznym Krajowej Agencji Administracji Skarbowej. Pełne połączenie dotyczy w szczególności oszustw w dziedzinie handlu i przyczynienia się do zmniejszenia luki w podatku VAT.

3.6. Wkład Instrumentu w polityki na rzecz następnego pokolenia, dzieci i młodzieży, takie jak edukacja i umiejętności (tj. filar 6)

Działania realizowane w ramach polityki na rzecz następnego pokolenia, dzieci i młodzieży dotyczą w szczególności edukacji, szkoleń, wczesnej edukacji i opieki nad dzieckiem, a także obejmują działania wspierające zatrudnienie ludzi młodych. 27 RRP przyjętych przez Radę wspiera filar 6 kwotą około 54,9 mld EUR. Około trzy czwarte łącznych wydatków związanych z filarem 6 przeznacza się na kształcenie ogólne i zawodowe oraz szkolnictwo wyższe. Pozostałe 25 % niemal po równo rozkłada się na wczesną edukację i opiekę nad dzieckiem i wsparcie na rzecz zatrudnienia ludzi młodych. Podział wydatków w tym filarze przedstawiono na rys. 26.

Spośród 705 kamieni milowych i wartości docelowych osiągniętych do tej pory w sposób zadowalający 64 stanowi wkład w filar 6, w tym 61 kamieni milowych i wartości docelowych osiągniętych w sposób zadowalający od 1 marca 2022 r. Od 1 marca 2022 r. (rys. 27) osiągnięto 56 kamieni milowych i wartości docelowych w ramach 45 działań w obszarze polityki kształcenia ogólnego, zawodowego i szkolnictwa wyższego. Kamienie milowe i wartości docelowe w filarze 6 są związane z działaniami na rzecz poprawy jakości systemów edukacji, zwiększenia dostępu do nich i ich inkluzywności, wzmocnienia aktywnej polityki rynku pracy, wspierania transformacji cyfrowej w edukacji, zapewnienia szkoleń i wsparcia dla nauczycieli, dalszej modernizacji szkolenia zawodowego, a także udzielania wsparcia dla szkolnictwa wyższego i współpracy z administracją publiczną i przedsiębiorstwami.

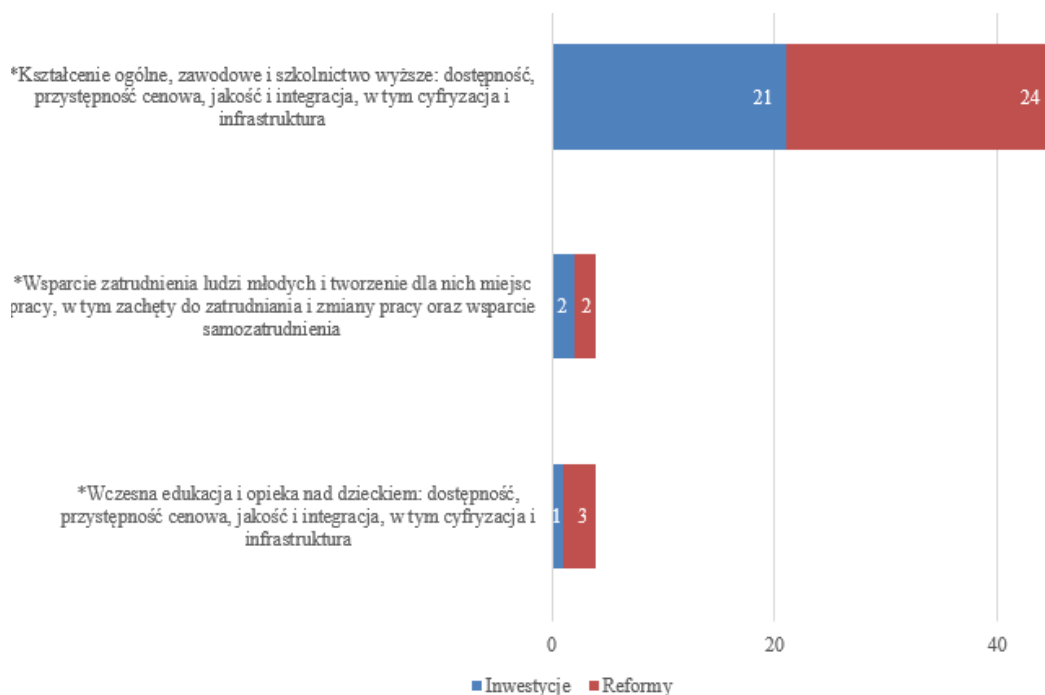
Rysunek 26: Podział wydatków na wsparcie polityki na rzecz następnego pokolenia według obszarów polityki



Uwaga: Na wykresie przedstawiono szacunkowy wkład we wskazany filar polityki zgodnie z wykazem obszarów polityki sporządzonym przez Komisję Europejską. Wartość procentowa odnosi się do całkowitego udziału planu oznakowanego w ramach tego filaru polityki. Metodyka sprawozdawczości w zakresie wydatków socjalnych, określona w rozporządzeniu delegowanym (UE) 2021/2105, jest w pełni zgodna i zintegrowana z metodyką składania sprawozdań z wydatków w ramach przedmiotowych sześciu filarów. W przypadku tego filaru obszary polityki oznaczone gwiazdką (*) stosuje się do celów metodyki sprawozdawczości w zakresie wydatków socjalnych.

Źródło: Tabela wyników w zakresie odbudowy i zwiększania odporności.

Rysunek 27: Liczba działań w filarze 6, w przypadku których kamienie milowe i wartości docelowe osiągnięto w sposób zadowalający od czasu ostatniego sprawozdania rocznego w sprawie RRF, według obszarów polityki



Uwaga: Metodyka sprawozdawczości w zakresie wydatków socjalnych, określona w rozporządzeniu delegowanym (UE) 2021/2105, jest w pełni zgodna i zintegrowana z metodyką składania sprawozdań z wydatków w ramach przedmiotowych sześciu filarów. W przypadku tego filaru obszary polityki oznaczone gwiazdką (*) stosuje się do celów metodyki sprawozdawczości w zakresie wydatków socjalnych.

Źródło: Komisja Europejska.

Kształcenie ogólne, zawodowe i szkolnictwo wyższe: dostępność, przystępność cenowa, jakość i inkluzywność, w tym cyfryzacja i infrastruktura

Inwestycje i reformy o łącznej wartości ponad 43,2 mld EUR w obszarze powszechnej edukacji szkolnej przyczynią się do poprawy jakości i inkluzywności. Niektóre państwa członkowskie będą oferować dopasowane do indywidualnych potrzeb wsparcie na rzecz szkół i uczniów znajdujących się w niekorzystnej sytuacji, również w formie mentoringu, m.in. w celu uzupełnienia braków w nauce i zapobiegania wczesnemu kończeniu nauki. Inne działania obejmują inwestycje służące zwiększeniu liczby godzin nauczania i wprowadzeniu całodiennej opieki szkolnej. Szereg działań koncentruje się na kwestiach takich jak wdrożenie reform programu nauczania, zreformowanie mechanizmów naboru nauczycieli, poprawa jakości kształcenia dzieci ze specjalnymi potrzebami, wspieranie uczniów osiągających niezadowalające wyniki w nauce, usprawnienie mechanizmów zewnętrznej oceny szkół lub wspieranie środków na rzecz desegregacji.

Większość państw zamierza inwestować w infrastrukturę cyfrową i łączność szkół, często koncentrując się na szkołach znajdujących się w niekorzystnej sytuacji i szkołach wiejskich. Wspomniane inwestycje obejmują przekształcenie sali lekcyjnych w elastyczne i połączone ze sobą środowiska edukacyjne oraz wyposażenie osób uczących się i nauczycieli w umiejętności pozwalające im korzystać z usług cyfrowych, aby zniwelować przepaść cyfrową. Kompetencje cyfrowe uczniów i studentów zwiększą się dzięki dostosowywaniu programów nauczania w szkołach oraz opracowywaniu zasobów i treści cyfrowych. Wiele państw członkowskich zamierza wprowadzić szkolenia dla nauczycieli w zakresie edukacji cyfrowej.

Niektóre państwa członkowskie wykorzystają RRF do wspierania transformacji szkolnictwa wyższego, podejmując w tym celu szeroki wachlarz działań. Do działań tych należą modernizacja programów nauczania, zwiększenie liczby miejsc na poszczególnych kierunkach studiów, uruchomienie nowych kierunków studiów, dokonywanie przeglądu modeli finansowania szkolnictwa wyższego, opracowanie mechanizmów zapewniania jakości i mechanizmów nadzoru, wprowadzenie systemów monitorowania losów absolwentów oraz nadawanie szkolnictwu wyższemu bardziej międzynarodowego charakteru. Ponadto poprawa dostępu do szkolnictwa wyższego będzie finansowana przez szereg państw członkowskich, takich jak np. Belgia, Bułgaria, Chorwacja, Hiszpania, Francja, Irlandia, Polska, Portugalia, Rumunia, Finlandia i Szwecja.

Wczesna edukacja i opieka nad dzieckiem: dostępność, przystępność cenowa, jakość i inkluzywność, w tym cyfryzacja i infrastruktura

Oczekuje się, że inwestycje i reformy o wartości ponad 8 mld EUR w dobrą jakościowo, włączającą wczesną edukację i opiekę nad dzieckiem przyczynią się do zwiększenia wskaźników uczestnictwa w tego rodzaju edukacji, w szczególności wśród grup

defaworyzowanych, a tym samym do zmniejszenia nierówności i do wdrożenia europejskiej gwarancji dla dzieci⁵⁹. Ponad połowa państw członkowskich uwzględniła działania mające na celu poprawę dostępu do usług w zakresie wczesnej edukacji i opieki nad dzieckiem poprzez zwiększenie zdolności podmiotów świadczących te usługi, a także poprzez nadanie tym usługom bardziej inkluzywnego charakteru lub poprawę ich jakości. Zapewnienie dobrych jakościowo i przystępnych cenowo usług w zakresie wczesnej edukacji i opieki nad dzieckiem ułatwia z jednej strony stworzenie równych szans wszystkim dzieciom, niezależnie od ich sytuacji społeczno-gospodarczej, a z drugiej strony integrację opiekunów na rynku pracy, najczęściej kobiet, ograniczając tym samym ryzyko ubóstwa lub wykluczenia społecznego. Inwestycjom w budowę i renowację infrastruktury często towarzyszą reformy. Państwa planują na przykład obniżenie wieku obowiązkowej edukacji przedszkolnej, wprowadzenie prawa do miejsca w placówce, przegląd modelu finansowania, obniżenie opłat za usługi w zakresie wczesnej edukacji i opieki nad dzieckiem, poprawę wczesnej diagnostyki i wsparcia dla dzieci z niepełnosprawnościami, przegląd systemu rekrutacji pracowników wczesnej edukacji i opieki nad dzieckiem oraz przyjęcie ram prawnych ułatwiających dostęp do szkoleń i możliwości dalszej profesjonalizacji personelu.

Wspieranie zatrudnienia ludzi młodych i tworzenie dla nich miejsc pracy, w tym zachęty do zatrudniania i zmiany pracy oraz wspieranie samozatrudnienia

Działania na rzecz zatrudnienia ludzi młodych obejmują dotacje na staże, inwestycje służące dostosowaniu sposobu działania publicznych służb zatrudnienia do potrzeb osób młodych, udoskonaleniu programów coachingu dla młodzieży oraz udzielaniu osobom młodym zindywidualizowanych porad dotyczących zatrudnienia i niezależności, a także programy zachęcające podmioty z sektora prywatnego do zatrudniania osób młodych opiekujące na kwotę około 6,1 mld EUR.

Przykłady odpowiednich działań, w przypadku których osiągnięto kamienie milowe i wartości docelowe w ramach filaru polityk na rzecz następnego pokolenia

Reformy:

- **Bulgaria** osiągnęła trzy kamienie milowe, których celem jest zwiększenie skuteczności systemu edukacji na wszystkich poziomach – przedszkolnym, szkolnym i szkolnictwa wyższego. Obejmują one zmiany w ustawie o edukacji przedszkolnej i szkolnej oraz związanych z nią przepisach prawa wtórnego, w tym wprowadzenie obowiązku edukacji przedszkolnej od czwartego roku życia, zmiany w ustawie o szkolnictwie wyższym w celu wprowadzenia zmienionego systemu akredytacji dla instytucji szkolnictwa wyższego oraz przyjęcie krajowej mapy szkolnictwa wyższego.

Bulgaria poprawiła skuteczność swojego systemu szkolnictwa.

⁵⁹ Zalecenie Rady (UE) 2021/1004.



- **Czechy** osiągnęły kilka kamieni milowych i wartości docelowych w dziedzinie edukacji. W ramach reformy zmieniono programy nauczania szkół podstawowych, średnich I oraz II stopnia w celu propagowania umiejętności cyfrowych i zaawansowanych umiejętności informatycznych, takich jak przetwarzanie i modelowanie danych, kodowanie i programowanie, robotyka oraz rzeczywistość wirtualna/rozszerzona. Ponadto co najmniej 20 uniwersytetów zostało wybranych do udzielenia im wsparcia w opracowywaniu nowych programów studiów koncentrujących się na podnoszeniu i zmianie kwalifikacji.
- We **Włoszech** weszła w życie reforma zawodu nauczyciela. Reforma ta obejmuje cztery aspekty: (i) usprawnienie i uproszczenie publicznych procedur konkursowych; (ii) podnoszenie kwalifikacji niezbędnych do uzyskania dostępu do zawodu nauczyciela; (iii) ustanowienie skuteczniejszych ram mobilności nauczycieli z myślą o ciągłości nauczania; oraz iv) określenie przebiegu kariery zawodowej związanego z oceną wyników i ustawicznym doskonaleniem zawodowym.

Inwestycje:

- **Czechy** dostarczyły 74 000 urządzeń cyfrowych (tabletów, laptopów, telefonów komórkowych itp.) do 4102 szkół podstawowych i średnich na potrzeby zdalnego uczenia się.

3.7. Wkład Instrumentu na rzecz polityki społecznej, w tym równouprawnienia płci, a także dzieci i młodzieży

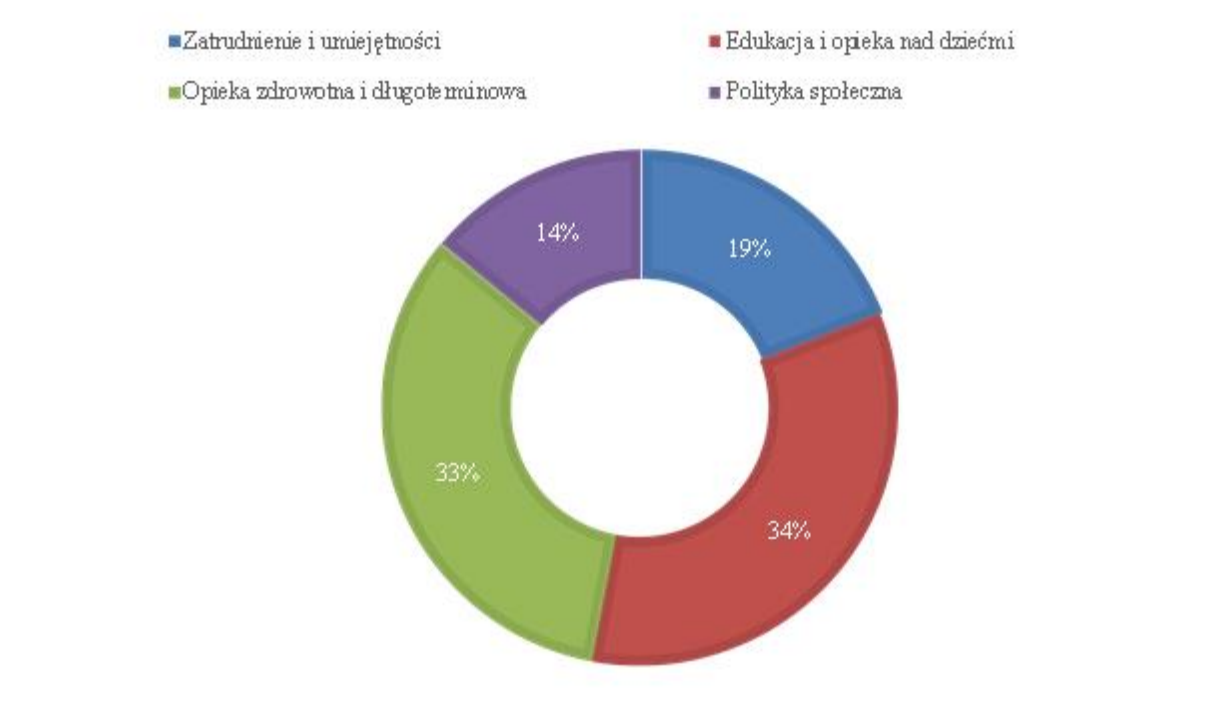
Polityka społeczna

Państwa członkowskie uwzględniły w swoich RRP znaczącą liczbę działań sprzyjających polityce społecznej, w tym działań związanych z równouprawnieniem płci, a także dziećmi i młodzieżą, wspierając tym samym wdrożenie Europejskiego filaru praw socjalnych. Spośród 2042 kamieni milowych i wartości docelowych, które sprzyjają polityce

społecznej, osiągnięto 213 kamieni milowych lub wartości docelowych, w tym 199 od 1 marca 2022 r. (zob. sekcja 3.4, 3.5 i 3.6, aby zapoznać się z ukierunkowaną analizą działań przyczyniających się do zatrudnienia i umiejętności, edukacji i wczesnej edukacji i opieki nad dzieckiem, opieki zdrowotnej i długoterminowej, a także polityki społecznej).

Na wydatki socjalne państwa członkowskie przeznaczyły ogółem około 139,8 mld EUR⁶⁰, co stanowi około 28 % łącznych szacunkowych wydatków. Około jedna trzecia tej kwoty przeznaczona jest na wydatki na edukację i wczesną edukację i opiekę nad dzieckiem, kolejna jedna trzecia na opiekę zdrowotną i długoterminową, a resztę dzieli się między wydatki na zatrudnienie i umiejętności oraz na politykę społeczną (rys. 28).

Rysunek 28: Udział w wydatkach socjalnych w ramach RRF według głównych kategorii społecznych



Uwaga: na rysunku tym przedstawiono podział szacunkowych wydatków socjalnych we wszystkich zatwierdzonych RRF. Kategorie społeczne określa się i stosuje na podstawie metodyki przyjętej przez Komisję w porozumieniu z Parlamentem Europejskim i państwami członkowskimi w rozporządzeniu delegowanym (UE) 2021/2105.

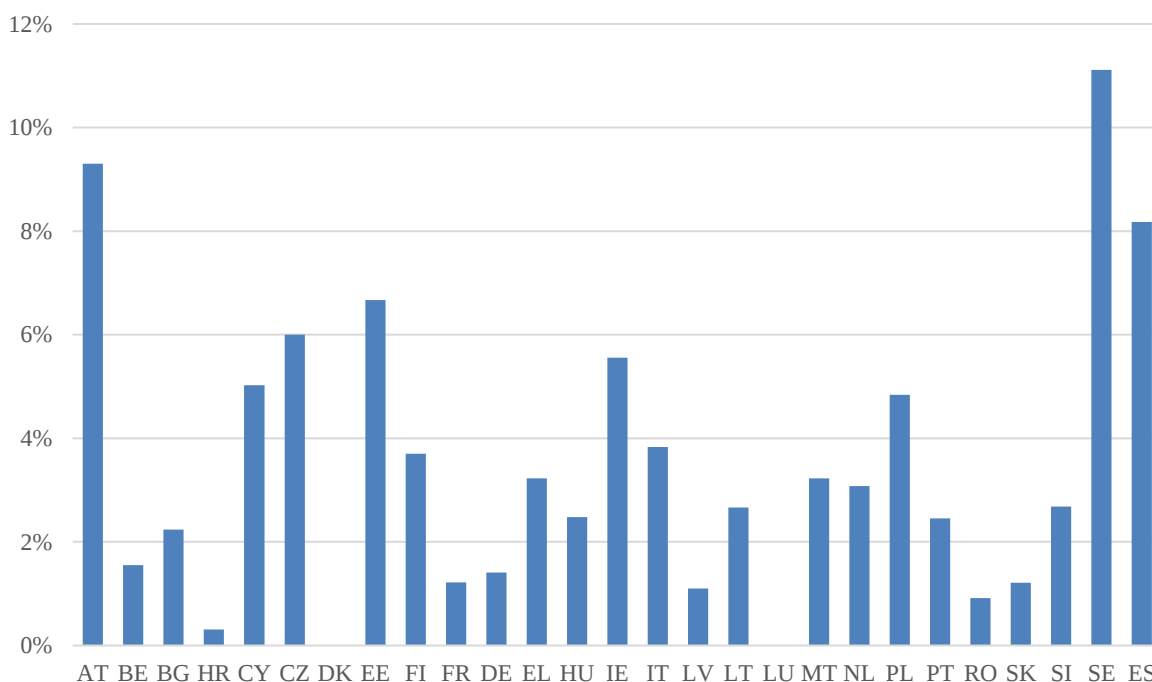
Źródło: Tabela wyników w zakresie odbudowy i zwiększania odporności

Równouprawnienie płci

⁶⁰ Biorąc pod uwagę znaczenie wydatków socjalnych w następstwie pandemii COVID-19, w rozporządzeniu w sprawie RRF upoważniono Komisję do przyjęcia aktu delegowanego ustanawiającego metodykę sprawozdawczości w zakresie wydatków socjalnych, w tym wydatków na dzieci i młodzież, w ramach RRF (art. 29 ust. 4 lit. b)). W metodyce przyjętej przez Komisję wszystkie wydatki finansowane z Instrumentu związane z reformami i inwestycjami klasyfikuje się w ramach dziewięciu szerzej rozumianych obszarów polityki, które są następnie agregowane w cztery kategorie społeczne: 1) zatrudnienie i umiejętności, 2) edukacja i opieka nad dziećmi, 3) opieka zdrowotna i długoterminowa oraz 4) polityka społeczna. Zob. [rozporządzenie delegowane 2021/2105](#).

RRP państw członkowskich przyczyniają się do równouprawnienia płci na kilka sposobów. 27 przyjętych planów zawiera 134 (pod)działania koncentrujące się na równouprawnieniu płci oraz wiele reform i inwestycji, które są wyraźnie ukierunkowane na przyczynianie się do równych szans ogółem. Podział działań związanych z równouprawnieniem płci według państw członkowskich przedstawiono na rys. 29⁶¹⁶².

Rysunek 29: Udział (procentowy) działań skoncentrowanych na równouprawnieniu płci w przyjętych planach odbudowy i zwiększania odporności



Źródło: Tabela wyników w zakresie odbudowy i zwiększania odporności

Oprócz działań wyraźnie przyczyniających się do równości szans państwa członkowskie przewidziały w swoich planach inne reformy i inwestycje, które uwzględniają kwestie równości. Czasami wiąże się to z wyraźnymi celami cząstkowymi lub innymi przepisami zapewniającymi uwzględnienie potrzeb konkretnych grup w innych obszarach polityki.

⁶¹ Rysunki mają charakter orientacyjny, są przeznaczone do wykorzystania do celów analizy jakościowej, i nie stanowią kompleksowej oceny RRP państw członkowskich. Między poszczególnymi planami krajowymi występują znaczne różnice pod względem liczby i struktury działań oraz metody stosowanej do odzwierciedlenia zobowiązania do zapewnienia równouprawnienia płci. Bardziej szczegółową analizę przedstawiono w dokumencie roboczym służb Komisji przyjętym przez Komisję Europejską w odniesieniu do każdego zatwierdzonego planu, a także w [analizie tematycznej dotyczącej równości](#) w tabeli wyników RRF.

⁶² Stosując metodykę sprawozdawczości w zakresie wydatków socjalnych określoną w rozporządzeniu delegowanym (UE) 2021/2105, Komisja oznaczyła działania, które koncentrują się na równouprawnieniu płci. Należy zauważyć, że Komisja stosowała tę metodykę nie tylko do środków o charakterze społecznym, ale również do wszystkich innych zawartych w przyjętych planach odbudowy i zwiększania odporności działań dotyczących w szczególności kwestii równouprawnienia płci, aby je skuteczniej identyfikować w całych planach. Nie chodziło wyłącznie o działania, których głównym przedmiotem jest równouprawnienie płci. Działania nieoznaczone w ten sposób również mogą mieć wpływ na równouprawnienie płci. Przedstawione tu dane stanowią liczbę i udział ogólnych działań koncentrujących się na tym celu, a nie związane z nimi koszty.

Jednocześnie, nawet jeżeli działań w obszarze rynku pracy, mieszkalnictwa, energii, transportu i cyfryzacji nie można początkowo uznać za strategie polityczne przyczyniające się do równości, ich skuteczna realizacja może w znacznym stopniu przyczynić się do wspierania równości szans. Na przykład reformy i inwestycje w infrastrukturę, transport publiczny lub łączność cyfrową mogły nie zostać opracowane z myślą o zapewnieniu równych szans, ale mogą mieć pozytywny wpływ pod względem dostępu do zdalnej edukacji, podstawowych usług (zdrowotnych) i usług użyteczności publicznej lub przez umożliwienie osobom o ograniczonej mobilności lub mieszkającym w regionach oddalonych uczestnictwa w działalności gospodarczej i życiu społecznym.

Państwa członkowskie czynią postępy w realizacji działań koncentrujących się na równouprawnieniu płci. Spośród 134 (pod)działań koncentrujących się na równouprawnieniu płci w 27 RRP 25 (pod)działań zawiera kamienie milowe lub wartości docelowe, które zostały osiągnięte, w tym 20 od 1 marca 2023 r. Przykłady działań koncentrujących się na równouprawnieniu płci, w przypadku których osiągnięto kamienie milowe i wartości docelowe, przedstawiono w ramce poniżej.

Przykłady odpowiednich działań, w przypadku których osiągnięto kamienie milowe i wartości docelowe, koncentrujących się na równouprawnieniu płci

Reformy:

- **Chorwacja** przyjęła nową ustawę o pracy, która określa przepisy dotyczące większej elastyczności czasu pracy i miejsca pracy, a także przepisy służące zmniejszeniu zróżnicowania wynagrodzenia ze względu na płeć. Dodatkowa elastyczność umożliwia częstsze korzystanie z rozwiązań w zakresie pracy w niepełnym wymiarze czasu pracy przede wszystkim rodzicom i opiekunom.
- **Hiszpania** wprowadziła nowe przepisy mające na celu zapewnienie równości wynagrodzeń kobiet i mężczyzn w drodze obowiązku wypłacania równego wynagrodzenia za pracę o równej wartości, wspierania przejrzystości wynagrodzeń z myślą o wykrywaniu i unikaniu dyskryminacji oraz opracowania instrumentów przestrzegania zasady przejrzystości wynagrodzeń.

Inwestycje:

- **Włochy** zrealizowały inwestycję wspierającą tworzenie i rozwój przedsiębiorstw prowadzonych przez kobiety, ustanawiając nowy fundusz i wzmacniając dwa fundusze istniejące od 2021 r. Odnośny kamień milowy został osiągnięty w sposób zadowalający w ramach pierwszego wniosku o płatność. Przewiduje się, że pierwsze 700 przedsiębiorstw będzie uprawnione do otrzymania wsparcia od lipca 2023 r., a zgodnie

z danymi krajowymi do czerwca 2023 r. oficjalnie wybrano ponad 1 000 przedsiębiorstw. Włochy ustanowiły również system certyfikacji równouprawnienia płci, aby zachęcać przedsiębiorstwa do stosowania praktyk sprzyjających równouprawnieniu płci.

Dzieci i młodzież

425 (pod)działań koncentrujących się na dzieciach i młodzieży jest rozłożonych na szereg obszarów polityki, głównie w dziedzinie kształcenia i szkolenia. Specjalną analizę polityk na rzecz następnego pokolenia, dzieci i młodzieży, na przykład w obszarze kształcenia i szkolenia, przedstawiono w sekcji 3.6.

Spośród działań koncentrujących się na młodzieży i dzieciach w 27 RRP 83 (pod)działania zawiera kamienie milowe lub wartości docelowe, które zostały osiągnięte, w tym 79 (pod)działań obejmujących KM i WD osiągnięto od 1 marca 2022 r. Wiele państw członkowskich rozpoczęło od reform i inwestycji wspierających dzieci i młodzież. Przykłady działań koncentrujących się na dzieciach i młodzieży, w przypadku których osiągnięto kamienie milowe i wartości docelowe, przedstawiono w ramce poniżej.

Przykłady odpowiednich działań, w przypadku których osiągnięto kamienie milowe i wartości docelowe, koncentrujących się na dzieciach i młodzieży

Reformy:

- **Austria** wprowadziła pakiet dotyczący edukacji naprawczej i związane z nim działania wspierające koncentrujące się w szczególności na uczniach znajdujących się w niekorzystnej sytuacji, w tym zapewnienie środków na lekcje wspomagające, podziały na grupy/klasy, działania polegające na udzielaniu indywidualnego wsparcia i uzupełnianie lekcje w czasie letnich wakacji. Przeprowadzono już wiele dodatkowych zajęć wspomagających mających na celu zrekompensowanie skumulowanych braków w uczeniu się i potencjalnych strat w edukacji podczas pandemii COVID-19.
- **Bulgaria** zrealizowała pierwszą część reformy edukacji przedszkolnej i szkolnej oraz uczenia się przez całe życie, w tym wprowadziła nowy obowiązek edukacji przedszkolnej dla dzieci od czwartego roku życia. Inne zmiany ustawy obejmowały aktualizację podstawowych programów nauczania nauk przyrodniczych, technologii, inżynierii i matematyki (STEM) oraz dodatkowe możliwości zdalnego uczenia się.
- **Litwa** rozpoczęła reformę swojego systemu poradnictwa zawodowego, koncentrując się na doradztwie zawodowym i uczeniu się przez całe życie, aby lepiej dopasować podaż do popytu na rynku pracy. W ramach pierwszych zakończonych etapów ustanowiono ramy systemu i zarządzanie nim, wymagania dotyczące kompetencji specjalistów ds. kariery, system finansowania świadczonych usług, zakres zaangażowania instytucji i partnerów społecznych.
- **Malta** rozpoczęła realizację reformy mającej na celu poprawę jakości edukacji

włączającej, w szczególności w drodze utworzenia nowych jednostek ds. autyzmu w szkołach średnich, z których skorzystają osoby młode ze spektrum zaburzeń autyzmu, mające teraz dostęp do sprzętu dostosowanego do ich szczególnych potrzeb edukacyjnych.

Inwestycje:

- W pierwszej połowie 2021 r. **Francja** wsparła zatrudnienie osób młodych, udzielając dotacji na zatrudnienie ponad 337 000 osób w wieku poniżej 26 lat. Dotacje były wypłacane pracodawcy na zawarcie umowy o pracę na czas określony (co najmniej trzy miesiące) lub umowy na czas nieokreślony z osobami w wieku poniżej 26 lat dotyczącej stanowisk wymagających umiarkowanych kwalifikacji lub stanowisk najniższego szczebla.

Grupy defaworyzowane

RRP szeregu państw członkowskich obejmuje również działania mające na celu integrację gospodarczą i społeczną osób z niepełnosprawnościami, a także ochronę i integrację innych grup defaworyzowanych, takich jak osoby ze środowisk migracyjnych lub Romowie. Oprócz szeregu działań ukierunkowanych na młodzież i koncentrujących się na grupach defaworyzowanych, jak opisano powyżej, państwa członkowskie wprowadzają na przykład zachęty dla pracodawców do zatrudniania osób z niepełnosprawnościami i wspierania ich integracji na rynku pracy lub podejmują ukierunkowane starania na rzecz usunięcia barier w budynkach publicznych oraz ułatwienia osobom z niepełnosprawnościami uczestnictwa w edukacji i integracji w społeczeństwie.

Od 1 marca 2022 r. kilka państw członkowskich (np. Austria, Chorwacja, Włochy, Portugalia, Słowacja i Hiszpania) zakończyło lub rozpoczęło ważne reformy lub inwestycje sprzyjające integracji grup defaworyzowanych, takich jak osoby z niepełnosprawnościami, osoby ze środowisk migracyjnych lub mniejszości etnicznych. Czasami działania te wyraźnie są skierowane do ludności romskiej. Ponadto niektóre państwa członkowskie przeprowadziły reformy i inwestycje mające na celu usprawnienie lub cyfryzację systemu recepcyjnego dla migrantów i uchodźców. Przykłady działań wspierających integrację grup defaworyzowanych, w przypadku których osiągnięto kamienie milowe i wartości docelowe, przedstawiono w ramce poniżej.

Przykłady odpowiednich działań, w przypadku których osiągnięto kamienie milowe i wartości docelowe, koncentrujących się na grupach defaworyzowanych

Reformy:

- **Słowacja** wprowadziła nowy szybszy system wizowy przeznaczony dla wysoko wykwalifikowanych obywateli państw trzecich poszukujących zatrudnienia, umożliwiając im natychmiastowe rozpoczęcie pracy na podstawie wizy krajowej.
- **Grecja** przyjęła ustawę umożliwiającą przejście na środowiskową opiekę nad osobami

z niepełnosprawnościami i rozpoczęła pierwszy etap fazy pilotażowej programu pomocy osobistej.

- **Chorwacja** zorganizowała szkolenie 256 specjalistów ds. mentoringu społecznego za pośrednictwem 15 modułów w 9 miastach: Varaždin, Karlovac, Zagrzeb, Slavonski Brod, Split, Osijek, Zadar, Rijeka i Pula. Celem szkolenia było zwiększenie kompetencji specjalistów z systemu opieki społecznej z myślą o wsparciu jak najskuteczniejszego wdrożenia usługi mentoringu społecznego w pracy z osobami marginalizowanymi społecznie lub zagrożonymi marginalizacją.
- **Włochy** wspierały projekty służące zwiększeniu samodzielności osób z niepełnosprawnościami. Projekty te polegają na renowacji przestrzeni mieszkalnych oraz zapewnieniu osobom z niepełnosprawnościami urządzeń informacyjno-komunikacyjnych oraz szkoleń w zakresie umiejętności cyfrowych. Pod koniec 2022 r. odpowiedzialne okręgi społeczne zrealizowały już ponad 500 projektów na rzecz osób z niepełnosprawnościami. Ogólnym celem jest objęcie wsparciem co najmniej 5 000 osób z niepełnosprawnościami do końca marca 2026 r. w całym kraju.

Projekt rozpoczęty w Casa Vitinia w Rzymie pod koniec 2022 r., polegający na oddaniu do użytku wyremontowanego domu i zapewnieniu możliwości szkolenia w zakresie umiejętności cyfrowych dla 12 osób z niepełnosprawnościami.



Prawa autorskie: Rząd włoski

Inwestycja:

- **Łotwa** zapewniła dostęp do treści dydaktycznych i umożliwiła grupom znajdującym się w trudnej sytuacji społecznej uczestnictwo w zdalnym uczeniu się. W 2021 r. zatwierdzono ramy organizacji i wdrażania zdalnego uczenia się w instytucjach edukacyjnych. Inwestycja w ramach RRP polega na zakupie sprzętu technologii informacyjno-komunikacyjnych dla placówek kształcenia ogólnego, przy

ukierunkowanym wsparciu dla uczniów z grup znajdujących się w trudnej sytuacji społecznej i nauczycieli oraz na utworzeniu „biblioteki komputerowej” w instytucjach edukacyjnych.

3.8. Wkład w projekty transgraniczne i projekty wielokrajowe

RRF wspiera udział państw członkowskich w projektach transgranicznych, a w tym samym czasie w skoordynowany sposób odbywa się planowanie reform i inwestycji. Chociaż każdy RRP odzwierciedla specyficzną sytuację każdego z państw członkowskich, pewne wspólne wyzwania wymagają skoordynowanych reform i inwestycji. Współpraca wielu państw umożliwia wspieranie dużych projektów, których jedno państwo członkowskie nie byłoby w stanie zrealizować samodzielnie, a także pozwala na łączenie zasobów, tym samym zwiększając oddziaływanie oraz przyspieszając osiągnięcie korzyści skali i synergii.

Podczas przygotowywania planów Komisja zachęcała państwa członkowskie do udziału w kluczowych projektach wielokrajowych, które poprawiłyby koordynację najważniejszych inwestycji w strategicznych sektorach i przyniosłyby wymierne korzyści dla jednolitego rynku. Znaczenie projektów wielokrajowych zostało dodatkowo wzmocnione dzięki zmianie rozporządzenia w sprawie RRF, w którym za pomocą dodatkowego kryterium oceny wymaga się zdecydowanego skoncentrowania się na wszystkich działaniach wprowadzonych w ramach rozdziału REPowerEU, aby przyczynić się do realizacji projektów transgranicznych lub projektów wielokrajowych.

Zielona transformacja

W ponad połowie RRP przewidziano działania przyczyniające się do realizacji projektów wielokrajowych lub inicjatyw transgranicznych związanych z działaniami w ramach filaru zielonej transformacji (zob. tabela 8 poniżej): W sumie ponad 38 działań odnosi się do zielonych projektów wielokrajowych lub transgranicznych.

- **Projekty wielokrajowe** mające najwyższy poziom wykorzystania w RRP to ważne projekty stanowiące przedmiot wspólnego europejskiego zainteresowania (projekty IPCEI) dotyczące wodoru (uwzględnione w dziewięciu działaniach sześciu państw członkowskich). Projekty wielokrajowe związane z zieloną transformacją obejmują również dwa połączenia wzajemne elektryczne (0,3 mld EUR) oraz międzysystemowe połączenie kolejowe między Weroną a Brenner (0,9 mld EUR).
- **Szereg projektów transgranicznych będzie sprzyjać interoperacyjności kolei w UE o istotnym wymiarze transgranicznym.** Niektóre z tych projektów dotyczą wdrożenia europejskiego systemu zarządzania ruchem kolejowym (ERTMS) (pięć RRP, osiem projektów, 3,4 mld EUR). ERTMS ma na celu uzyskanie interoperacyjności, cyfryzacji i bezpieczeństwa usług kolejowych, a system ma kluczowe znaczenie dla przejścia z transportu drogowego na kolejowy z myślą o kolejowych przewozach towarowych na trasach transgranicznych. Potrzeby w zakresie inwestycji w sygnalizację kolejową w całej UE są znaczące, biorąc pod uwagę fakt, że zaledwie 11 % korytarzy transeuropejskiej sieci transportowej (TEN-T)

jest odpowiednio wyposażonych. Ponadto ze środków RRF finansowane będzie stworzenie kolejowych korytarzy sieci TEN-T (np. RailBaltica, „Morze Śródziemne” (Hiszpania–Francja), „Skandynawia–Morze Śródziemne” (odcinek włoski), „Morze Północne–Morze Śródziemne” (Belgia–Luksemburg)) na kwotę przekraczającą 24,9 mld EUR (odzwierciedloną w 11 RRP, 17 działaniach i ponad 40 kamieniach milowych i wartościach docelowych).

Od czasu ostatniego sprawozdania rocznego w sprawie RRF opublikowanego w marcu 2022 r. w zadowalający sposób osiągnięto pięć kamieni milowych i wartości docelowych, ze wszystkich 10, związanych z zielonymi projektami transgranicznymi lub projektami wielokrajowymi. Ponadto, ze względu na zmianę RRP, jedno działanie dotyczące korytarzy sieci TEN-T zostało usunięte na podstawie art. 18 rozporządzenia w sprawie RRF, natomiast inne działanie związane z międzysystemowymi połączeniami kolejowymi zostało dodane na podstawie art. 21. Komisja zatwierdziła ponadto rozdziały REPowerEU obejmujące działania o charakterze transgranicznym z następujących państw członkowskich: Estonii, Francji, Słowacji i Malty (aby uzyskać więcej informacji, zob. sekcja 4.2: REPowerEU).

Tabela 8: Projekty wielokrajowe związane z działaniami w ramach filaru zielonej transformacji

	BE	BG	CZ	DK	DE	EE	IE	EL	ES	FR	HR	IT	CY	LV	LT	LU	HU	MT	NL	AT	PL	PT	RO	SI	SK	FI	SE	<i>łączn</i>
Projekt IPCEI dotyczący wodoru	•				•				•	•		•								•						•		7
Połączenie wzajemne elektryczne		•											•															2
Międzysystemowe połączenie kolejowe						•						•																2
ERTMS		•							•			•							•				•					5
Korytarze sieci TEN-T	•	•						•	•		•	•					•			•	•		•	•				11

Źródło: Plany odbudowy i zwiększania odporności wszystkich 27 państw członkowskich

Transformacja cyfrowa

W większości RRP przewidziano również działania przyczyniające się do realizacji projektów wielokrajowych lub inicjatyw transgranicznych związanych z transformacją cyfrową, przy czym 21 z 27 planów zawiera takie projekty. W sumie ponad 50 (pod)działań przyczynia się do projektów wielokrajowych lub transgranicznych.

Dzięki cyfrowym projektom wielokrajowym RRP przyczynią się do realizacji priorytetów UE. 12 RRP obejmuje wkład w projekt wielokrajowy w zakresie mikroelektroniki, którego celem jest zwiększenie konkurencyjności UE w dziedzinie technologii półprzewodnikowych. Osiem państw członkowskich uwzględni w swoich RRP wsparcie dla sieci europejskich centrów innowacji cyfrowych, co pomoże wspierać cyfryzację MŚP. Wiele RRP obejmuje również wsparcie dla projektów wielokrajowych wspierających

rozwój i wdrażanie transgranicznych korytarzy sieci 5G, infrastruktury i usług w chmurze, zdolności w dziedzinie m.in. mikroelektroniki, infrastruktury komunikacji kwantowej i obliczeń wielkiej skali. W tabeli 9 podsumowano wykorzystanie cyfrowych projektów wielokrajowych w 27 RRP.

Od początku wdrażania RRF w zadowalający sposób osiągnięto 13 kamieni milowych i wartości docelowych związanych z cyfrowymi projektami transgranicznymi lub projektami wielokrajowymi. (Ponadto ze względu na zmianę RRP niektóre działania zostały usunięte na podstawie art. 18 albo 21 rozporządzenia w sprawie RRF).

Tabela 9. Cyfrowe projekty wielokrajowe

	BE	BG	CZ	DK	DE	EE	IE	EL	ES	FR	HR	IT	CY	LV	LT	LU	HU	MT	NL	AT	PL	PT	RO	SI	SK	FI	SE	<i>Łączn</i>
Mikroelektronika	•		•		•				•	•		•		•						•			•	•	•	•		12
Sieć europejskich centrów innowacji cyfrowych			•				•		•		•	•		•							•				•			8
Korytarze sieci 5G			•					•	•			•		•	•											•		7
Chmura					•				•	•		•		•							•			•				7
Infrastruktury komunikacji kwantowej w Europie			•					•								•								•				4
Obliczenia wielkiej skali w Europie								•				•													•			3
Połączona administracja publiczna								•			•										•							3
Genome of Europe									•					•	•													3
Kable podmorskie								•					•															2
Łańcuch bloków (europejska infrastruktura usług technologii blockchain)			•																					•				2
Centra monitorowania bezpieczeństwa								•				•																2
Inne			•			•		•	•			•		•									•		•	•		9

Źródło: Plany odbudowy i zwiększania odporności wszystkich 27 państw członkowskich

Przykłady odpowiednich działań, w przypadku których osiągnięto kamienie milowe i wartości docelowe w ramach projektów transgranicznych i projektów wielokrajowych

Reformy:

- **Czechy** uruchomiły centrum Środkowoeuropejskiego Obserwatorium Mediów Cyfrowych. Obserwatorium jest częścią Europejskiego Obserwatorium Mediów Cyfrowych i przyczynia się do zwalczania dezinformacji w internecie na szczeblu krajowym, ponadnarodowym i europejskim.
- **Francja** opublikowała krajowe strategie mające na celu zwiększenie inwestycji w kluczowe technologie cyfrowe, w tym technologie kwantowe, cyberbezpieczeństwo, sieć 5G oraz przyszłe rozwiązania telekomunikacyjne i rozwiązania w chmurze, a także wkład w ważne projekty stanowiące przedmiot wspólnego europejskiego zainteresowania (projekty IPCEI), które służą budowaniu europejskich zdolności w zakresie istotnych zaawansowanych technologii.
- **Włochy** przyjęły krajowy akt prawny w sprawie przyznania niezbędnych środków finansowych na zapewnienie wsparcia uczestnikom projektów IPCEI, określający procedury i terminy składania projektów oraz wymogi dotyczące dostępu potencjalnych beneficjentów.

Inwestycje

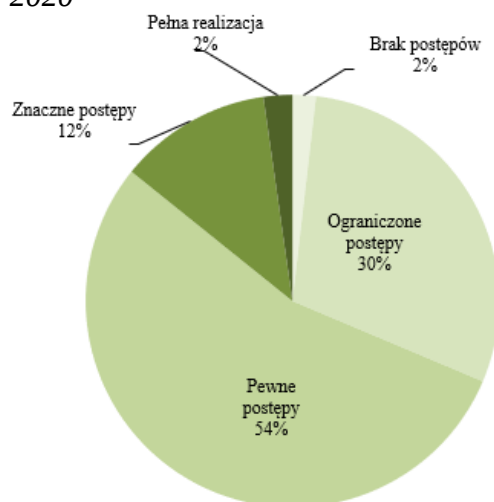
- **Austria** wybrała projekty wspierające rozwój innowacyjnej mikroelektroniki i technologii łączności, przyczyniające się do realizacji projektu IPCEI dotyczącego mikroelektroniki i technologii komunikacyjnych.
- **Portugalia** wybrała konsorcja centrów innowacji cyfrowych jako inkubatory/akceleratora wspierające ekosystem przedsiębiorczości w procesie transformacji cyfrowej. Centra te będą częścią sieci europejskich centrów innowacji cyfrowych.

3.9. Wkład we wdrażanie zaleceń dla poszczególnych krajów

Odnotowano postępy we wdrażaniu zaleceń dla poszczególnych krajów, przy czym co najmniej pewne postępy poczyniono w przypadku 68 % zaleceń na lata 2019–2020 (rys. 30). Ocena zaleceń dla poszczególnych krajów opublikowana w ramach wiosennego pakietu europejskiego semestru z 2023 r. wskazuje na stały wzrost wdrażania zarówno zaleceń dla poszczególnych krajów na 2019 r. o charakterze strukturalnym, jak i zaleceń dla poszczególnych krajów na 2020 r. bardziej ukierunkowanych na kryzys. To wyraźnie pokazuje zachęty, jakie stwarza RRF od 2021 r. – oczekuje się, że stosowane w ramach tego instrumentu podejście oparte na wynikach i nacisk na reformy będą nadal wzmacniać realizację zaleceń dla poszczególnych krajów w kolejnych latach. Od 2019 r. państwa członkowskie poczyniły największe postępy w zakresie dostępu do finansowania i usług finansowych, a w dalszej kolejności w obszarze funkcjonowania rynku pracy, przeciwdziałania praniu pieniędzy i otoczenia biznesu. Jednocześnie postępy były mniej

widoczne w obszarze jednolitego rynku, konkurencji i pomocy państwa, mieszkalnictwa, opieki długoterminowej i systemów emerytalnych.

Rysunek 30: Obecny poziom wdrożenia zaleceń dla poszczególnych krajów na lata 2019–2020



Źródło: Europejski semestr 2023 – pakiet wiosenny

Rysunek 31: Wdrożenie zaleceń dla poszczególnych krajów na lata 2019–2022: roczna ocena w każdym kolejnym roku w stosunku do obecnego poziomu wdrożenia



Źródło: Europejski semestr 2023 – pakiet wiosenny

Postępy we wdrażaniu zaleceń przyjętych w 2022 r. również były istotne, przy czym co najmniej pewna część postępów została poczyniona w przypadku niemal 52 % zaleceń skierowanych do państw członkowskich w lipcu 2022 r. (rys. 31). Największe ogólne postępy poczyniono w zakresie ram budżetowych i zarządzania budżetem, a w następnej kolejności w przypadku transportu, otoczenia biznesu i efektywności energetycznej. Natomiast najmniejszy postęp odnotowano w przypadku realizacji zaleceń dotyczących polityki podatkowej.

4. REPowerEU

Od czasu ustanowienia rozporządzenia w sprawie RRF w lutym 2021 r. bezprecedensowe wydarzenia geopolityczne zakłóciły europejską i światową gospodarkę i rynki energii. Państwa członkowskie stoją w obliczu kilku nowych wyzwań związanych z wysokimi cenami energii, ograniczonymi zdolnościami administracyjnymi, zakłóceniami w łańcuchach dostaw lub społeczno-gospodarczymi skutkami rosyjskiej agresji na Ukrainę. W odpowiedzi na te ostatnie wydarzenia Komisja opracowała plan REPowerEU, którego celem jest uniezależnienie UE od rosyjskich paliw kopalnych przed 2030 r. REPowerEU koncentruje się na dywersyfikacji importu gazu i wprowadzeniu powiązanych dostosowań w infrastrukturze energetycznej, przy jednoczesnym przyspieszeniu rozpowszechnienia energii elektrycznej ze źródeł odnawialnych i umożliwieniu oszczędności energii w całej gospodarce.

W zaproponowanym w maju 2022 r. planie REPowerEU będącym odpowiedzią UE na globalny kryzys energetyczny uznano rolę, jaką RRF odgrywa wraz z innymi instrumentami UE, w tym funduszami polityki spójności⁶³, w uzyskiwaniu bezpiecznej i zielonej energii po przystępnej cenie. W ramach REPowerEU RRF będzie wspierać państwa członkowskie w przedstawianiu dodatkowych reform i inwestycji służących osiągnięciu celów REPowerEU, w tym szybkiego uniezależnienia UE od rosyjskich paliw kopalnych, przyspieszenia przejścia na czystą energię, zmniejszenia zużycia energii, pomocy w przekwalifikowaniu siły roboczej, rozwiązania problemu ubóstwa energetycznego i wspierania łańcuchów wartości w zakresie surowców krytycznych i technologii związanych z zieloną transformacją. Te nowe działania lub działania o zwiększonej skali, które zostaną zawarte w specjalnych rozdziałach REPowerEU, uzupełnią już i tak ambitny zielony program uwzględniony w obowiązujących RRP. Mogą one opierać się na pomocy technicznej Komisji zapewnionej za pośrednictwem Instrumentu Wsparcia Technicznego. 17 państw członkowskich otrzymało lub otrzymuje obecnie wsparcie istotne dla REPowerEU⁶⁴. Niektóre z tych działań będą miały również wymiar cyfrowy (art. cyfryzacja energii).

Jak omówiono w sekcji 2.3, **Komisja otrzymała 25 zmienionych RRP i 20 rozdziałów REPowerEU**. W poniższej sekcji omówiono bardziej szczegółowo treść rozdziałów REPowerEU, które zostały przyjęte przez Radę UE w momencie przygotowywania niniejszego sprawozdania.

4.2. Działania uwzględnione w rozdziałach REPowerEU

Przyjęte rozdziały REPowerEU bezpośrednio odnoszą się do celów zmienionego rozporządzenia w sprawie RRF. Przyjęte rozdziały obejmują działania bezpośrednio

⁶³ Programy polityki spójności przyczyniają się do wspierania przejścia na bezpieczniejszy i bardziej zrównoważony system energetyczny. Ponadto inicjatywa SAFE (wspieranie przystępnej cenowo energii) umożliwia państwom członkowskim przeznaczenie niewykorzystanych funduszy objętych polityką spójności na lata 2014–2020 na wsparcie gospodarstw domowych i MŚP borykających się ze zwiększonymi kosztami energii.

⁶⁴ https://reform-support.ec.europa.eu/what-we-do/green-transition/supporting-repower-eu-affordable-secure-and-sustainable-energy-europe_pl

ukierunkowane na cele aktu w sprawie przemysłu technologii neutralnych emisyjnie i aktu w sprawie surowców krytycznych w ramach planu przemysłowego Zielonego Ładu. Obejmują one działania mające na celu usprawnienie procedur wydawania zezwoleń w odniesieniu do energii ze źródeł odnawialnych, poprawę umiejętności ekologicznych siły roboczej oraz wspieranie łańcuchów wartości w zakresie surowców krytycznych i technologii związanych z zieloną transformacją. Przegląd rozdziałów REPowerEU pozytywnie ocenionych przez Komisję i zatwierdzonych przez Radę przedstawiono w tabeli 10.

Tabela 10: Przegląd treści przyjętych rozdziałów REPowerEU

	Liczba nowych inwestycji i reform oraz inwestycji i reform o zwiększonej skali	Wkład na rzecz klimatu	Całkowity szacunkowy koszt (w mln EUR)	Cele REPowerEU osiągnięte w rozdziałach opracowanych przez państwa członkowskie
Estonia	2 nowe inwestycje 1 rozszerzona reforma	100 %	Łącznie: 90 ETS: 83,3 Pobrewitowa rezerwa dostosowawcza: 6,6	b) Przyspieszenie wprowadzania odnawialnych źródeł energii („OZE”), krytycznej infrastruktury energetycznej, organizacji przemysłu, wykorzystania zrównoważonego biometanu e) Przyspieszenie integracji OZE
Francja	3 nowe inwestycje 3 nowe reformy 1 rozszerzona inwestycja	91,6 %	Łącznie: 2 825 ETS: 2 321 Pobrewitowa rezerwa dostosowawcza: 504	b) Zwiększanie efektywności energetycznej budynków, przyspieszenie wprowadzania OZE i obniżanie emisyjności przemysłu d) Tworzenie zachęt do zmniejszenia zapotrzebowania na energię; e) Przyspieszenie integracji OZE, wspieranie magazynowania energii elektrycznej, wspieranie bezemisyjnego transportu
Malta	1 nowa reforma 1 nowa inwestycja	100 %	Łącznie: 70 ETS: 30 Pobrewitowa rezerwa dostosowawcza: 40	b) Efektywność energetyczna budynków; e) przyspieszenie integracji energii odnawialnej oraz wspieranie bezemisyjnego transportu i jego infrastruktury
Słowacja	6 nowych reform 6 nowych inwestycji 2 rozszerzone inwestycje	85,26 %	Łącznie: 402,7 ETS: 366,4 Pobrewitowa rezerwa dostosowawcza: 36,3	b) Efektywność energetyczna budynków; c) Przeciwdziałanie ubóstwu energetycznemu e) przyspieszenie integracji energii odnawialnej oraz wspieranie bezemisyjnego transportu i jego infrastruktury f) Szybsze przekwalifikowywanie siły roboczej ukierunkowane na umiejętności ekologiczne i związane z nimi umiejętności cyfrowe

Źródło: Komisja Europejska.

Rozdział dotyczący REPowerEU: Estonia

Rozdział REPowerEU Estonii obejmuje jedną reformę o zwiększonej skali i dwie nowe inwestycje w dziedzinie źródeł energii odnawialnej i jej produkcji, a także wykorzystania zrównoważonego biometanu, których koszt szacuje się na 90 mln EUR. Zarówno inwestycje, jak i reforma mają wymiar transgraniczny, a 100 % szacowanych kosztów jest oznakowane klimatycznie. Poniżej przedstawiono podsumowanie reformy i inwestycji w ramach tego rozdziału:

- **reforma polegająca na wprowadzaniu odnawialnych źródeł energii.**
W uzupełnieniu do reformy przewidzianej w RRP Estonii działanie to przyczynia się

do zwiększenia realizacji projektów dotyczących energii wiatrowej dzięki zmniejszeniu przeszkód legislacyjnych dla podmiotów z sektora energetyki wiatrowej. Ponadto reforma wzmacnia zdolności władz lokalnych w zakresie procedur administracyjnych niezbędnych do rozwoju energetyki wiatrowej;

- **inwestycja w zwiększenie dostępu instalacji do produkcji energii ze źródeł odnawialnych do sieci dystrybucji energii elektrycznej.** Inwestycja ta przyczyni się do zwiększenia mocy sieci dystrybucji o dodatkowe 160 MW, a tym samym umożliwi producentom energii ze źródeł odnawialnych dalszy dostęp do sieci;
- **inwestycja w zwiększenie produkcji i wykorzystania zrównoważonego biogazu i biometanu.** Celem tego działania jest zwiększenie wykorzystania zrównoważonego biogazu i zrównoważonego biometanu zgodnie z dyrektywą w sprawie energii odnawialnej (przekształconą dyrektywą w sprawie energii odnawialnej)⁶⁵ oraz przyspieszenie integracji odnawialnych źródeł energii. Inwestycja ta obejmuje podinwestycje mające na celu stworzenie niezbędnych warunków regulacyjnych, organizacyjnych i finansowych pozwalających na zwiększenie wykorzystania zrównoważonego biogazu i zrównoważonego biometanu, a także drugą podinwestycję w budowę instalacji do produkcji energii.

Rozdział dotyczący REPowerEU: Francja

Rozdział REPowerEU Francji składa się z trzech nowych reform, trzech nowych inwestycji i jednej inwestycji o zwiększonej skali, których koszt szacuje się na 2,82 mld EUR. 91,2 % szacowanych kosztów tego rozdziału przeznacza się na inwestycje transgraniczne, a 91,6 % szacowanych kosztów jest oznakowane klimatycznie. Poniżej przedstawiono podsumowanie reform i inwestycji w ramach tego rozdziału:

- **W ramach rozdziału REPowerEU Francji** przeprowadzona zostanie reforma dotycząca przyspieszenia produkcji energii ze źródeł odnawialnych w celu uproszczenia procedur wydawania zezwoleń i przyspieszenia planowania projektów dotyczących energii ze źródeł odnawialnych. Odbywa się to poprzez rozwiązanie problemu wąskich gardeł, które obecnie utrudniają wprowadzanie odnawialnych źródeł energii;
- **Reforma dotycząca „wstrzemięźliwości energetycznej”:** służy ona zmniejszeniu zużycia energii o 10 % we wszystkich sektorach do 2024 r. w porównaniu z okresem zimowym 2018–2019. Reforma obejmuje propozycje działań mających na celu propagowanie zmniejszenia zużycia energii w wielu sektorach, w tym w mieszkalnictwie, transporcie i przemyśle;
- **Reforma polegająca na utworzeniu Sekretariatu Generalnego art. Planowania Ekologicznego:** głównym zadaniem Sekretariatu Generalnego będzie ułatwienie koordynacji krajowych strategii dotyczących transformacji ekologicznej. Będzie to

⁶⁵ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/2001 z dnia 11 grudnia 2018 r. w sprawie promowania stosowania energii ze źródeł odnawialnych.

wymagało zaangażowania różnych ministerstw i zainteresowanych stron, a także oceny skuteczności działań zrealizowanych w tych obszarach;

- **Inwestycja w obniżenie emisyjności przemysłu.** Działanie to ma na celu wspieranie inwestycji w obniżenie emisyjności w przypadku ciepła przemysłowego, w efektywność energetyczną oraz inwestycji w zmianę procesów w przemyśle z myślą o zmniejszeniu zużycia energii z paliw kopalnych, a tym samym ograniczeniu emisji gazów cieplarnianych;
- **Inwestycja w produkcję i wykorzystanie wodoru odnawialnego i wodoru ze źródeł innych niż kopalne** dzięki finansowaniu czterech projektów IPCEI dotyczących wodoru. Celem tego działania jest wzmocnienie sektora przemysłu poprzez uwzględnienie aspektów ekologicznych, technologicznych i gospodarczych, przy jednoczesnym zminimalizowaniu emisji i poprawie zdolności przemysłu do magazynowania energii.
- **Inwestycja w renowacje energetyczne budynków publicznych oraz zwiększenie skali działania na rzecz renowacji energetycznej prywatnych budynków mieszkalnych.** Jej głównym celem jest zapewnienie pomocy finansowej na renowacje energetyczne budynków publicznych i prywatnych, co doprowadzi do ograniczenia zużycia energii w sektorze budowlanym w perspektywie krótkoterminowej, a także zmniejszenia zależności od paliw kopalnych.

Rozdział dotyczący REPowerEU: Malta

Rozdział REPowerEU Malty składa się z jednej reformy i jednej inwestycji, których koszt szacuje się na 70 mln EUR. 100 % szacowanych kosztów tego rozdziału przeznacza się na inwestycje transgraniczne i 100 % szacowanych kosztów jest oznakowane klimatycznie.

- **Reforma istniejących systemów wydawania zezwoleń.** Jej celem reformy jest przyspieszenie procedur wydawania zezwoleń w odniesieniu do projektów z zakresu energii ze źródeł odnawialnych i wprowadzenie obowiązku instalowania dachowych paneli fotowoltaicznych na nowych budynkach. Nowa reforma stanowi uzupełnienie komponentu pierwszego i drugiego RRP Malty, który koncentruje się na poprawie efektywności energetycznej budynków i transportu, a częściowo na zwiększeniu produkcji energii ze źródeł odnawialnych;
- **Inwestycja w sieć elektroenergetyczną.** Jej głównym celem jest wzmocnienie i poszerzenie sieci dystrybucji energii elektrycznej dzięki inwestycjom w sieć, usługi dystrybucji i magazynowanie w akumulatorach.

Rozdział dotyczący REPowerEU: Słowacja

Rozdział REPowerEU Słowacji składa się z sześciu nowych reform, sześciu nowych inwestycji i dwóch inwestycji o zwiększonej skali, których koszt szacuje się na 402,7 mln EUR. 91,2 % szacowanych kosztów tego rozdziału przeznacza się na inwestycje transgraniczne, a 64,1 % szacowanych kosztów jest oznakowane klimatycznie. Poniżej przedstawiono podsumowanie reformy i inwestycji w ramach 4 obszarów tematycznych tego

rozdziału, którym towarzyszy inwestycja zapewniająca ukierunkowaną komunikację i koordynację wdrażania:

- **Odnawialne źródła energii, sieci i procedury wydawania zezwoleń:** Poddziałania w tym obszarze koncentrują się na optymalizacji procedur wydawania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, zwiększeniu wykorzystania energii geotermalnej oraz wspieraniu wprowadzania pomp ciepła. Dodatkowo wspierana jest ocena trajektorii zrównoważonego wykorzystania i dostaw biomasy oraz rozwój i promowanie produkcji biometanu. Ustanowione zostaną obszary docelowe dla energii wiatrowej, a także plan działania na rzecz krajowej strategii w zakresie wodoru oraz działania wspierające integrację odnawialnych źródeł energii z siecią elektroenergetyczną. Inwestycje są ukierunkowane na modernizację i cyfryzację systemów dystrybucji energii elektrycznej, w tym wprowadzanie ośrodka przetwarzania danych dotyczących energii.
- **Efektywność energetyczna budynków:** Obejmuje utworzenie jednej cyfrowej platformy danych w celu gromadzenia informacji na temat charakterystyki energetycznej wszystkich budynków publicznych i prywatnych oraz reformę mającą na celu poprawę zarządzania energią w budynkach administracji państwowej. Inwestycje umożliwią uzyskanie oszczędności energii w budynkach publicznych i gospodarstwach domowych zagrożonych ubóstwem energetycznym i będą obejmować pomoc dla grup znajdujących się w trudnej sytuacji w określeniu odpowiedniego zestawu działań i rozpatrzeniu wniosku o udzielenie dotacji.
- **Zrównoważony transport:** W obszarze tym zwiększono skalę dotychczasowych działań w ramach RRP Słowacji w celu dalszego rozwoju bezemisyjnej infrastruktury transportowej i propagowania przyjaznego dla środowiska przewozu osób.
- **Umiejętności ekologiczne:** W ramach podstawowej reformy i inwestycji wspiera się opracowanie zaktualizowanego programu nauczania dla szkół kształcenia zawodowego oraz nowego programu szkoleniowego dla pracowników dydaktycznych. W ramach działań dodatkowo wspiera się akredytowany program kształcenia dorosłych z naciskiem na umiejętności ekologiczne oraz zapewnienie wyposażenia fizycznego i technicznego.

4.2. Finansowanie REPowerEU

Chociaż pierwotne RRP były finansowane wyłącznie z pożyczek w ramach NGEU, rozdziały REPowerEU można finansować z różnych źródeł. Wraz z wejściem w życie zmienionego rozporządzenia (UE) 2021/241 w sprawie RRF w ramach wszelkich zmienionych RRP zawierających rozdział REPowerEU można ubiegać się o dodatkowe wsparcie finansowe w postaci środków z systemu handlu emisjami („ETS”), przesunąć z pobrewitowej rezerwy dostosowawczej oraz funduszy strukturalnych lub pożyczek. Ponadto po ponownym obliczeniu alokacji dla państw członkowskich zgodnie z art. 18 niektóre państwa członkowskie zyskały większe bezzwrotne wsparcie finansowe, które również może przyczynić się do finansowania rozdziałów REPowerEU. Dodatkowe wsparcie finansowe związane z rozdziałem dotyczącym REPowerEU będzie wypłacane wraz z pozostałą częścią

wkładu finansowego RRF oraz, w stosownych przypadkach, wraz ze wsparciem w formie pożyczki zgodnie ze wspólnym harmonogramem transz.

Ogólnie rzecz biorąc, rozdziały REPowerEU zostaną sfinansowane kwotą 20 mld EUR ze sprzedaży na aukcji uprawnień do emisji w systemie ETS i kwotą 2,1 mld EUR z przesunięć z pobrewitowej rezerwy dostosowawczej. Ponadto, jak wspomniano w sekcji 2.3, z dodatkowego bezzwrotnego wsparcia z RRF na podstawie art. 18 rozporządzenia w sprawie RRF oraz z dodatkowych pożyczek w ramach RRF na podstawie art. 14 można również finansować działania przewidziane w rozdziałach REPowerEU.

Dochody z aukcji uprawnień do emisji w systemie ETS

Zgodnie z art. 21a zmienionego rozporządzenia w sprawie RRF udostępnia się 20 mld EUR jako dodatkowe bezzwrotne wsparcie finansowe w ramach RRF. Te zewnętrzne dochody przeznaczone na określony cel przyczyniają się do zwiększenia odporności systemu energetycznego Unii poprzez zmniejszenie zależności od paliw kopalnych i pomoc w dywersyfikacji dostaw energii na szczeblu Unii. Środki te mogą być wykorzystywane wyłącznie do celów finansowania działań zawartych w rozdziałach REPowerEU, z wyraźnym wyłączeniem reform i inwestycji mających na celu poprawę infrastruktury energetycznej i instalacji energetycznych w celu zaspokojenia najpilniejszych potrzeb w zakresie bezpieczeństwa dostaw gazu i ropy naftowej.

Dodatkowe 20 mld EUR zostanie pozyskane w drodze sprzedaży na aukcji uprawnień w systemie handlu emisjami (ETS) zgodnie z następującym podziałem:

- 60 % (tj. 12 mld EUR) będzie pochodzić ze sprzedaży na aukcji uprawnień w ramach funduszu innowacyjnego; oraz
- 40 % (tj. 8 mld EUR) będzie pochodzić z wstępnej sprzedaży uprawnień do emisji w systemie ETS państw członkowskich.

Sprzedaż na aukcji uprawnień do emisji w systemie ETS rozpoczęła się w poniedziałek 3 lipca 2023 r. Do 1 września 2023 r. pozyskano 931 mln EUR dzięki sprzedaży na aukcji 5,88 mln uprawnień z funduszu innowacyjnego i 4,98 uprawnień z ETS państw członkowskich. Powtarzające się sukcesy tych emisji wskazują, że rynki finansowe wspierają cele REPowerEU i są skłonne inwestować w projekty REPowerEU. Tempo i dochody ze sprzedaży na aukcji przebiegają zgodnie z planem, aby umożliwić sprawne wdrożenie i finansowanie rozdziałów REPowerEU.

Dodatkowe bezzwrotne wsparcie finansowe jest rozdzielane między państwa członkowskie na podstawie zaktualizowanego klucza alokacji (tabela 11). Klucz uwzględnia zależność państw członkowskich od paliw kopalnych oraz wzrost cen dóbr inwestycyjnych. Pozwala to lepiej określić konsekwencje agresji wojskowej Rosji wobec Ukrainy, a tym samym umożliwia przydzielenie większych środków finansowych najbardziej dotkniętym państwom członkowskim.

Tabela 11: Dostępne dodatkowe bezzwrotne wsparcie według państwa członkowskiego

	Kwota ostatecznego dostępnego bezzwrotnego wsparcia netto (w EUR, w cenach bieżących)
Belgia	281 716 188
Bułgaria	479 327 545
Czechy	680 543 170
Dania	130 714 933
Niemcy	2 086 423 922
Estonia	83 297 553
Irlandia	89 428 389
Grecja	768 069 923
Hiszpania	2 582 276 223
Francja	2 317 477 900
Chorwacja	269 037 883
Włochy	2 755 867 236
Cypr	52 408 822
Łotwa	123 797 035
Litwa	193 729 642
Luksemburg	29 955 009
Węgry	700 513 718
Malta	29 955 027
Niderlandy	454 359 575
Austria	210 304 520
Polska	2 755 862 361
Portugalia	703 364 724
Rumunia	1 397 228 597
Słowenia	116 734 327
Słowacja	366 409 448
Finlandia	112 766 671
Szwecja	198 429 659
EU27	19 970 000 000

Źródło: Komisja Europejska

Zasoby przesunięte z funduszy polityki spójności i pobrexitowej rezerwy dostosowawczej

Zgodnie z istniejącymi możliwościami wynikającymi z rozporządzenia w sprawie RRF i rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów państwa członkowskie mogą przesunąć do RRF do 5 % swojej początkowej alokacji w ramach funduszy polityki spójności. Na dzień 1 września Komisja nie otrzymała żadnego takiego wniosku o przesunięcie środków. Ponadto państwa członkowskie – zgodnie z rozporządzeniem w sprawie REPowerEU – mogą wykorzystać do 7,5 % swojej początkowej alokacji krajowej w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego Plus oraz Funduszu Spójności na wsparcie celów REPowerEU, zgodnie z przepisami dotyczącymi poszczególnych funduszy.

Oprócz tej możliwości państwa członkowskie mogą dobrowolnie przesunąć do RRF całość lub część swojej tymczasowej alokacji w ramach pobrexitowej rezerwy dostosowawczej, aby sfinansować inwestycje i reformy zawarte w rozdziale REPowerEU. Do 1 marca 2023 r. wszystkie państwa członkowskie powiadomiły Komisję

o zamiarze przesunięcia środków z pobrewitowej rezerwy dostosowawczej do RRF. Środki te są przesuwane do RRF i przydzielane po przyjęciu decyzji wykonawczej Rady zatwierdzającej zmieniony RRP zawierający rozdział REPowerEU. W tabeli 12 przedstawiono łączne kwoty przesunięte z pobrewitowej rezerwy dostosowawczej do RRF w odniesieniu do każdego państwa członkowskiego.

Tabela 12: Przesunięcie alokacji w ramach pobrewitowej rezerwy dostosowawczej

	Całkowita przeniesiona kwota (w EUR, w cenach bieżących)
Belgia	228 850 088
Bułgaria	6 000 000
Czechy	54 918 029
Dania	66 026 588
Niemcy	219 739 187
Estonia	6 615 616
Irlandia	150 000 000
Grecja	25 600 000
Hiszpania	58 000 000
Francja	504 000 000
Chorwacja	7 190 532
Włochy	0
Cypr	52 056 350
Łotwa	10 946 343
Litwa	4 700 000
Luksemburg	128 475 124
Węgry	0
Malta	40 000 000
Niderlandy	280 000 000
Austria	0
Polska	0
Portugalia	81 358 359
Rumunia	43 162 623
Słowenia	5 257 380
Słowacja	36 307 747
Finlandia	14 242 037
Szwecja	66 000 000
EU27	2 089 446 003

Źródło: Komisja Europejska

5. Wniosek

RRF ustanowiono podczas kryzysu związanego z COVID-19, ale rozwinęto go w zmieniającym się kontekście geopolitycznym, który wpłynął na społeczeństwo i gospodarkę Unii. Globalna niestabilność, zakłócenia w łańcuchach dostaw, kryzys energetyczny i inflacja stanowią obciążenie dla organów krajowych, co sprawia, że wdrażanie RRP staje się trudniejsze ze względu na napięty harmonogram. Jednocześnie jednak sprawiają również, że skuteczne i terminowe wdrożenie tych planów nabiera jeszcze większego znaczenia w ograniczonym okresie obowiązywania Instrumentu.

Przegląd planów i dodanie rozdziałów REPowerEU stanowi okazję, by uwzględnić doświadczenia zdobyte w pierwszych latach i przyspieszyć wdrażanie RRF. W planie REPowerEU uruchomionym w maju 2022 r. uznano, że RRF może odegrać ważną rolę w osiągnięciu celu, jakim jest zapewnienie bezpiecznej i czystej energii po przystępnej cenie. Zapewniając dodatkowe finansowanie unijne i umożliwiając zmianę RRP i włączenie rozdziałów REPowerEU, RRF pomaga państwom członkowskim w przeprowadzeniu kluczowych reform i inwestycji niezbędnych do szybkiego wzmocnienia ich odporności energetycznej. Jednocześnie stanowią one dla państw członkowskich okazję do usunięcia wąskich gardeł i przeszkód we wdrażaniu.

Dwa i pół roku po ustanowieniu RRF państwa członkowskie nadal wypełniają swoje zobowiązania w zakresie reform i inwestycji w miarę postępów we wdrażaniu RRF. Komisja zachęca państwa członkowskie do dalszego szybkiego wdrażania ich RRP i składania wniosków o płatność.

Wraz z rozpoczęciem się drugiej połowy okresu obowiązywania Instrumentu Komisja, we współpracy z państwami członkowskimi i wszystkimi kluczowymi partnerami, będzie nadal koncentrować się na wdrażaniu RRP. Komisja będzie zachęcać państwa członkowskie do dokładania wszelkich starań na rzecz pełnego wykorzystania możliwości oferowanych przez RRF, a także wspierać je w tych staraniach, w celu szybkiego przeprowadzenia inwestycji i reform, które pozwolą sprostać najważniejszym wyzwaniom naszych czasów, aby zwiększyć odporność Unii Europejskiej i zapewnić nieulegającą dezaktualizacji odbudowę po pandemii COVID-19.